

KARAS

5

Post
Saarbrücken
Saarbrücken
Saarbrücken

Post
Saarbrücken
Saarbrücken
Saarbrücken

Papuošimai senosiuose kareivinių rūmuose

Jul. Miežlaiškio nuotr.

Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, ministras pirmininkas Vladas Mironas, ministrai, aukštieji karininkai ir kt. medžioklėje sausio 29 d. Dešinėje — Krašto aps. ministras b. gen. K. Musteikis.

Nr. 5 (1025)

1939. II. 2. Kaina 30 ct.

**Lietuvos karluomenės
savaitinis laikraštis**

Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56

Leidžia

Kar. Št. Spaudos ir Šviet. Skyr.

Redaktorius

kpt. S. Urbanavičius

Honorarų gauti ir visais kitais reikais redakcija ir administracija priima ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Išimtis — atvykusiems iš provincijos

Prenumerata: puskarininkiams, kareiviams ir moksleiviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai

Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

Viršelyje: 1 psl. — O. Milaševičiaus
nuotr., 4 psl. — Vyt. Maželio nuotr.

Kario dailininko pav. kareivinėse

Jul. Miežlaiškio nuotr.

JUBILIEJINIAI LAISVĖS KOVŲ METAI

Netrukus švęsime 21-ją Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Vasario 16-oji yra kiekvienam lietuviui brangi ir reikšminga diena: tą dieną buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės aktas. Pereitais metais vasario 16-ją visame pasauly gyveną lietuviai minėjo itin iškilingai: šventėme dvidešimties metų nepriklausomo gyvenimo jubiliejų.

Praėjusiais — jubiliejiniais mes suvedėme savo laimėjimų balansą ir matėme, kad per dvidešimts nepriklausomo gyvenimo metų mūsų laimėta labai daug. Mes daug padarėme ir dar daug padaryti žadame. Netenka abejoti, kad ateity mūsų darbas bus žymiai našesnis, negu kad buvo praeity.

Pirmaisiais nepriklausomo gyvenimo metais mūsų darbas negalėjo būti našus: mums teko įtempti visos tautos fizinį ir dvasišką jėgą žūtbūtinėje kovoje dėl savo tautos laisvės ir gyvybės.

Kovų audrai praūžus, mums teko atstatyti pasaulinio ir laisvės karų metu sugriautą, sudegintą, nualintą kraštą. Dideliu darbu mes neturėjome nei materialinių išteklių, nei įgudusių darbininkų. Rusų priespaudos laikais lietuviui aukštasis mokslas buvo beveik neprieinamas. Kas kita dabar: mūsų aukštosios mokyklos kas metai išleidžia po keliasdešimts įvairių

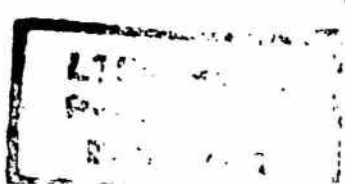
specialistų. Mes jau turim šimtus kvalifikuotų darbininkų ir dar tūkstančiai jaunuolių mokosi aukštosiose mokyklose. Jau šiandien kiekvienas matome, kad Lietuva, toli gražu, ne ta, kokia ji buvo prieš dvidešimts metų.

Ne tik užgijo Pasaulinio karo žaizdos, ne tik atsi-
kelė mūsų kraštas iš griuvėsių, Lietuva tiek pasikeitė, kad tie, kurie ją matė prieškariniais laikais, šiandien nebegali jos pažinti: turime gražų savų mokyklų tinklą, nutiesti nauji plentai ir geležinkeliai, turime savąją

Mūsų raitininkų ataka

Jul. Miežlaiškio nuotr.

Kovotojai

Vyt. Maželio nuotr.

lietuvišką pramonę, stiprias ekonomines organizacijas, kaimai išskirstyti į vienkiemius, miestai išgražėjo ir užaugo. Tiesa, mes dar turime daug dirbti, bet mes būsime pajėgūs, nes dirbsime savo Tėvynei, dirbsime sau.

Bet ir tą didžiulį darbą, kurį mes jau atlikome, galėjome padaryti tik būdami laisvi. Tad kaip gi nesidžiaugti laisve! Nepriklausomybės šventė ypač brangi tiems, kurie verguvės jungą nešė ant savo pečių, jautė visą to jungo sunkumą ir dėjo visas pastangas tuo nelemtu jungu nusikratyti.

Netenka abejoti, kad didžiausias tautos turtas yra laisvė.

somybės, paskelbimą.

Vienok šiandien visiems yra aišku, kad tiesioginiai ir betarpiškai laisvę iškovojo savanoriai — atgijusioji Lietuvos kariuomenė.

Kovų laukuose, ant naujai išdygusių ties savanorių kapais kryželių, nukrito pirmieji, raudoni tekančios laisvės saulės spinduliai. Jie sužėrėjo šaltame karių ginklo pliene. Lietuvos Nepriklausomybės aktą sustiprino kariai kovų laukuose.

Audringi 1919 metai yra gražiausias atgijusios Lietuvos istorijos lapas: tą lapą įrašė mūsų ryžtingi kariai savo krauju.

Be ryžtingų, ginklu paremtų, savanorių žygių vargu būtume sulaukę pranašautos laisvės, vargu būtų išsipildę praeities laisvės kovotojų svajonės.

Pereitais metais mes iškilmingai minėjome reikšmingas Lietuvos Nepriklausomybės ir mūsų kariuomenės atgijimo dvidešimties metų sukaktis. Šiais metais mes minėsime ne mažiau reikšmingas ir brangias sukaktis: 1939-ji metai yra jubiliejiniai laisvės kovų metai. Atskleiskime tą gražųjį 1919 metų mūsų istorijos lapą ir trumpai peržvelkime.

1919 metų vasario mėnesio pradžioje bolševikų armija supo Kauną iš šiaurės pro Kėdainius, o iš pietų pro Alytų. Kaune tuomet kūrėsi visos mūsų valdinės įstaigos, formavosi kariuomenės dalys. Netekę Kauno, mes būtume palaidoję Lietuvos Nepriklausomybę.

Atūžiančiai audrai užstojo kelią ties Kėdainiais negausūs mūsų savanorių Kėdainių ir Panevėžio sričių apsaugos būriai. Mūsiškiai buvo ginkluoti tik

Muzikantai

Iz. Giršlo nuotr.

Spaudos atstovai pas ministrą pirmininką Vladą Mironą (sausio 27 d.)

prastais šautuvais, kuriems trūko šovinių. Keleriopai gausingesnis, nepalyginti geriau ginkluotas, kulkosvaidžių ir artilerijos remiamas, įvykusiose vasario 7, 8 ir 9 dienomis Kėdainių kautynėse priešas buvo nugalėtas. Kėdainių kautynės — tai mūsų kariuomenės kovos krikštas. Vasario 9 d. žuvo Povilas Lukšys — tai pirmoji mūsų kariuomenės kruvinoji auka. Kėdainių kautynės pakėlė pasitikėjimą atgijusiu lietuviškuoju plienu. Savanoriai papildė savo šovinių atsargą iš priešo atimtais šoviniais.

Netrukus prasidėjo atkaklios kautynės dėl Alytaus, kurį gynė jaunas mūsų 1 pėstininkų pulkas. Vasario 13-ją mes atsiėmėme Jezną. Tą dieną ant Nemuno tilto garbingai žuvo 1 pėstininkų pulko vadas Antanas Juozapavičius kartu su savo kovos žirgu — Žarija. Juozapavičius — tai pirmas atgijusios mūsų kariuomenės karininkas, žuvs kautynėse dėl Lietuvos laisvės. Jezno kapinėse išdygo dar 18 naujų savanorių kapų. Kruvinose Alytaus-Jezno kautynėse atšventė savo kovos krikštą mūsų 1 ir 2 pėst. pulkai, o taip pat ir 6 pėst. pulko užuomazga.

Taigi, dvidešimtasias Povilo Lukšio ir Antano Juozapavičiaus mirties metines, mūsų kariuomenės ir kelių mūsų kariuomenės dalių kovos krikšto dvidešimties metų sukaktis minėsime jau pirmoje vasario mėnesio pusėje.

Kovo 18 dieną sukanka dvidešimts metų, kai, gindamas Lietuvos garbę, žuvo Kauno komendantūros kareivis Pranas Eimutis.

Kovo 27 diena — mūsų artilerijos kovos krikšto sukaktis. Tą dieną 15 v. 30 min. 1919 metais buvo iššautas pirmas mūsų artilerijos sviedinys. Tas sviedinys pataikė į Deltuvos kleboniją, kur tuo metu posėdžiavo priešų štabas. Šio sviedinio kevalas dabar yra Karo Muziejuje.

1919 metai. — tai pasakiškai gražaus mūsų jaunos kariuomenės kovų parado maršo metai. Žygiai buvo sunkūs, bet mes, beveik, nežinojome nepasisekimų kautynėse. Apie visą eilę gražių, brangių 1919 metų įvykių nėra galimumo nors trumpai papasakoti. Čia suminėsiu tik pačius svarbiausius.

Gegužės 24 d. galutinai atvaduotas Panevėžys. Rugpiūčio mėnesį įvyko lemiamos kautynės su rusais. Jų jėgos buvo galutinai sumuštos ir išvytos už etnografinės Lietuvos sienų. Rugpiūčio 30 d. mūsų kariuomenė sustojo prie Dauguvos krantų.

Lapkričio mėnesio 21-22 dienomis įvyksta lemiama kautynė su bermontininkais. Kautynės ypatin-

gai buvo kruvinos ties Linkaičiais-Radviliškium ir ties Meškuičiais. Kautynės prasidėjo anksti rytą lapkričio 21 d. ir tęsiamos nakčia be jokio poilsio. Mūsų vyrai atsirado ten, kur jų priešas nelaukė. Kai kurios mūsų kariuomenės dalys atliko nepaprastą žygį: naktis buvo šalta, priešais pūtė žvarbus vėjas ir snigo; nepaisant kautynių nuovargio, tų dalių vyrai biauriausiam ore, sunkiu keliu per naktį nužygiavo apie 40 kilometrų, užeidami priešų užpakalin.

Nuo galutinio sunaikinimo bermontininkus išgelbėjo santarvės komisija. Gruodžio 15-ją jau nė vieno bermontininko Lietuvoje nebeliko. Taigi, 1919-aisiais metais mūsų kariuomenė nugalėjo du pavojingiausius mūsų jaunutės valstybės nepriklausomybei priešus.

1919 metai yra ne tik kovų, bet ir didelių mūsų kariuomenės, tautos ir valstybės laimėjimų metai, nes tada kovojo visa mūsų tauta.

Tai buvo gražūs laikai. Lietuvos sūnų tada neįstengė išskirti net bekrasčiai vandenynai. Kariuomenę rėmė ne tik etnografinės Lietuvos gyventojai: sunkiai po žeme anglių kasyklose uždirbtus amerikoniškus centus užjūrio lietuviai siuntė savo broliams į Lietuvą, Lietuvoje gi tie centai virto kietu plienu karių rankose.

Mūsų kariai su dainomis ėjo kovų ugnin, nes juos ten siuntė vieninga visos tautos valia. Argi gaila kariui gyvybės, jeigu vaduoti Tėvynę motina siuncia savo sūnų, mergaitė sužadėtinį? Tada visi gyvenom viena mintimi: išvaduoti vargstančią Tėvynę, atgauti jai laisvę.

Ar beverta priminti, kad tais gražiais laisvės kovų metais karių eilėse nebuvo našlaičių: kiekviena lietuvė buvo kariui motina, ar sesuo, kiekvienas lietuvis — tėvas ar brolis.

Šiais, jubiliejiniais laisvės kovų metais, prisiminkime apžėlusius laisvės kovotojų kapus. Jie nedideli, neprimena senovės milžinkapių, bet po jais palaidotos skaisčiausios lietuviškos širdys. Susikaupkime prie tų kapų. Pagalvokime. Gyvename neramiais, pilnais įvairiausių netikėtinumų laikais. Atgavinkime savo širdy 1919 m. drąsos ir pasiaukojimo Tėvynei dvasią, saugokime didžiausią mūsų tautos turtą — laisvę. Minėdami dvidešimtasias Povilo Lukšio, Antano Juozapavičiaus, Prano Eimučio ir daugelio kitų laisvės kovotojų mirties metines, prisiminkime aukas, kurios sudėtos ant Tėvynės meilės aukuro.

Aviacija ir kavalerija

Šios dvi ginklų rūšys yra labai artimos bendrininkės žinių apie priešą rinkimo darbe. Iki aviacijos veiksmų ir jos techninis tobulėjimas nebuvo pasiekę dabartinio lygio, kavalerija atliko visus tuos žvalgybos uždavinius, kuriuos dabar pasidalino su aviacija. Anksčiauose karuose, iki aviacija dar nebuvo pasitikiama, oro žvalgų pranešimai būdavo derinami su kavalerijos žvalgybos duomenimis, ir tik šioms žinioms sutapus, būdavo patikėta aviacijos žvalgybos pranešimo tikrumu.

Dabar apie bet koki nepasitikėjimą aviacijos žvalgyba — nėra ir kalbos. Tačiau kautynės reikalauja ir tokių žinių, kurių negali suteikti nei viena aviacija, nei viena kavalerija, nei kita kuri ginklų rūšis. Kiekviena ginklų rūšis, rinkdama žinias savo naudai, teikia tų žinių savo vadovybei ir drauge toms ginklų rūšims ar kariuomenės dalims, kurios toms žiniomis pasinaudotų, ar kurioms tos žinios reikalingos.

Tampriausias žinių rinkime — žvalgybe bendravimas yra tarp aviacijos ir kavalerijos. Šios dvi ginklų rūšys žvalgyboje viena kitą papildo ir kariuomenės vadovybei suteikia tikras ir skubias žinias.

Karo metu žvalgant — aviacijai teks bendradarbiauti ir padėti:

1) Divizijos lengvajai rinktinei (DLR),

2) DLR, sustiprintai kitomis ginklų rūšimis bei priemonėmis,

3) Kariuomenės kavalerijai:

a) vykdant atskirą uždavinį,

b) vykdant prasiveržimą į priešų užnugarį.

1. Divizijai priskirta artimosios žvalgybos eskadrilė, galės teikti žinių ir DLR, kiek šių žinių jai bus reikalinga ir kiek jų pati DLR reikalaus. Nuolat kartoiant žvalgybą tose pačiose vietose, lėktuvai galės DLR teikti tas pačias žinias, kurias jie surinks apie priešą, žvalgydami divizijos naudai. Tat atskiro lėktuvo, bendradarbiauti su DLR, nereikės. Užteks to, kad lėktuvai, grįždami iš žvalgybos, numes DLR viršininkui pranešimą su žiniomis, kurios jam yra reikalingos ir svarbios. DLR, skverbdamosi pirmyn ir sudarius sąlytį su priešų, gali pareikalauti iš lakūnų, kad jai suteiktų žinių apie priešą, arčiau liečiantį DLR. Šitokiu atveju lakūnas pasielgia taip:

a) Pirma numeta pranešimą su surinktomis žiniomis apie priešą divizijos vadui ir grįžta DLR naudai.

b) Lakūnas, negalįs dirbti DLR naudai dėl degamosios-tepamosios medžiagos trūkumo, turi nutūpti prie divizijos būstinės ir pats žodžiu paaiškinti žvalgybos duomenis, ar šiaip yra svarbių priežasčių, dėl kurių jis negali žvalgyti DLR naudai; tada lakūnas, grįžęs į aerodromą, praneša eskadrilės vadui, ko buvo reikalavusi DLR. Tada eskadrilės vadas siunčia atskirą lėktuvą DLR reikalavimą vykdyti. Jei DLR turi ryšį su aerodromu, tai, nelaukdama, iki lėktuvas grįš, ji gali pareikalauti, kad eskadrilės vadas pasiųstų lėktuvą žvalgyti ir suteiktų jai reikalingų žinių.

Iš anksto pasiruošti bendradarbiauti su DLR, divizijos vadas savo įsakyme duoda nurodymus DLR ir eskadrilės vadui. Šiuos nurodymus DLR gali papildyti atskira instrukcija lakūnams, kreipiant dėmesį į

žinių rinkimą DLR naudai. Geras pasiruošimas ir statomų reikalavimų supratimas labai palengvina tiek DLR, tiek eskadrilės darbą. Ypač pasidaro reikalingas bendradarbiavimas tarp lakūnų ir DLR tada, kai ryšis DLR su divizija dėl kurių nors priežasčių nutrūksta. Čia lakūnai gali DLR ištraukti iš visai sunkios būklės, padėdami jai vėl susirišti su divizija. Iki ryšis bus sutvarkytas, lakūnai atlieka ryšininkų pareigas, nunešdami žinias iš DLR į diviziją arba atvirkščiai.

Tikslesniam ir skubesniam ryšiui sudaryti, gali būti sudarytas ryšis (be radijo) dar marškomis ir raketomis. Kelių marškų įvairiais suklojimais galima perduoti trumpas sąvokas, kaip štai: „Toliau skverbtis negaliu“, „Priešas puola“, „Atsitraukiu“, „Radijo ryšis su divizija neveikia“, „Pasiekiau 1, 2 ribą“, „Nėra tilto“ ir t. t.

Šias sąvokas labai greit ir lengvai galima perduoti, o lėktuvas, iššaudamas raketą, atsakytų, kad suprato. Geras ryšis, greitas ir tikslus vienu kitų supratimas ir tamprus bendradarbiavimas ypač turi didelės svarbos per stabdomąsias kautynes, kada DLR yra pavesta stabdyti priešą tam tikrame plote ir pasirinktose ribose. Čia lakūnai atranda, kur telkiasi stipresnės priešų jėgos, kuriomis kryptimis priešas rengiasi pulti; palaiko nuolatinį ryšį tarp DLR ir divizijos. Išimtiniais atsitikimais lėktuvas puola priešą kulksvaidžių ugnimi.

2. Bendradarbiavimas su sustiprinta DLR pasireiškia tuo, kad, tam tikram laikotarpiui ar atskiram uždaviniui vykdyti, DLR gali būti priskirti lėktuvai, kurie vykdytų DLR reikalavimus. Šitokiu atveju priskirti lėktuvai stengiasi toliau pažvelgti į priešų užnugarį ir suteikti žinių apie priešų būrimąsi DLR svarbesnėse vietose. Vykdamas žvalgybą, priešų kariuomenės daliniai stengsis, kiek galėdami, slėptis ir jų skaičių susekti bus gana sunku. Priversti priešą save išduoti kartais lakūnui teks panaudoti kulksvaidžius ar bombas, kad nuo šių besisklandantį priešą surastų ir nustatytų jo skaičius bei ginklų rūšis.

Jei prie sustiprintos DLR bus priskirta artilerija, tai lėktuvams teks atlikti žvalgybą artilerijos taikiniams ir ugnies korektavimą. Kiti aviacijos bendradarbiavimo dėsniai tokie pat, kaip ir nesustiprintos DLR.

3. Glaudus ir nuolatinis bendradarbiavimas pasireiškia tarp aviacijos ir kariuomenės kavalerijos, kai kavalerija vykdo visai atskirą uždavinį. Kiek tai pritaikoma mūsų sąlygoms — sunku spręsti, bet kitų valstybių kariuomenėse jis plačiau vykdomas ir literatūroje gana daug yra žinių apie šių uždavinių vykdymą. Dažniau apie šių uždavinių vykdymą užtikinama — SSSR kariuomenės literatūroje, kurioje plačiai nagrinėjami kavalerijos ir aviacijos veiksmai persekiojant, stabdant, atsipalaiduojant, saugojant sparną, apeinant priešų sparną ir darant prasiveržimus į priešų užnugarį.

Kiekvienu iš šių atvejų bendradarbiauti su kariuomenės kavalerija turi būti paskirtas atskiras lėktuvas, kartais, žiūrint uždavinio svarbumo, ir keli lėktuvai. Lėktuvo apginklavimas, lakūnų pasiruošimas

ir uždavinių vykdymas — toks pats, kaip ir žvalgybos eskadrių veikiančių pėstininkų naudai, tik kariuomenės kavalerijos lėktuvo lakūnai turi būti geriau susipažinę su tomis būdingomis kavalerijos savybėmis, kurios pasireiškia tiek prieš, tiek savos kariuomenės kavalerijoje, kai kavalerija vykdo uždavinį, kurį, iš esmės, turėtų vykdyti pėstininkai. Greitesnis galimumas kilnotis kavalerijai iš vietos į vietą, galimumas pulti priešą pėstiems — turi kreipti lakūnų dėmesį, kai jiems tenka atlikti kavalerijai bet kurį žvalgybos uždavinį. Lakūnai, susirišdami ryšio priemonėmis su kavalerija, kuri vykdo persekiojimą, gali pranešti, kuriomis kryptimis priešas traukiasi, kur ruošia naujus įsitvirtinimus, kurioje vietoje telkia jėgas pasipriešimui, kurios ginklų rūšys vykdo atsipalaidavimą, kur kaimynai. Kavalerijos pulkų šarvuočiams gali nurodyti, kur geresni keliai, jų būklę ir puolimo galimumus, pasinaudojant šiais keliais.

Stabdant kavalerijai reikės žinoti: kuriuose kautynių veiksmuose yra priešas, ar priešas naudoja priekinę saugą, ar pagrindines jėgas, kur telkia jėgas smūgiui ir prasiveržimui, kurios yra gamtinės kliūtys, padedančios ar stabdančios priešui skverbtis pirmyn ir ar priešas tomis kliūtimis naudojasi; kelių būklę, kuriais galėtų pasinaudoti šarvuočiai, kokioj būklėj ir kuriose vietose yra kaimynai.

Atsipalaiduojant, be visų reikalingų žinių stabdant ir persekiojant, dar reikės žinoti, kokiam atstume nuo priešo yra užpakalinė sauga, priešo persekiojimo greitis ir energingumas, turimos priemonės, kuriomis priešas vykdo persekiojimą, kaip vyksta atsipalaiduoti kaimynams.

Saugojant sparną, lakūnai turės kreipti dėmesį į priešą judesį šį sparną apeiti, pasiruošimą atstumti saugojančią dalį, jėgų telkimą tam tikrose vietovės punktuose ir turimas prieš ginklų rūšis bei jų stiprumą.

Apeinant prieš sparną, kavalerijai lakūnai turės pranešti, kur geresni ir menkiau saugojami keliai, kuriais galėtų vykti apėjimas, kuri ginklo rūšis saugoja prieš sparną, kurias turi pagelbines priemones, kuria gamtos kliūtimi užsibaigia prieš sparnas, kelių ir tiltų būklę, kuriais galėtų prasiskverbti šarvuočiai. Be to, visuose šiuose veiksmuose turės palaikyti ryšį tarp veikiančios kavalerijos ir vadovybės.

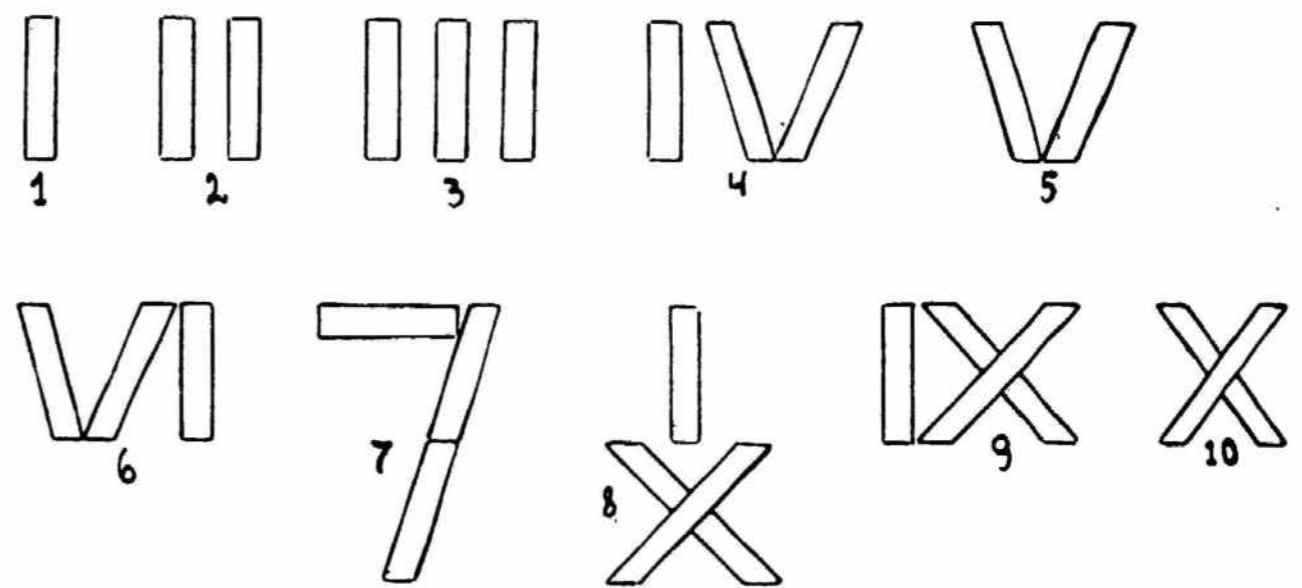
Prasiverždama kariuomenės kavalerija į priešą užnugarį, neturi tikslą užgrobti prieš kraštą, bet reikiamoje vietoje ir reikiamam momente trukdyti prieš veiksmus savajam krašte, atitraukti žymią dalį fronte reikalingų jėgų, kurios turės persekioti prasiveržusią kavaleriją, kelti paniką prieš gyventojų tarpe. Vykdamant prasiveržimą, kavalerija bus atskirta nuo savos kariuomenės, todėl priskirtieji lėktuvai čia turės būti talkininkai išvesti kavaleriją kartais ir iš labai keblių ir pavojingų aplinkybių.

Pradėjus vykdyti prasilažimą, kavalerija vengs kautynių su priešais, iki nebus įvykdytas uždavinys, laikys visas savo jėgas vienoje vietoje, veršis prie nustatyto tikslo, kautynes pradės tik prasiveržiant per frontą ten ir atgal, vykdamant duotą prasiveržimui uždavinį.

Pasiruošimą galima suskirstyti: 1. Prasilažimas per frontą, 2. prisitartinimas prie puolimo objekto, 3. puolimo vykdymas ir 4. grįžimas.

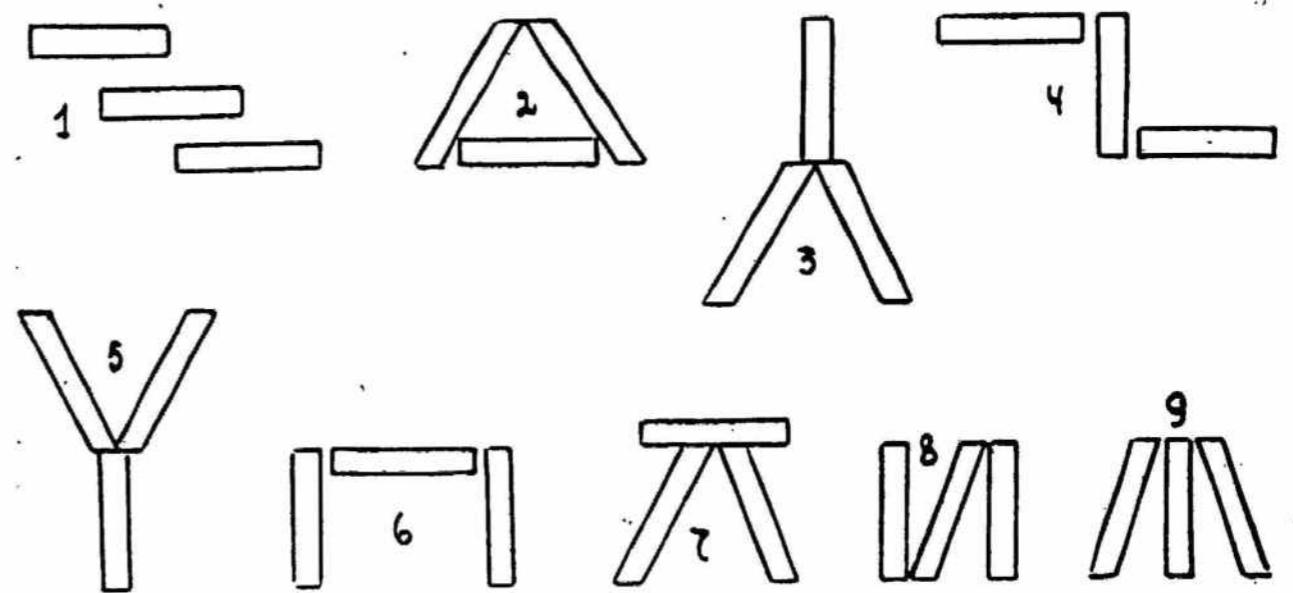
Prasilažyti per frontą galima dvejopu būdu: 1. prasilažyti pasirinktoje vietoje frontą ir 2. apeiti prieš sparną. Pirmasis būdas yra greitesnis, bet reikalauja stipresnių jėgų, o priešas gali greičiau sužinoti prasiveržimo tikslą. Antrasis būdas leidžia apeiti sparną su mažesnėmis jėgomis, bet reikalauja daugiau laiko. Prieš vykdamant prasiveržimą, ypač turi būti aktyvi savoji puolamoji aviacija, kuri, puldama prieš aerodromus ir bombarduodama kitus punktus, trukdo prieš aviacijos normalų veiklumą ir leidžia ilgiau išlaikyti prasiveržimo paslaptį.

Vykdamant prasilažimą, aviacija turės stropiai išžvalgyti tą vietovę, kurioje jis vyks, kreipiant dėmesį į kelius, gamtos kliūtis, vietovės ypatumus, slėpti prasilažusią kavalerijos dalį tiek nuo žemės, tiek nuo oro prieš. Slenkant iki pasirinkto pulti objekto, aviacija kavalerijai nurodo sunkiai pereinamas vietas, seka prieš kariuomenės judesius ir nukreipia kavale-

Br. 1. Romėniškų skaitmenų, sudėtų iš trijų marškų 0,5×3 m dydžio, sąvokos.

riją kitu keliu, tuo neleidama sužinoti prasiveržimo tikslo ir žygio krypties; trukdo prieš naikintuvų ir žvalgybos lėktuvų veikimą, drauge su kavalerija puola priešą ir sulaiko besiveržiančias prieš dalis. Lėktuvai, kurie priskirti prie prasilažusios kavalerijos dalies, palaikydami tamprų ryšį su vadovybe ir kariuomenės aviacija, nustato, per kiek laiko ir kada kavalerija prisitartins iki prasiveržimo objekto ir tuo laiku iškviečia savo puolamąją aviaciją, kuri drauge puola priešą su prasilažusia kavalerija.

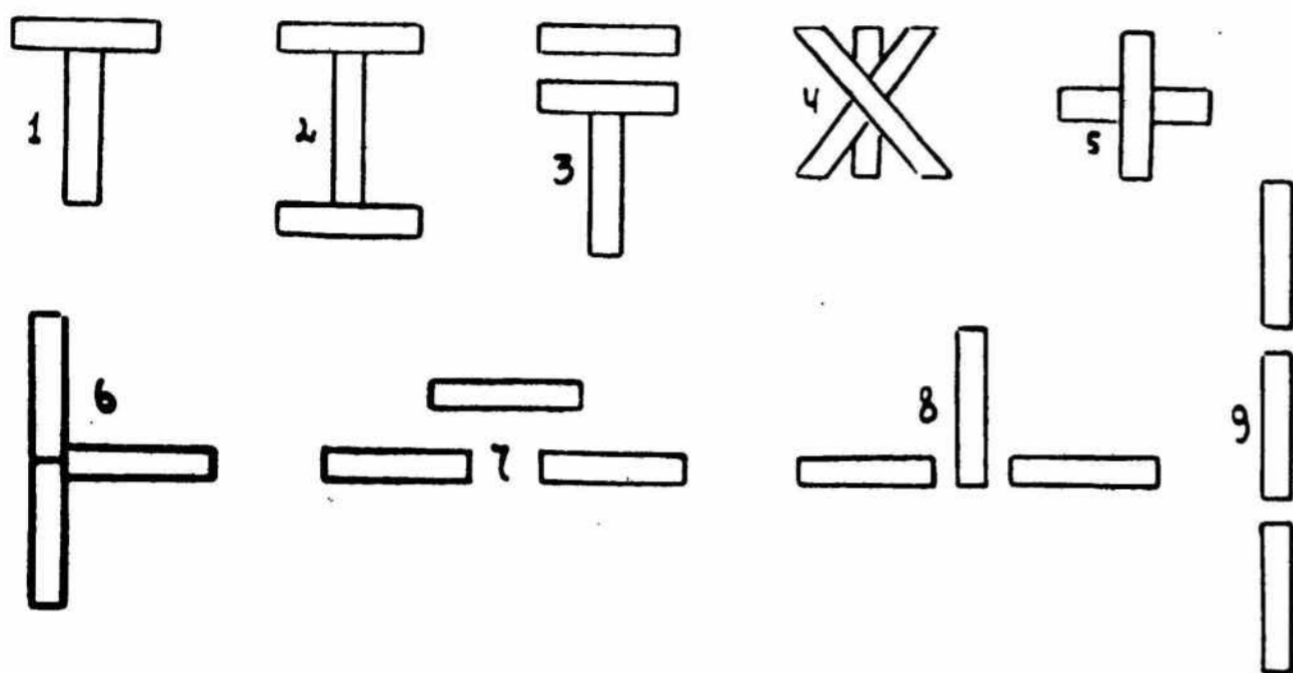

Br. 2. Sudėtomis marškomis perduodamos sąvokos: 1. Kelias sugadintas, 2. Esame apsupti, 3. Kalbu sutrauktai, 4. Kalbu skaitmenimis iš bendro kodo, 5. Paimkite pranešimą, 6. Išivėliau į kautynes, 7. Priešas turi artilerijos, 8. Parodykite, kur priešas, 9. Prieš mane priešas, bet praslinksiu.

Per objekto puolimą lėktuvai, seką priėjimą iki prieš, nurodo savajai aviacijai taikinius, kuriuos ji galėtų pulti, nekludydama savos kavalerijos, stebi prieš pasirodymą artimoje apylinkėje, kuris vykta pagelbinti užpuoliesiems, po kautynių saugos besitvarkanti ir besisiznanti kavalerija.

Iš prasiveržimo grįžtančią kavaleriją lėktuvai saugo ir išpėja nuo visų galimų netikėtumų. Grįžtant ypač yra pavojingos kautynės su priešu, nes kavalerija yra nustojusi dalies savo jėgų, o be to, apsunkinta sužeistaisiais. Tikslus kelių pasirinkimas ir nuolatinis jų stebėjimas padeda išvengti kautynių. Kai grįžtančiai prisiartina prie fronto ir vėl reikia įvykdyti prasilaužimą atgal, lėktuvai suranda silpniausias vietas, (tai gali būti skiriamosios tarp priešo dalių, sunkiau pereinamos vietovės ruožai) ir pasirūpina, kad laiku būtų suaktyvinta savoji aviacija, kuri padėtų kavalerijai prasiveržti.

Tokie prasiveržimai per frontą dideliu mastu — tėra įmanomi didelių valstybių kariuomenėms. Mūsų sąlygomis per Nepriklausomybės karą mažo masto prasilaužimų irgi yra buvę ir manau, kad ateities kare jų taip pat bus.

Br. 3. Derinys iš 3 ar 2 marškų 0,5×3 m dydžio perduoti šioms sąvokoms: 1. Galima tūpti, 2. Priešo nėra, 3. Prasiskverbti negaliu, 4. Noriu kalbėti, 5. Baigiau kalbėti, 6. Skyrimo ženklas tarp daugženklių skaitmenų, 7. Pelkė, 8. Tiltas sugadintas, 9. Kelias geras; žygiuoja toliau.

Viena iš sunkesnių prasiveržimo metu lėktuvo bendradarbiavimo sąlygų yra ryšio palaikymas. Kavalerijos dalis negali turėti visas modernias ryšio priemones. Be to, naudojant šias priemones, tektų kalbėti sutartu kodu, o tai reiktų daugiau laiko priimtoms radiogramoms iššifruoti ir čia pat tuoju atsakyti. Lėktuvas turėtų sukinėtis vietoje ir taip greičiau išduotų prasiveržusią kavaleriją.

Sovietai trumpomis sąvokomis perduoti naudojami 3 marškų 0,5×3 m dydžio įvairiu perdėliojimu (Br. 1—3). Čia labai trumpomis sąvokomis perduodamas vienas ar kitas reikalavimas. Tai palengvina ir lakūnams ir kavalerijai. Ar visos tos sąvokos suprantamos ir ar jos lengvai pasiseka perduoti priešui nepastebint — sunku spręsti, bet vistiek SSSR kariuomenė anksčiau jomis naudojasi.

Mūsų sąlygomis bendradarbiaujant su kavalerija naudojamos visos tos ryšio priemonės, kurios yra naudojamos ir su kitomi ginklų rūšimis. Be jų, tarp kavalerijos ir aviacijos ryšiui palaikyti yra naudojamas ir marškų kodas, kuris perduodamas skaitlinėmis, o skaitlinės savo keliu jau reiškia kurią nors sąvoką.

Manevruose ir poligone šiomis ryšio priemonėmis yra naudojama, ir visai gerai ir aiškiai lėktuvai su kavalerija susikalba. 1932 m. kavalerijos žygio pasieniais metu visą laiką lėktuvai sekė žygio eigą, perdavinėjo pranešimus tiek iš vadovybės kavalerijai, tiek atvirkščiai, aprūpino kavaleriją spauda ir korespondencija. Nuo pat arklidžių per visą žygį lėktuvai lydėjo kavalerijos dalinį ir nei karto ryšis tarp kavalerijos ir lėktuvo, ir tarp lėktuvo ir vadovybės nenutrūko. Tai įrodė, kad tiek raitininkai, tiek lakūnai moka naudotis ryšio priemonėmis, ir šis jų mokėjimas dar kiekvienais metais per poligono pratimus stiprinamas.

Ma.

Užpakalinio šlaito gynimas

Didžiajam kare, pasirodžius sunkiajai artilerijai ir, apamai, artilerijos ugnies galingumui padidėjus, apkasai nuo priešakinių šlaitų būdavo šluote nušluojami. Todėl kartais būdavo pasitenkinama vien tik sekimu nuo aukštumos šlaito iš priešos pusės, o apkasus nukeldavo į priešingą šlaitą.

Reikia skirti dvejopą užpakalinių šlaitų panaudojimą. Pirmas būdas — atskirų ugnies taškų įtvirtinimas atšlaitėje už aukštumos keteros, bet kuriame aukštyje, tikslu apsaugoti nuo priešos žemės sekimo. Šiuo atveju ugnies priemonės neturi frontalaus šaudymo lauko, bet užtat gerai gali šaudyti flankuojama ar įstrižine ugnimi. Paprastai šios ugnies priemonės gauna uždavinį sudaryti flankuojamąją užtvėriamąją ugnį prieš pagrindinę ribą ar pozicijos gilumoje. Tokių ugnies taškų bendradarbiavimas būtinas. Jos turi viena kitą dengti ugnimi ir organizuoti kryžišką ugnį, sudarydamos tamprią ugnies sistemą, uždengtą nuo priešos akių.

Reikia atminti vieną aplinkybę: ugnies taškai neturi būti statomi netarpinėje artumoje žymiai vietovėje išskiriančių keterų, į kurias priešas gali lengvai įsibrauti. Geriausia ugnies priemonės statyti kiek žemiau, per užpakalinose šlaituose neturinčių aukštumų,

kurios ne taip ryškiai pastebimos kitų aukštumų fone.

Antrą būdą naudojant atitinkamas pėstininkų dalinys užima pozicijas užpakaliniame šlaite, prisidengdamas aukštumos ketera. Tokiu būdu užpakaliniu aukštumos šlaitu eis pagrindinė riba.

Šiuo atveju kyla visa eilė sąlygų, nusakančių sėkmingesnę aukštumų gynimą. Priešakiniai aukštumų šlaitai gali būti sekami iš gretimų aukštumų, jie turi būti saugomi kryžiška sunkiųjų kulkosvaidžių ugnimi iš flankuojamųjų pozicijų ir artilerijos bei sunkiųjų kulkosvaidžių ugnimi iš pozicijos gilumos. Priešakiniame ginamosios aukštumos šlaite reikia iškasti klaidinamuosius apkasus, kurie turi būti sekėjų užimti. Kai kuriais atvejais patogu juose išstatyti ir sustiprintas lauko sargybas.

Labai svarbu, kad pagrindinė riba būtų apie 300—400 m nuo dengiančios keteros. Tuo būdu susidaro reikalinga juosta artimosios pėstininkų ugnies. Priešas, užėmęs keterą, negalės vienu šuoliu pasiekti pagrindinę ribą. Prieštankinės ir vielų kliūtys turi būti įrengtos taip pat užpakaliniame šlaite, ne arčiau 50 m nuo pagrindinės ribos.

KARIUOMENĖS VADO ĮSAKYMAS

Nr. 2

Kaunas, 1939 metų sausio mėn. 31 d.

Rikiuotės sritis

Paskiausiu laiku spaudoje pasirodė pareiškimų ir informacijų, liečiančių Šaulių Sąjungą. Nors dalis tų žinių, kaip neatitinkančių tikrąybę, buvo atšaukta, tačiau jos sukėlė ir tebekelia įvairių komentarų ir nepageidaujamų išvadų. Abejojimams išsklaidyti ir užkirsti kelią nereikalingiems gandams paaiškinu, kad:

1) Kariuomenės vadovybė yra sutikusi, kad Šaulių Sąjungos vadas būtų pakviestas dalyvauti sprendžiamuoju balsu tautiškų organizacijų vadovybių bendruose posėdžiuose. Dabartinėse sąlygose šis kontaktas yra reikalingas ne tik atskirų organizacijų sklandesniam bendradarbiavimui, bet ir geresnėms sąlygoms sudaryti svarbiam Šaulių Sąjungos darbui.

2) Šaulių Sąjunga tiesioginiai ar netiesioginiai nėra įjungiami į bet kurią kitą organizaciją ar kitų organizacijų sąjungą.

3) Šaulių Sąjunga, kaip iki šiol buvo, taip ir toliau lieka nepolitinė ginkluota organizacija, kariuomenės talkininkė, esanti netarpinėje kariuomenės vado valdžioje ir vadovaujama tikrosios tarnybos karininkų.

4) Politinių ginkluotų organizacijų, kaip pavojingų vidaus tvarkai, pas mus iš viso negali būti.

5) Apie Šaulių Sąjungos rinktinių, kuopų ir būrių vadų darbą ir jų priklausomybę jokių naujų nutarimų nėra.

6) Spaudoje paskelbtos žinios apie Šaulių Sąjungos darbo ir programos peržiūrėjimą ir vadovybės valymą yra nepamatuotos.

7) Šaulių Sąjungos darbą yra nustatę Šaulių Sąjungos įstatymas ir Pono Respublikos Prezidento patvirtintas statutas, kurie be jokių pakeitimų vykdomi.

8) Įstatymo ir statuto numatytiems tikslams pa-

siekti ir Šaulių Sąjungai stiprinti Šaulių Sąjungos vadovybė daro viską, kas esamose sąlygose galima, ir eina į ten, kur valstybės saugumo ir Šaulių Sąjungos stiprinimo uždaviniai to reikalauja.

9) Šaulių Sąjungos vadovybė yra pasiryžusi šaulių reikalais bendradarbiauti su visomis valstybiškai nusiteikusiomis lietuvių patriotų organizacijomis. Šiam reikalui Šaulių Sąjungos vadovybė turi pilną kariuomenės vadovybės pritarimą.

10) Dėl pasirodžiusių nepalankių Šaulių Sąjungai spaudos balsų yra padaryti žygiai per Poną Krašto Apsaugos Ministrą, prašant, kad ateityje tokių balsų nebūtų.

Šia proga su malonumu turiu pabrėžti, kad dabartinė tautinė vyriausybė yra pasiryžusi Šaulių Sąjungai stiprinti ir remti. Tai yra viešai pareiškęs dabartinis Ponas Ministras Pirmininkas savo deklaracijoje Seime. Tokių pat išvadų buvo padaryta atskirame pasitarime Šaulių Sąjungos reikalais pas Respublikos Prezidentą š. m. sausio mėn. 13 dieną.

Šaulių Sąjunga turi daug nuopelnų Tėvynei ir per visą laiką buvo didelė parama mūsų vyriausybei ir kariuomenei. Ji lieka tokia pat ir toliau.

Aš dėkoju Šaulių Sąjungos vadovybei ir visiems šauliam ir šaulėms už drausmingumą, pasišventimą ir atliktus darbus.

Kviečiu šaulius ir toliau drąsiai ir tiesiai eiti mums nurodytu keliu, viską aukojant nepriklausomai Lietuvai.

Šį mano įsakymą paskelbti ir išaiškinti visiems šauliams ir šaulėms.

Brig. generolas S. RAŠTIKIS,
Kariuomenės Vadas.

Brig. generolas ČERNIUS,
Kariuomenės Štabo Viršininkas

Tokio gynimosi sąlygomis labai svarbu išlaikyti savo rankose gretimas aukštumas, iš kurių šonine ugnimi flankuojami pėstininkų užimtos aukštumos šlaitai. Pageidautina, kad kaimyninės aukštumos, santykiyje su pėstininkų užimtaja, būtų vyraujančioj padėty. Gerai įrengtos flankuojančios priemonės kaimyninėse aukštumose leidžia organizuoti tikrą „ugnies maišą“ puolančiam priešakinį šlaitą priešui.

Būtina iš anksto paruošti taiklią kulkosvaidžių ir šaulių ugnį išilgai dengiančios aukštumos keteros. Priešakinis aukštumos šlaitas turi būti šaudomas užtveriamąja artilerijos ugnimi, taip pat turi būti organizuota minosvaidžių ir granatsvaidžių ugnis, kad atskirtų priešą pagrindines jėgas nuo jo priešakinio skaidinio, jei jam pavyks užimti ginamos aukštumos keterą. Ypatingai šiam reikalui yra naudingi minosvaidžiai ir granatsvaidžiai. Tai priemonės, šaudančios riestosios trajektorijos ugnimi ir būdamos pačių pėstininkų žinioje, greičiausiai gali suteikti jiems reikiamos paramos.

Dažnai užpakaliniuose šlaituose naudinga laikyti dalį prieštankinių priemonių. Jos, būdamos apsaugotos aukštumos ketera ir užsimaskavusios nuo priešų žemės ir oro sekimo, staigia ir taiklia ugnimi iš artimų atstumų gali sėkmingai naikinti keteroje pasirodžiusius priešų tankus.

Kaip sukliudyti priešui užimti priešakinį šlaitą

ir keterą naktį? Geriausios tam priemonės yra nakties žvalgyba, užtveriamoji artilerijos ugnis, ugnis flankuojančiųjų kulkosvaidžių ir tiesi s. kulkosvaidžių ugnis, nutaikytų šviesoje. Be to, sėkminga priemonė yra kontrataka į priešą sparną.

Čia išdėstytos mintys, toli gražu, neišsemia viso klausimo platumos, tačiau jau ir iš to, kas čia suglaustai pasakyta, galima padaryti kai kurias išvadas. Organizuojant gynimąsi užpakaliniuose aukštumų šlaituose, gauname kai kurių, ir net nemažų, patogumų:

1. toks aukštumų gynimo būdas klaidina priešą, nes jam sunku užčiuopti tikrą mūsų pagrindinės ribos apybraižą;

2. palyginus su šabloniniu ugnies priemonių išdėstymu, tokia sistema yra gyvesnė;

3. ginantysis turi daugiau galimumų sudaryti priešui netikėtumą;

4. žymiai palengvėja manevro galimumas (paruošimas ir vykdymas kontratakų) ir susisiekimas su užnugariu;

5. jei pagrindinė riba eina užpakaliniu aukštumos šlaitu, — daug lengviau organizuoti ugnį antrųjų skaidinių ir iš pozicijos gilumos (šaudant „per“);

6. pagaliau, ginantis užpakaliniuose šlaituose, susidaro galimumas sutaupyti jėgų, užpakalinių šlaitų sąskaiton, kitiems svarbiems barams ginti.

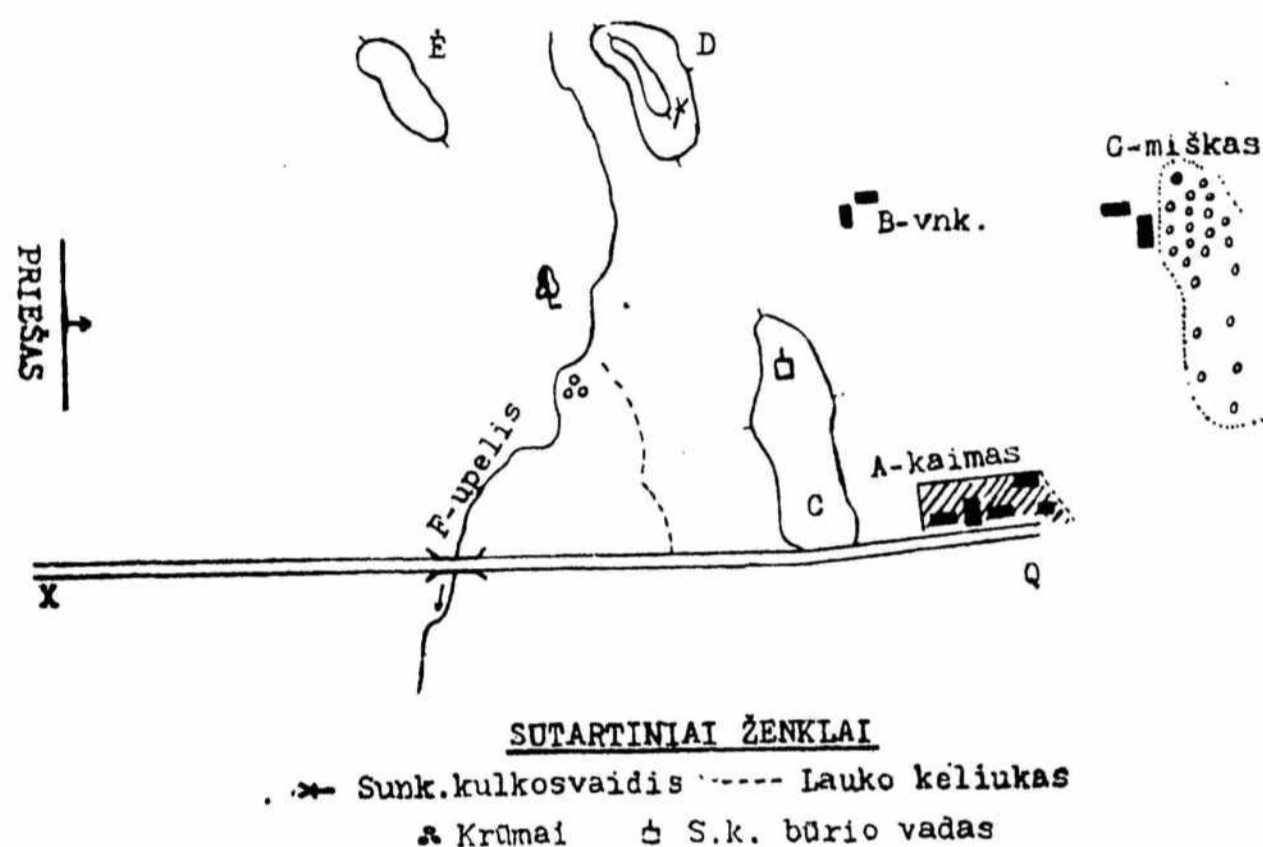
Kpt. V. Valys

Sunk. kulk. skyrininko veiksmai kovoje su šarvuočiais

Batalionas po žygio sustojo postoviui A. kaimė, s. kulk. kuopa — A. kaimo vakariniame pakraštyje. Žmonės apie priešą iki šiol nieko nežinojo (žiūr. brėž.).

S. k. būrio vadas pašaukė skyrininkus į C. aukštumą, kur būriui davė tokį įsakymą:

1. Priešas, turėdamas motorizuotų dalinių, žygiuoja iš vakarų (rodo), už 20 km nuo čia.
2. Batalionui įsakyta gintis C. ir D. aukštumose (rodo).
3. Priekyje už 2 km yra mūsų sauga. Ji, paženklinama pasitraukimą žaliomis raketomis, trauksis pro aukštumą E. ir D. šiaurinius pakraščius.

4. Pagrindinės ugnies užtvaros priekinė riba (rodo vietos daiktais liniją už 500 m nuo pagr. ribos) E. aukštumos rytinis pakraštys, atskiras medis ir lauko keliukas.

5. 1 s. k. skyriui uždavinys:

- a) Pozicijos rajonas D. aukštumoje.
- b) Pagr. uždavinys flankuojant išilgai E. upelio dalyvauti ugnies užtvaroje nuo atskiro medžio (rodo), iki krūmo (rodo), drauge pasirengti atremti ir prieš šarvuočius.

6. Į ugniavietę pasiimti 4000 „sS“ ir 2000 „smk“ šovinių.

7. Aš būsiu C. aukštumos šiaur. pakraštyje (rodo).

8. Ryšiai su s. k. skyriumi — ryšio grandinėle ir skydeliais.

9. Ženkliai iš mano vadovietės:

a) Ugnies užtvarą paleisti po 250 šov.-dūminės raketos.

b) lėktuvų ir dujų pavojus — baltos raketos.

c) šarvuočių pavojus — raudonos raketos.

10. Apkasus išsikasti stačiom, vėliau tobulinti; susisiekti eigos šliaužte. Įsitvirtinimo darbus baigti iki 12,00 val.

11. Būrio vežimėliai B. vienk. ryt. pakraštyje.

12. Būrio šaudmenų tiekietė prie vežimėlių.

13. Kuopos maisto virtuvė atvažiuos į G. miško šiaur. pakraštį (rodo); iš skyriaus paskirti 2 žm. atnešti maistą, kada vykti — bus pranešta vėliau.

14. Kuopos sužeistųjų surinkimo vieta viename, kuris G. miško vakariniame pakraštyje (rodo). Įsakymą pakartoti! Vykdyti!

S. k. skyrininkas, kartodamas duotą skyriui įsakymą, turi viską rodyti vietiniais daiktais. Skyrininkas, pakartojęs įsakymą, turi su būrio vadu vietoje išsiaiškinti visas abejones, kylančias dėl duoto įsakymo, kad jam vėliau nieko nebūtų nežinomo ir nesuprantamo. Skyrininkas įsako ryšininkui, 4 nr., kuris drauge buvo atvykęs pas būrio vadą, kad pašauktų skyrių prie D. aukšt., pats tuo laiku skuba į D. aukštumą žvalgyti s. k. ugniavietės. Skyrininkas išrenka s. k. ugniavietę D. aukštumos pietų rytų šlaite, iš kurios galima gerai sekti ir šaudyti. Kol skyrininkas žvalgo, atvyksta ir skyrius. S. k. pastatomas šalia išrinktos ugniavietės, užmaskuojamas ir tuojau parengiamas šaudyti F. upelio kryptimi. Dabar skyrininkas supažindina visą tarnybą su aplinkybėmis apie priešą, savo kariuomenę ir duotu sk. uždaviniu. Jis nurodo visiems pareigūnams sekimo ir s. k. skirtą užtveriamosios ugnies laukelį nuo atskiro medžio, iki krūmo, primena, kad pasirengtų šaudyti prieš šarvuočius. Skyrininkas įsako 4 nr. laikyti ryšį ir sekti s. k. būrio vado ženklus, kuris yra C. aukštumos šiaur. šlaite. Jis tiksliai nurodo, kur kasti apkasus s. k. ir paskiriems pareigūnams (kaip įrengti apkasus — žiūr. Karo lauko rengimo dėsniai Tch—9, str. 38—45 ir „Karys“ 1938 m. 42 nr.). Skyrininkas neturi užmiršti įsakyti, kad iki bus parengtas s. k. atsparos lizdas, paskirtų budėti prie ginklo po vieną iš eilės: 2, 1, 3, 4, 5, 6, 7 nr. nr. Jiems keistis kas valanda. Kai s. k. apkasas parengtas, tai ginklas apkase įtvirtinamas ir parengiamas paleisti ugnį. Tada 2 ir 3 nr. nr. dar patobulina s. k. ugniavietę, patikrina patį ginklą ir žvilgteri į šaudymo lauką. 3 nr. apžiūri ir patikrina visus šaudmenis, kad būtų tinkamai juostose sukimšti ir atskirai nišėse (apkase) „sS“ ir „smk“ sudėti. Sekėjas, 1 nr., seka priešakyje esančius dalinius ir kaimynus. Kai visi darbai baigti, ir skyrininkas yra padaręs kautynių lauko nuobraižą, jis siunčia ryšininką, 4 nr., su pranešimu pas s. k. būrio vadą, kad pozicija jau užimta ir pasirengta gintis.

Ryšininkui grįžus, prieš artillerija pradeda smarkiai šaudyti besiginančio bataliono pozicijas. Daug sviedinių krinta į C. aukštumą, D. aukštumos šiaur. šlaitą ir į F. upelio krantus. Be to, prieš s. k. smarkia ugnimi šauda C. aukštumos šiaur. vak. pakraštį. (Prieš artillerijos ugnį vaizduoti geriausia sprogdinti petardas ir norimas apšaudyti vietas. Galima dar prieš ugnį vaizduoti vėliavėlėmis, pav., artillerijos — geltonos, s. k. — žalios. Žmonės, kurie prieš ugnį vaizduos petardomis ar vėliavėlėmis, turi būti iš anksto apmokyti ir supažindinti su vietoje).

Kai skyrininkas pastebi tokią organizuotą ir stiprią prieš artillerijos ir s. k. ugnį, turi jam paaikšti, kad tai vyksta prieš pasirengimas pulti. Jis perspėja 2 nr., kad atidžiau sektų s. k. šaudymo lauką ir 4 nr. primena stropiau laikyti ryšį su s. k. būrio vadu. Skyrininkas paveda 3 nr. sekti dešiniąją kautynių lauko pusę, nuo atskiro medžio iki E. aukštumos. Visur sustiprinamas sekimas.

Penkioms minutėms praėjus nuo priešų artilerijos šaudymo, lauke pasirodo daug puolančių priešų pėstininkų. Pėstininkų priešaky, pagal kelią x—y, puola 3—5 tankeliai (Priešų pėstininkus vaizduoti žmonėmis, tankelius — didesnėmis vėliavėlėmis, bet geriausia padaryti atitinkamus modelius, žiūr. aut. pab. šaudymo st. P—78, § 105, 8 brėž.). Priešas smarkiai vėžiasi pirmyn, lyg norėdamas greičiau pasiekti E. upelį. Priešų pėstininkai savo kairiuoju sparnu pasiekia upelį. Jų kairysis sparnas šoka iš upelio ir puola pirmyn, bet mūsų s. kulkosvaidžiai sulaiko jo puolimą.

Apie priešų pėstininkų pasirodymą 1 nr. tuojau praneša skyrininkui. S. k. skyrininkas pats irgi pamatė priešų pėstininkus. Dabar skyrininkas tikras, kad priešas puola. Tada visų dėmesys turi būti kuo didžiausias. Nors priešas slenka pirmyn, bet skyrininkas jų nešaudo, nes s. k. turi uždavinį šaudyti tik tada, kai priešas mėgins pereiti F. upelį tarp atskiro medžio ir krūmo (paleisti užtveriamąją ugnį).

Netrukus pasirodo priešų tankeliai. Skyrininkas įsako 3 nr. parengti „smk“ šovinius. Bet į juos nešaudoma, nors jie ir F. upelį pereitę, nes iki jų toli, 300 m. (Iš s. k. šaudoma į šarvuočius tik iki 100 m atstumo. Iš didesnių atstumų kulka „smk“ šarvuočių šarvų nebepramuša).

Priešų pėstininkai pasiekia E. upelį tarp atskiro medžio ir krūmo. 4 nr. praneša skyrininkui, kad iš s. k. būrio vado vadovietės leidžiamos dūminės raketos — ženklas paleisti užtveriamąją ugnį. Skyrininkas komanduoja:

„Uztveriamoji ugnis!“

2 nr. tuojau paleidžia užtveriamąją ugnį (Uztveriamajai ugniai turi būti iš anksto pasirengta: taikiklis ir ribokliai pastatyti).

Pratimo eigoje vienas priešų tankelis važiuoja tiesiog į s. k. 80—100 m atstume. Skyrininkas komanduoja.

„Smk. — šarvuočius!“

3 nr. greitai paduoda „smk“ šovinius, 2 nr. tuojau užtaiso s. k. Skyrininkas toliau komanduoja:

„400 taikytis į tanką, spiečiant — ugnis!“

Šaudoma į tanko sekimo angas, spiečiant-smūgiais po 30—50 šūvių. Šaudoma nuolatiniu taikikliu 400, taikantis apie 30 cm žemiau sekimo angų. (Nes šaudant 400 m taikikliu, 100 m atstume, trajektorija pakyla 30 cm aukščiau taikymo taško). Kai tik šarvuotis vėl atsitolina daugiau kaip 100 m arba „smk“ kulkos pramušdamos tankelio šarvus išmeta jį iš rikiuotės, nustojama šaudyti. Tada šaudoma vėl senas taikiny s „S“ šoviniais.

Šarvuotis šaudydamas užmušė 2 nr. Skyrininkas tuojau praneša, kad taikytojas užmuštas ir įsako kitiems pareigūnams atitinkamai pasikeisti. Kautynėse 2 nr. pakeičia 3 nr., 3 nr. — 4 nr., 4 nr. — 5 nr., 5 nr. — 6 nr., 6 nr. — 7 nr., skyrininką — 1 nr. Jei 1 nr., pakeitęs skyrininką, pats išeina iš rikiuotės, tai kulkosvaidžio skyrininko pareigas eina 2 nr.

Pareigūnams atitinkamai pasikeitus, tuo pratimas ir baigiamas.

Išvada.

S. k. tarnybai turi būti gerai žinomi gynimosi būdai ir įtvirtinimo darbai. S. k. dalyvaujant ugnies užtvaroje turi griežtai laikytis įsakymo: jis neturi anks-

Atsarginių registravimas

Skelbiu, kad pagal karinės tarnybos įstatymo 170 str. ir karinės prievolės įstatymo 140 str. 4 p. visi gyveną Kauno miesto ribose atsargos karininkai, atsargos kareiviai ir apsauginiai privalo registruoti (vizuoti) komendantūroje savo atsargos ir apsaugos liudijimus šia tvarka:

I. ATSARGOS KARININKAI: š. m. vasario mėn. 20 dieną.

II. ATSARGOS KAREIVIAI: gimę 1904 m. — š. m. vasario 1 d., 1905 m. — 2 d., 1906 m. — 3 d., 1907 m. — 4 d., 1908 m. — 6 d., 1909 m. — 7 d., 1910 m. — 8 d., 1911 m. — 9 d., 1912 m. — 10 d., 1913 m. — 11 d., 1914 m. — 13 d., 1915, 1916 m. ir jaunesni — 14 d., 1894, 1895, 1896, 1897 ir 1898 m. — 15 d., 1899 m. ir 1902 m. — 17 d., 1900 ir 1901 m. — 18 d., 1903 m. — 20 d.

III. APSAUGINIAI: gimę 1894, 1895, 1896 ir 1897 m. — š. m. vasario mėn. 21 d., 1898, 1899, 1900, 1901 ir 1902 m. — 22 d., 1903 ir 1904 m. — 23 d., 1905, 1906, 1913 ir 1914 m. — 24 d., 1907, 1908 ir 1915 m. — 25 d., 1909 ir 1910 m. — 27 d., 1911, 1912 ir 1916 m. — 28 d.

Komendantūroje bus vizuojama kasdieną nuo 8 ligi 14 val. ir nuo 16 ligi 18 val.

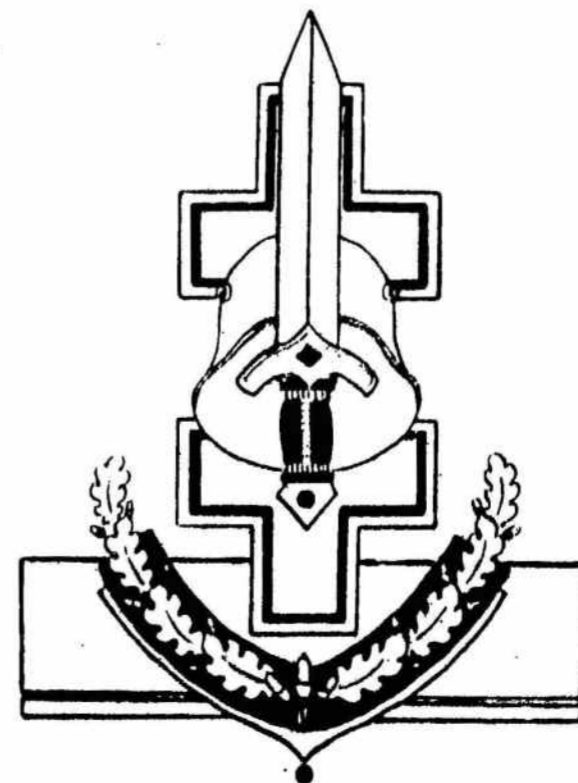
Nustatytu laiku nesivizavę bus baudžiami pagal karinės prievolės įstatymo 203 str.

Pulkininkas Bobelis,
Kauno Komendantas

čiau pradėti šaudyti, kol priešas dar nėra pasiekęs duoto užtveriamosios ugnies laukelio. S. k. dalyvaujant ugnies užtvaroje taikiklis ir ribokliai turi būti iš anksto pastatyti. Priešui pasiekus užtveriamosios ugnies laukelį, paskutiniu akimirksniu, be ilgų komandų turi būti kuo greičiausiai paleista ugnis.

S. k. tarnyba turi būti gerai išmokyta kovoti su priešų šarvuočiais. Priešų šarvuočių pasirodymas neturi bauginti kovotojų. Atskiri pareigūnai neturi nustoti atkaklumo ir narsumo. Ypač reikalinga didelio įgudimo, kad tinkamu momentu į šarvuočius paleistų ugnį. Taip pat reikalinga ilgos treniruotės, kad surastų šarvuočių sužeidžiamas vietas — sekimo angas. Tarp s. k. skyrininko ir taikytojo turi būti artimas bendradarbiavimas, kad į pasikeitusius taikinius paleistų greitą ir taiklią ugnį. Šaudydamas skyrininkas neturi pamiršti šarvuočius, „sS“ šovinius pakeisti į „smk“. Kautynėse žuvus kovotojui, kiti pareigūnai turi mokėti greitai vienas kitą pakeisti.

Kpt. Čerka

MINISTRO PIRMININKO PAREIŠKIMAS

spaudos atstovams Klaipėdos krašto, spaudos ir mažumų reikalu

Sausio 27 d. Ministras Pirmininkas Vl. Mironas mūsų spaudos atstovams suruošė arbatėlę, kurios metu kalbejo įvairiais mūsų krašto politiniais ir kultūriniais klausimais.

Dėl Klaipėdos Ministras Pirmininkas pareiškė, kad šiuo metu ten vyksta autonominės valdžios persitvarkymas. Jau sudaryta nauja Krašto Direkto­rija, bet dar nėra paskirta naujo Seimelio susirinkimo diena. Taigi, dar nėra išdėstyta ir naujosios Direkto­rijos oficiali programa. Iš dalies tą programą galima numatyti iš naujo Direkto­rijos pirmininko pareiški­mo spaudai ir iš anksčiau pareišk­to šūkių tos grupės, kuri Seimelyje turi daugumą. Tenka dar palaukti visos eilės išsiaiškintinų klausimų galutinio sutvarkymo tokia prasme, kad jie nebūtų nesusipratimų prie­žastimi. Toliau Ministras Pirmininkas pažymėjo, kad jam malonu yra pabrėžti Direkto­rijos pirmininko pareiški­mą, kad naujoji Direkto­rija atėjusi ne griauti, bet kurti. Šis pareiškimas pabrėžtinai ne dėl to, kad Vyriausybė būtų abejojusi tokiomis naujos Direkto­rijos intencijomis, o tik dėl to, kad tuo pareiški­mu pati Direkto­rija nuramina tą susirūpinimą, kuris galėjo kilti visuomenėje iš tų nuotaikos pasireiški­mų, kurie buvo pastebimi rinkimų metu.

Naujoji Direkto­rija yra užsimojusi Klaipėdos kraštą tvarkyti daugiau atsižvelgdama nacionalsocia­listinės ideologijos, kuri šiuo metu realizuojama Vo­kietijos valstybėje. Atkreipdama dėmesį į šiandien Klaipėdos krašte vadovaujančių sluoksnių nusistaty­mą ir į Vokietijos susiinteresavimą tuo klausimu, Lietuvos vyriausybė nemano varžyti autonominių or­ganų reiškiamo noro tvarkytis vadovaujantis naciona­listinės ideologijos pagrindais, manydama, kad toks tvarkymasis yra galimas be būtino susikirtimo su esminiais Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos in­teresai ir tikėdama, kad autonominiai organai, laiky­damiesi statuto dvasios, vengs tokių susikirtimų.

Tokios Vyriausybės nuomonės pamatuotumą pa­tvirtina ir naujos Direkto­rijos pirmininko pareiški­mas, kad nacionalsocialistinės ideologijos pagrindai nelies Klaipėdos krašte gyvenančių lietuvių, kuriems, savaime suprantama, negali būti užginčyta teisė lai­kytis savo tautinės ideologijos.

Nacionalsocialistiniais pagrindais varomos veik­los ir tais pagrindais tvarkomų organizacijų viešas pasirodymas Lietuvos valstybės ribose esančiame krašte lietuvių visuomenei yra naujas, neįprastas rei­škinys, todėl visai suprantama, kad lietuvių visuome­nėje tai galėjo sukelti tam tikro susirūpinimo. Toks susirūpinimas panašiu atveju galėtų kilti ir bet ku­rio krašto visuomenėje. Todėl noriu čia pabrėžti, kad šiuo atveju mūsų visuomenė tą reiškinių turėtų įvertinti visai šaltai. Vokiškajai visuomenės daliai mes pri­pažįstame teisę organizuotis ir tvarkytis tais pagrin­dais, kurie jai yra artimesni ir pageidaujami. Toji pati teisė pasilieka ir lietuviškajai visuomenės daliai Klaipėdos krašte. Svarbiausias dalykas yra tai, kad skirtingais pagrindais varomoji veikla su savąja ideo­logija pasiliktu savos tautinės visuomenės dalyje, ne­kliudydama kitos visuomenės dalies. Kaip tas daly­kas tvarkysis praktikoje, parodys ateitis. Šiuo metu

yra pagrindo manyti, kad lietuvių ir vokiečių visuo­meninė veikla Klaipėdos krašte galės vykti, viena ki­tai nekliudydamos. Ta proga noriu atkreipti ir spau­dos dėmesį į tai, kad turi būti vengiama nereikalingai nervingumą keliančių priekaištavimų bei padėties ver­tinimų, dedant pagrindan džentelmenišką oponentų respektavimą.

Daug klausimų sąryšyje su naujos linkmės pradė­jimu Klaipėdos krašto reikalų tvarkyme, iškils ir sta­tuto interpretacijos srityje. Kaip jau žinoma, žymi da­lis klausimų šioje srityje šiandien jau yra nusistatyta aiškintis tokia prasme, kuri yra priimtina ir Klaipėdos krašto vadovaujantiems sluoksniams. Turiu pabrėžti, kad padarytieji pakeitimai praktiškame statuto vyk­dyme Vyriausybės yra laikomi šiuo metu racionaliais ir buvo noriai padaryti.

Kalbėdamas kultūriniais klausimais, Ministras Pirmininkas palietė labai svarbų spaudai pašto susi­siekimą su kaimo patobulinimo klausimą. Šis klausimas buvo iškeltas Vyriausybės deklaracijoje ir šiuo metu jau daroma konkrečių žygių jam įgyvendinti. Pašto susisiekimas norima pagyvinti su „Pienocen­tro“ pagalba — per pieno nugriebimo punktus, su ku­riais kaimas kasdien labai glaudžiai bendrauja. Tuose punktuose galėtų būti įsteigti pašto punktai, kuriems vadovautų už nedidelį atlyginimą nugriebimo punktu vedėjai. Numatoma įsteigti 2.000 tokių punktų.

Toliau Ministras Pirmininkas palietė santykius su spauda. Lietuvoje spauda nėra nudažyta viena spalva, šita spalva įvairuoja, turi savo niuansus. Ta­čiau labai svarbu yra, kad spaudos kontūrai nebūtų per daug aštrūs, kad valstybės reikalų srityje joje pa­sireiškėtų kuo daugiausia darnumo ir tų reikalų supra­timo. Tautiškasis režimas nėra aštrus ir nenori savo spalva nuslopinti kitus atspalvius, tačiau aštrių šako­tumų turi būti vengiama.

Lietuviškoji spauda tegali turėti vieną tikslą — krašto gerovę ir valstybinį bei tautinį susipratimą. Reikia labiau ieškoti bendrumo, ieškoti keiių, kurie vienija, o kuo mažiau plėsti tas mintis, kurios mus tarpusavyje naikina ir griaua bendrumą. Čia daug kenkia spaudoje pasitaikęs rūstus tonas. Jis yra lygiai kenksmingas ar pasitaiko iš dešinėsios, vidurinio ar kairiosios pusių, nes kada yra daug rūstumo, tai nega­lima susiderinti ar susitarti dėl bendrųjų reikalų. Tai turint galvoje ir negali būti spaudoje pykčio, jis yra labai žalingas. Spaudai reikia būti vyriausybės ben­dradarbe. Visų spalvų spauda glaudžiai ir darniai turi dirbti naudingą darbą mūsų kraštui, ji turi kelti kūrybingumą ir vengti erzinančio elemento. Kad ir skirtingos nuomonės, tačiau vis dėlto jos turi reikštis gražia forma.

Spaudos darbų derinimas atliekamas per Visuo­meninio Darbo Vadybą. Tas darbas šiai įstaigai yra, toli gražu, nelengvas ir jis gal sunkesnis yra tiems, kurie jį dirba, negu tiems, kuriuos jis liečia. Vyriausybė sieks palaikyti ryšius su spauda per Visuo­meninio Darbo Vadybą. Šie ryšiai turi būti grindžiami nuoširdumo ir bendradarbiavimo dvasia, kuri turi liesti abi puses.

Kalbėdamas dėl mažumų spaudos, Ministras Pir-

NARSIJAI VYRAI

Taiglūs šūviai

Puskarininkis Morkus Bernatavičius gimė 1898 m. liepos 6 d., Alytaus aps., Nemunaičio vl., Vange-tonių kaime. 1919 metais Morkus Bernatavičius buvo

mobilizuotas ir gegužės 28 d. paskirtas į 1 arti-lerijos pulko 4 batalio-ną, kuris stovėjo Dau-gailių bare prieš bolše-vikus. Bernatavičius pir-mose kautynėse dalyva-vo ties Naujasodžio km.

Po šių kautynių prasideda kitos kauty-nės. Lietuviai puola bolševikus ir nori paim-ti Salako miestelį. Bolševikai neatlaikę pabė-go. Vėliau bolševikai vėl puolė, norėdami at-siimti miestelį. Vieną dieną bolševikai net 6 kartus puolė Salako miestelį. Šaudė iš sun-

Artilerininkas
psk. M. Bernatavičius

kiosios baterijos, kurios sviediniai krito net ant mūsų baterijos.

Vienų kautynių metu baterijos vadas kar. Pečiu-lionis įsako baterijai atitinkamoje vietoje pastatyti vieną patranką, kuri leido šūvį po šūvio. Mūsų bate-rija buvo vienoj ežero pusėj, o bolševikai kitoj. Bate-rijos vadas, būdamas prie tos patrankos, pastebi, jog bolševikų baterija prisiartino tik apie 1 kilometrą nuo ežero ir ruošia patrankas prieš mūsų bateriją. Bate-rijos vadas įsako kuo greičiausiai atsukti patranką į tą vietą, kurioj pastebėjo priešo bateriją. Duoda koman-dą šaudyti. Iš patrankos paleidžiami 3 šūviai. Pasi-rodo, jog trečias šūvis labai taikliai kliuvo.

Priešo pusėje kilo panika. Bolševikų baterija pra-dėjo smarkiai bėgti. Kada toji vieta buvo užimta, tai apylinkės gyventojai pasakojo, jog viena priešo pa-tranka buvo visai sugadinta; be to, keli buvo nukauti ir sužeisti.

Už šį žygį, tarp kitų, Vyčio kryžiumi buvo apdo-vanotas ir Morkus Bernatavičius.

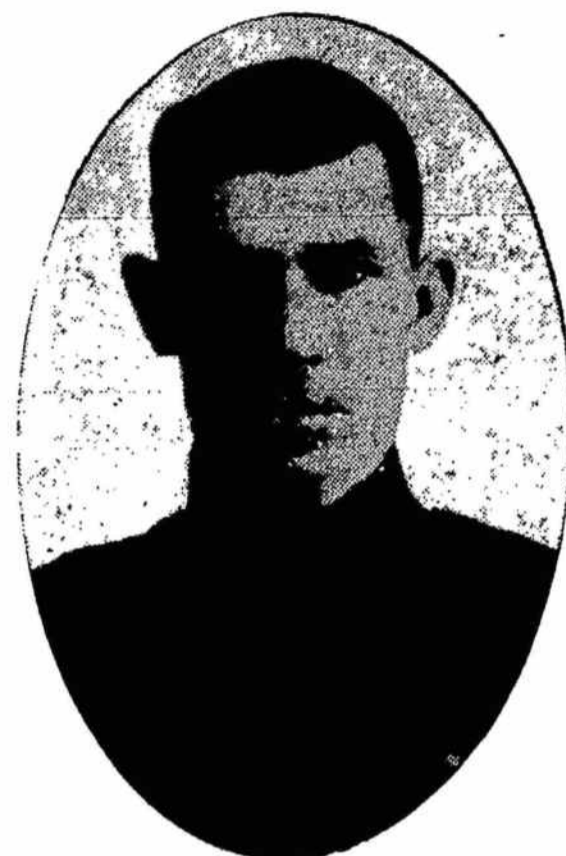
1921 m. 4 baterija persikėlė į Alytų. Morkus Bernatavičius, kaip drąsus ir sumanus karys, skiria-mas į mokomą bateriją. Baigęs ją buvo pakeltas į jaun. puskarininkio laipsnį, o vėliau į puskarininkio.

Juozas Prėskienis

mininkas pažymėjo, kad lygiai tas pats darnumas turi vyrauti ir čia. Santykiai tarp lietuviškosios ir mažu-mų spaudos turi būti grindžiami darnaus ir džentel-meniško bendradarbiavimo principu. Ministras Pir-mininkas įsakmiai pažymėjo, kad šioje srityje negali būti jokių nukrypimų. Neturi pasireikšti tuščių šū-kavimų ir aštrumų, o turi būti einama pozityviu darbo keliu. Iš kitos pusės turi būti įvertinama ir supran-tama, kad ir lietuvių tauta turi savo tikslus ir ji ne-gali atsisakyti nuo pozityvaus jų siekimo.

Šaudė stačias

Atsargos eilinis Petras Volungė gimė 1901 m. Varėnos vl., Marcinkonių kaime. Likimo blaškomas, kartu su tėvais atvyko į Šiaulių apskritį ir valsčių.

9 pėst. pulko
eil. P. Volungė

1919 metų pradžio-je pradėjo steigti Šiau-lių batalionas. Į jį dau-giausia stoji savano-riais apylinkių vyrai. 1919 m. gegužės 15 d. P. Volungė atvyko į Šiaulius ir įstojo sava-noriu. To pat mėnesio pabaigoje, karininko Ambrazo vadovaujama, kuopa išvyko į Šeduvą, arčiau fronto. Iš Šedu-vos vyko Panevėžio link, kur buvo frontas prieš bolševikus. Pake-liui į frontą, kuopa bu-vo įlieta į Joniškėlio ba-talioną. Taigi kartu su batalionu žygiavo pir-myn.

Jiems bežygiuojant, esančius fronte mūsiškių da-linius puolė bolševikai ir prasiveržę skverbėsi į mūsų užnugarį. Bataliono vadas paskyrė 20 kareivių, kurių tarpe buvo ir eilinis Volungė. Šie kareiviai turėjo pa-skubomis vykti Panevėžio bataliono daliniui talkon. Pakeliui į kautynių lauką jie susitiko saviškius, kurie jau traukėsi. Įsimaišę į jų tarpą ir susitvarkę, vėl visi grįžo atgal į priešą ir, paėję pirmyn per porą kilomet-rų, susitiko su bolševikais. Įvyko gana skaudžios kau-tynės, ir bolševikai pasitraukė į savo senąsias pozici-jas.

Apie savo kautynes prie Dauguvos štai ką pasa-koja pats P. Volungė:

— Gražų vakarą per apkasus pasklido žinia, kad netrukus pradedamas lemiamas puolimas. Žūt ar būt. Prieš puolimą buvome smarkiai susišaudę su bolševi-kais. Pas mus nebuvo tiek šovinių, kad galėtumėm aklai šaudyti. Reikėjo taupyti. Šaudėme taikliai, kad nė viena kulka nenueitų pro šalį. Tad visą laiką šau-džiau iš apkasų stačiom. Net pats bataliono vadas ke-lis kartus mane sudraudė, kad, girdi: „Ką tu gera ma-nai, gulk!“. O bolševikai spirgino, kaip pašėlę. Tos smarkios ugnies visiškai nepaisiau, nes žinojau bolše-vikų taiklumą. Šaudė, bet kur, tai jie patys kartais ne-žino. Svarbu, kad tik garsas. Po kiek laiko vadas davė ženklą pakilti ir pulti bolševikus. Bematant, lei-džiančiosios saulės spinduliuose suspindėjo durtuvai. Davus ženklą atakai, pats nepasijutau, kaip iššokau iš apkasos, šaukdamas valio. Iš apkasos šokome petys pe-tin su bataliono vadu. Už šį žygį buvau apdovanotas Vyčio kryžiumi, kurį gavau būdamas ligoninėje, — baigė eilinis Volungė.

Vėliau eiliniui Volungei teko dalyvauti lenkų frontė, tačiau neilgai. Nelemtoji liga privertė jį gar-bingas eiles palikti. 1920 m. gegužės 15 d. dėl ligos buvo visai paleistas iš kariuomenės.

Tai buvo lietuviški velniai. Ne jie patys tokiais vardais save pasivadino, bet draugai ir priešai juos taip praminė. Draugai juos velniais pakrikštijo dėl to, kad paprastam kovotojui buvo nesuprantama, iš kur gali atsirasti tiek drąsos, apskrumo ir laimės kovoje su mirties pavojais, kurie, kaip šešėlis, sekiojo tuos tris narsuolius, o priešai savo kailiu daug kartų gavę pajusti jų siunčiamų kulku mirtingumą ir jų durtuvų jėgą, ėmė pasakoti, kad lietuviai su velniais susidėjo, kad tik velnias gali tokius žygius atlikti, sveiką kailį išnešdamas. Draugai tą pavadinimą davė iš meilės ir pasigėrėjimo. Kautynėse jie buvo užmiršę angelų vardus, ir kai norėjo vienu žodžiu pasakyti apie kurį nors, kad jis turi pašėlusią laimę išvengti mirties, kad jis yra neapsakomai drąsus ir narsus, tai jam duodavo velnio vardą.

- Drąsus, kaip velnias.
- Gudrus, kaip velnias.
- Nebijo nieko, kaip tikras velnias.
- Priešai jo bijo, kaip velnio.
- Kur pasisuks — velnio pėdsakus palieka.
- Ir sekasi jam, kaip tikram liuciperiui.

Tokios draugų kalbos lydėdavo kiekvieno tų trijų vyrų žygius kautynėse, ir nejučiomis tie vardai jiems prigijo. Paskui, taip pat kažin kaip nejučiomis, visi trys jie taip susidraugavo, kad vienas be kito negalėjo gyventi. Šitaip jiems susidraugavus ir veikiant vienas šalia kito, jie ir buvo vienu vardu praminti:

- Trys velniai.

Apie tų „Trijų velnių“ žygius iki šiol eina pasakojimai iš lūpų į lūpas. Tik maža dalelė jų tėra vienur kitur užrašyta. Nė vienas tų „Trijų velnių“ patys nepaliko jokių užrašų, jokio savo žygių aprašymo, ir jei kas norėtų viską apie juos surašyti, turėtų pirma išmokti medžių, paukščių, vandenių, žvaigždžių, žemės ir saulės kalbas. Platūs miškai dengė jų sėlinančius

Be Vyčio kryžiaus, eilinis Volungė dar apdovano-
tas savanorių kūrėjų, Lietuvos nepriklausomybės ir
Latvijos nepriklausomybės medaliais. Dabar jis gy-
vena Šiaulių mieste.

Vyčio kryžiumi apdovanojimo lape šiaip rašoma
apie eil. P. Volungę: „Joniškėlio bataliono 2 kuopos
būrininkas Mikas Kauneckas ir eiliniai Juozas Garjo-
nis ir Petras Volungė pasižymėjo didžiu drąsumu ir
narsumu kovoje su bolševikais. 1919 m. rugpiūčio
30—31 d. šių trijų karių veiklumo dėka bolševikų puo-
limas ties Ilukste nepasisekė, ir jie, skaudžiai pralai-
mėję, išbėgojo“.

L. Gr.

žingsnius pro budrias prieš sargybas. Paukščiai jiems
dainavo gimtosios žemės laisvo pavasario troškimą.
Sraunūs Nerio, Nemuno, Dubysos vandenys plovė jų
krūvinas žaizdas. Dangaus platybėje išbarstytos
žvaigždės rodė jiems kelią. Priešų nualinta žemė, kaip
motina, priglobdavo juos už skardžių ir kalvelių nuo
pikto priešų zvimbiančių kulku, o saulutė šildė jų iš-
vargusius kūnus. Išstisus mėnesius kaudamiesi už sa-
vo šalies laisvę, dieną naktį persekiodami ginkluotus
svetimų kraštų vyrus, atėjusius prisiplėšti Lietuvos
turto, atėjusius išnaikinti šios žemės tikruosius savi-
ninkus, kad vėliau jie patys galėtų įsikurti tuščiose
sodybose, jie, „Trys velniai“, kaip viesulas įsisukda-
vo į tvirčiausias priešų eiles ir be mažiausio pasigai-
lėjimo naikindavo juos. Ir buvo ne kartą panašu į ste-
buklą, kai nuo jų, nuo tų tariamų velnių, dešimtimis
krisdavo priešų. Tarytum nematomas skydas dengė
tų trijų narsuolių krūtines nuo priešų kulku, ir tary-
tum jų jėgos dešimteriopai padidėdavo, kai akis į akį
susitikę priešų grandinę, jie imdavo veikti savo dur-
tuvais. Tik atsitiktinumas ir laimė daug kartų išgel-
bėjo juos nuo tikrosios mirties, ir daug kartų jie buvo
laikomi jau tikrai žuvusiais. O žiūrėk, po kelių dienų
visi trys jie vėl atsirasdavo netoli besikaunančiųjų
savo draugų, priešų sparne ar užnugaryje.

Štai kas buvo tie „Trys velniai“:

Vienas jų buvo į tolimąjį Sibirą už lietuviškojo
žodžio platinimą ištremtojo Antano Trinkūno sūnus
Kazimieras, antrasis — bežemio Diržjo pirmagimis
Jonas ir trečiasis — vienturtis Gražučių sūnus Myko-
las. Apie kiekvieną jų mažai kas tebuvo žinoma. Jie
patys apie save labai mažai tepasakodavo.

Kazimieras Trinkūnas buvo gimęs ir augęs di-
džiulės caro Nikalojaus imperijos šiaurėje, Sibire. Jo
tėvą prieš daugelį metų rusų žandarai ištrėmė už tai,
kad skaitė lietuviškas knygas, slaptais keliais iš Til-
žės gabenamas. Tose knygose buvo rašoma, kad senovėje
lietuviai nebuvo rusų vergai, kad jie turėjo savo
didžiulę valstybę. Tokią didelę, kad vienas jos kraštas
siekė Maskvą, kitas Juodąsias jūras, o trečias rėmėsi
į Baltijos jūros krantus. Tilžėje spausdinamos knygos
ir laikraščiai pranašavo, kad vėl turi grįžti laisvė lie-
tuviams, kad rusai yra atėjūnai ir jiems ne vieta šei-
mininkauti svetimoje žemėje. Senis Trinkūnas verkė
iš džiaugsmo, skaitydamas tilžiškius laikraščius, ir
savo širdies gilumoje tikėjo, kad juose tikra tiesa ra-
šoma. Jis, ir nebūdamas politikas, suprato, kad toks
žmonių engimas, tokia neteisybė negali likti neatker-
šyta. Jis ir tarp kaimynų platino tuos laikraščius, liep-

damas kaip šventą daiktą leisti iš rankų į rankas. Rusų žandarai kažkaip suodė Trinkūno darbus. O ką jau įtarė tada — baigta. Jei ne virvė ant kaklo, tai tolimasis Sibiras. Trinkūną suėmė ir kaip kokį žmogžudį, drauge su vagimis ir plėšikais, išvarė į tolimą, nežinomą kraštą. Ten begyvendamas, jis vedė vieno tremtinio dukterį ir susilaukė keturių vaikų. Antrasis ir buvo Kazimieras. Tėvas kiekvienam savo vaikui nuo kūdikystės metų pasakojo apie lietuvius, apie senovės Lietuvą ir su ašaromis akyse minėjo savo pažįstamųjų vardus, palikusius tenai.

— O kaip toji valstybė vadinasi, tete, kur lietuviai gyvena? — klausdavo vaikai.

Tėvui toks klausimas kaip peilis persmeigdavo krūtinę, ir jis negalėdavo tuojau atsakyti į jį.

— Rusija...

— O kaip vadinasi toji valstybė, kurioje mes dabar gyvename? — klausdavo toliau paaugantieji tremtinio vaikai.

— Rusija...

— Tai kodėl ir ten Rusija, ir čia Rusija?

— Todėl, kad rusai yra užkariavę lietuvius. Jie atėmė mūsų žemes ir išvarė mus į šituos tyrus, į tuos sniego pusynus. Bet dar ne visus išvarė: ten dar daug liko lietuvių...

...Daug pasakojo Trinkūnas savo vaikams apie Lietuvą...

Daug pasakojo Trinkūnas savo vaikams apie lietuvius. Pasakojo viską, ką žinojo, ką buvo skaitęs Tilžėje leidžiamuose laikraščiuose. Ir iš pat mažens tų vaikų širdyse gimė troškimas atkeršyti tiems, kurie, plieniniais kančiukais plakdami, varė jų tėvą tūkstančius kilometrų į Sibirą už tai, kad tėvas skaitė laikraščius, gimtąją kalba parašytus. Pačiam carui vaikai troško išbadyti akis už jo žiaurumą.

Metai bėgo ir laikai keitėsi. Karo gaisrui kilus, abu tremtinio sūnūs buvo paimti į caro kariuomenę ir išsiųsti į frontą. Vienas apie kitą jie nieko nežinojo. Kazimieras atsidūrė vakarų fronte ir pateko į tėvų gimtąją žemę. Neapsakomas džiaugsmas pripildė jo krūtinę, kai vieną kartą, būdamas žvelgyboje, jis su keliais kareiviais įėjo į vieną trobą paklausti kelio ir išgirdo lietuvišką atsakymą:

— Nesuprantu, ko klausiate.

Tuos žodžius ištarė jauna mergaitė. Ištarė ji juos bailiai, kaip sugautas paukštėlis, tarsi bijodamas, kad

už jo čiulbėjimą jį sugavusis tuojau užmuš ar ims kankinti. Bet jos balse skambėjo ir lyg koksai maldavimas atleisti jai, kad ji kitaip kalbėti nemoka. O pasirodė, kad jos baimė tikrai nebuvo be pagrindo, nes vienas kareivių, Orlovas, suriko, kaip žvėris:

— Nenori!.. Aš tau parodysiu!.. — Ir užsimojo kumštimi.

Mergaitė išsigando ir susigūždama sukliko. Ji susigūžė, kaip vaikas, laukdamas tėvo smūgio, žinodama, kad niekas jos neužtars. Bet... Orlovo kumštį suspaudė geležinė Kazimiero, kito rusų kareivio, ranka.

— Nedrįsk skriausti tos mergaitės. — Rusiškai tarė Trinkūnas savo draugui, nublokšdamas jo sugniaužtą kumštį, o susigūžusiai mergaitei tarė:

— Nebijokit, jis nieko nedarys.

Orlovas sugriežė dantimis, kaip nuo kaulo pavarytas šuo. Bet grasinti jis daugiau nebedrįso, bijodamas plieninių Trinkūno krumplių. Trečias jų draugas visą šį įvykį palaikė tik linksmu nuotykiu, ir saldžiai juokėsi.

Mergaitės dėkingumas buvo nenuslepiamas. Nustebusiomis ir laimės pilnomis akimis ji pažvelgė į ją užstojusį kareivį, lyg netikėdama tuo, kas įvyko. Ji nedrįso nieko klausti ir nieko sakyti. O tačiau jos krūtinę užtvino toks šiltas, toks geras jausmas, ir jei ji galėtų, jei nebūtų čia tų kitų kareivių, ji apkabintų ir pabučiuotų savo geradari, kaip tikrą brolių, kaip iš už jūrų grįžusią motiną.

Trinkūnas mergaitės žvilgsnį suprato. Jis buvo jau laimingas vien dėl to, kad ji nemokėjo rusiškai, kad jos lūpose suskambėjo didingosios Lietuvos laisvųjų girių kalba. O jos mėlynos akys ir gelsvo lino plaukai apipynė jo širdį tokiais burtais, kad jis, nebesuvaldydamas iš džiaugsmo šėlstančios širdies, pagrobė tą mergaitę į savo glėbį ir pabučiavo.

— Ir aš lietuvis, — tarė jis jai.

Orlovas kumštelėjo savo draugui pašonėn, ir abu jie ėmė garsiai kvatotis. Mergaitė spurstelėjo iš Trinkūno rankų ir išbėgo pro duris į kiemą. Nesusivokdama kas su ja atsitiko, ji nubėgo pas kaimynus ir papasakojo įvykį, nutylėdama jos pabučiavimą.

Kareiviai kelio pasiklausė pas šeiminką, kuris šiaip taip ir rusiškai keverzojo. Trinkūnui maža terūpėjo žvalgybos uždavinys. Jam buvo visiškai tas pats: ar rusai vokiečius, ar vokiečiai rusus nugalės. Geriausia, anot jo, būtų, kad jie vienas kitą išžudytų. Jis visaip galvojo apie būdus pabėgti iš rusų kariuomenės, bet iki šiol jų armija veikė toli nuo Lietuvos žemių ir jam buvo per daug sunku rizikuoti. Bet dabar jis pasijuto besąs namuose — tėvų gimtojoje žemėje, kur kiekviena troba, kiekvienas kampas jį gali priglobti, kaip savąjį, kaip sūnų. Todėl jis ieškojo progos kiek daugiau pasikalbėti su pirmuoju savo krašto žmogumi.

Nei Orlovui, nei jo draugui neatėjo galvon mintis, kad Trinkūnas būtų turėjęs mergaitės atžvilgiu kokius nors ypatingus jausmus. Jiems Kazimiero žygis pasirodė noru įtikti mergaitei, kad atitinkama proga galėtų iš jos reikalauti tam tikro atlyginimo. Orlovas į kiekvieną moterį žiūrėjo tik gašlumo pilnomis akimis. Jis nejautė gailėstingumo nei moterų, nei senių, nei vaikų atžvilgiu. Tai buvo sužvėrėjęs žmogus, kiekviena proga ieškąs kur įkasti, įgelti. Jis negalėjo atvirai įvykdyti savo smurto prieš mergaitę, užtat jis tuojau pat išaudė planą dvigubai ją išnaudoti. Jis ži-

nojo, kad stovykla nuo to kaimo netoli, ir kad naktis kelioms valandoms moka paslėpti kareivį nuo viršininkų akių. Bet jis manė, kad ir Trinkūnas gali turėti panašų tikslą. Pavydėjo ir už tai, kad Kazimieras pasirodė tvirtesnis ir jį pažemino. Orlovo širdyje ėmė šėlti keršto žiežirbos tam užsidariusiam sibiriečiui.

Kai kareivių klausiamas šeimininkas parodė kelią ir jie pasisuko nurodyta kryptimi, Trinkūnas grįžtelėjo atgal.

— Sakykite, ar dar daug žmonių kalba lietuviškai? — Paklausė jis tarpvartyje tebestovintį tvirtą senį.

— O iš kur tamsta moki lietuviškai? — Klausimu atsakė senis, lyg nepasitikėdamas.

— Aš esu lietuvių tremtinio sūnus. Mano tėvas iš šio krašto kilęs.

...Nedrįsk skriausti tos mergaitės...

— O kaip gi, moka visi. Visas kaimas tik lietuviškai ir tekalba, bet visa bėda, kad maskoliai kančiukais kapoja tuos, kurie jų maskoliškos kalbos nesupranta. Mokyklose vaikus maskoliškai moko. Sunkūs laikai užėjo. Dabar tas karas, kaip baisiausia dangaus rykštė. O gal ir verti mes tokios bausmės, nes Dievą užmiršome. Nėr tos nakties, kad visas dangaus pakraštys nežaruotų nuo gaisrų. Diena po dienos laukiame ir į savo kiemą nukrentančios granatos. — Nuoširdžiai skundėsi senis.

— Nenusimink, tėve. Praeis karas, o po karo ateis visai kiti laikai. Maskolius išvarysime laukan ir patys pasidarysime šeimininkais. Dabar sakyk, kuo vadinsis ir kuo vardu tamstos duktė?

— Aš vadinuosi Motiejus Šabūnas, o duktė — Miliutė.

— Pasakyk savo dukrelei, kad aš vėl ją aplankysiu. O dabar sudiev. Iki pasimatymo. — Jis paspaudė seniui petį ir nusivijo draugus. Jo žingsnius palydėjo nerimo ir nustebimo pilnos senio akys.

Rusų armijos atsitraukimas prasidėjo tomis dienomis, kai Trinkūnas atsidūrė Lietuvos žemėse. Trauktis į šiaurę rusams buvo įsakyta lygiai tą pačią dieną po pietų, kai jis su dviem savo draugais buvo užėjęs pas Šabūną. Jiems grįžus į stovyklą, jau buvo pasklidę gandai, kad dar kitą rytą teks žygiuoti atgal į šiaurę. Nepatenkinti vadų veidai aiškiai liudijo rusų tragediją.

— Trauktis atgal? Vėl grįžti į Rusijos gilumą? — Svarstė Trinkūnas, sėdėdamas ant pakrautos gurguolės. — Ne! Bėgti dar šią naktį! Gana tarnauti pavergėjams! Lietuvio kelias nėra ruso kelias ir mano sąžinė nenurims tol, kol ant mano pečių kados tautų pavergėjo caro ženklai! O gal, gal mano širdis neklysta, plakdama Lietuvos laisvės troškimu? Gal ateis laikas, kad ir Lietuva turės savo kariuomenę? — Prisiminęs tėvo žodžius, galvojo jis, ir jo krūtinėje nuo tos minties darėsi lengva, lyg nuo širdies kas akmenį būtų nuritinęs.

O piktos Orlovo akys kitaip suprato Trinkūno susimąstymą. Savo betarpiškajam viršininkui jis papasakojo, kad Trinkūnas šią naktį susitarė susitikti su viena mergaite, kad jie abu tarp savęs ilgai lietuviškai kalbėjęsi, ir jis ne viską galėjęs suprasti. Bet esą galimas dalykas, kad Trinkūnas turįs kokių nors ryšių su ja, kaip su šnipe. Šis įtarimas buvo praneštas būrio vadui Butrimui, kuris įsakė Trinkūną pristatyti jam.

Prie Trinkūno priėjo Orlovas.

— Ką pasakysi?

— Tave būrio vadas šaukia.

— Ko jis nori?

— Nežinau. Gal pagirti nori už gerą tarnybą.

Trinkūnas negalėjo suprasti, kas atsitiko, tačiau nujautė, kad kas nors negera. Kitaip Orlovas nesišypsotų. Tačiau eiti pas Butrimą jis nebijojo.

Butrimas buvo vienintelis karininkas, kurį Trinkūnas mylėjo, nes ir Butrimas buvo lietuvis, tik buvo per daug užsidaręs ir savo lietuviškumo viešai nerodė. Savo tikslo jis siekė kitu keliu: norėjo kuo didesni pasitikėjimą rusų tarpe įgyti, kad galėtų iškilti, išmukti, išsitobulinti ir, reikiant, būtų pasiruošęs savarankiškai veikti. Trinkūną jis mylėjo, kaip savo brolių, ir kiekvieną kartą buvo pasiruošęs užtarti jį.

Kai Orlovas pranešė, kad Trinkūną atvedė, Butrimas Orlovui įsakė išeiti ir kambaryje pasiliko vienas su atvestuoju.

— Orlovas įskundė tave, kad esi susirišęs kažin kokiais ryšiais su vieno kaimo mergaite. — Draugiškai prabilo į jį Butrimas. — Jis paskleidė gandus, kad ji esanti šnipė.

— Orlovas meluoja.

— Aš žinau, kad jis meluoja. O jei jis ir nemeluotų, tai... ir tai nieko; šis jo įskundimas dabar niekam neįdomus. Yra svarbesnių reikalų. Sakyk, ar žinai, kad jau gautas įsakymas trauktis atgal?

— Girdėjau.

— Na, ir ką manai veikti?

— Galvoju pasilikti savame krašte. — Atvirai ir drąsiai pasakė jis Butrimui, nes žinojo, kad ir jis tikras lietuvis.

— Ir gerai. Caro valdžia vis tiek susvyruos. Vokiečiai taip pat, greičiausiai, nelaimės. Kai tie galiūnai vienas kitą bežudydami nusilps, tuomet ateis patogus momentas organizuoti mažosioms valstybėms. Būtų gerai, jei atitinkamą valandą atsirastų Lietuvoje ginkluotų vyrų, iš pasalų užpuldinėjančių ir naikinančių svetimuosius. Mano laikas dar neatėjo, bet tau, jei tik turi kur pasislėpti, nieko nelaukdamas bėk.

Taip Trinkūno reikalas buvo galutinai išspręstas: bėgti, pasilikti savame krašte. (B. d.)

Kaip kartais nekaltai nukenčia

1919 m. bolševikai, bebėgdami iš Vilniaus, pamėtė kai kuriuos dokumentus, tarp kurių buvo ir patekusių bolševikų nelaisvėn lietuvių karių pareiškimai, kuriuos žiauriausiai tardomi belaisviai priverstinai turėdavo pateikti.

Kai kurie mūsų laikraščiai („Nepriklausomoji Lietuva“ ir kiti) atspausdino tuos pareiškimus ir juos pateikusių pavardes antrašte „Tėvynės išdavikai“.

Jei kai kurie jų ir išdavė priešui karines paslaptis, tai tik ne savanoris Blažys Korsakas, kurio pavardė irgi pateko po ta nelemta antrašte. Kad savanoris Blažys Korsakas buvo prikergtas prie Tėvynės išdavikų kompanijos, tenka apgailėstauti, bet nėra ką ir kaltinti, nes skaitant B. Korsako pareiškimą ir nežinant visų aplinkybių, prie kurių jis pateko nelaisvėn, iš tikrųjų, galima pamanyti, kad turima reikalų su šlykščiausiu Tėvynės išdaviku.

Taip, B. Korsakas savo pareiškime pareiškia, kad jis esąs 1-mo pulko 9-os kuopos mobilizuotas kareivis, kuris, prijausdamas bolševikams, pavogęs iš savo kuopos vado arklį ir atjojęs į Bobriškį pasiduoti bolševikams. Savo pareiškime pateikia žinių ir apie pulko sudėtį bei apginklavimą. Skaitydamas jo pareiškimą, gėrėjau B. Korsako sumanumu. Nė vienos teisingos žinios priešui nedavė. Jis buvo kulkosvaidžių kuopos, o pasisakė esąs devintos kuopos, kurios tuomet pulke dar nebuvo. Žodžiu, ne tik nieko neišdavė, bet gal greičiau suklaidino priešą dėl mūsų tikrosios būsenos. Kai dėl jo tariamos arkliavagystės ir perbėgimo pas bolševikus, štai kaip buvo.

1919 m. balandžio 4 d. pirmas pulkas puolė bolševikus Varėnos kryptimi. Pradžioje puolimas buvo sėkmingas. Ryte buvo užimti Daugai, o apie vidudienį ir Bobriškis. 7-tai pulko kuopai buvo įsakyta, apeinant Daugų ežerą iš pietų, išvalyti nuo priešo Padaugę ir kitus gretimuosius kaimus. Tai kuopa ir įvykdė. Prie 7 kuopos buvau priskirtas ir aš su kulkosvaidžių skyriumi. Į pavakarį buvo gautas įsakymas kuopai vykti į Bobriškį, kur buvo bataliono vado vadovietė. Temstant kuopa artėjo Bobriškio link. Žygio metu pasišaukiau savanorį B. Korsaką, daviau jam savo arklį ir liepiau joti į Bobriškį pasirūpinti pašaru arkliams, kad į ten atvykus, mums nebereiktų gaišti. B. Korsakas sėdo į balną ir nujojo. Po kelių minučių jis grįžta atgal.

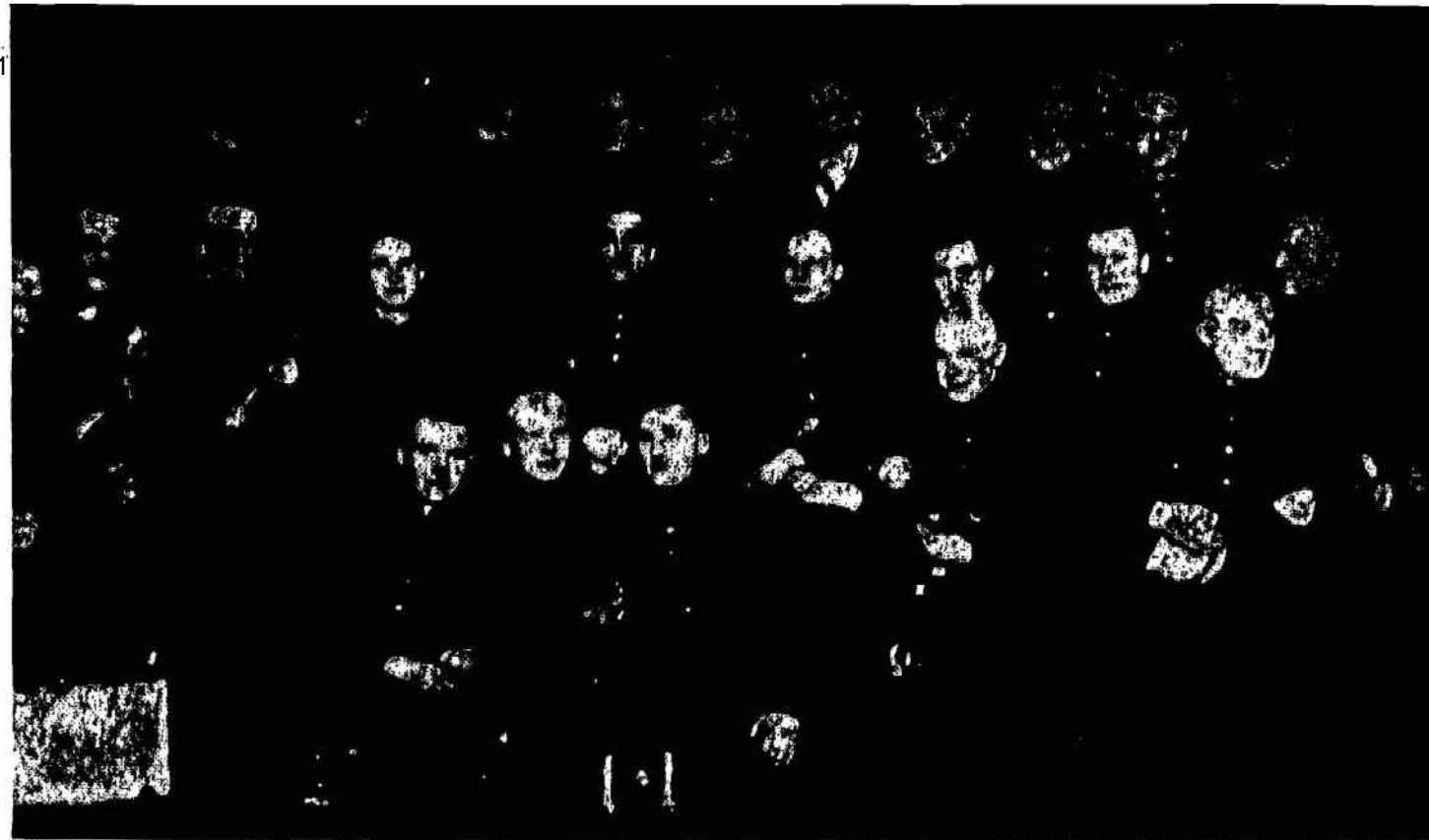
— Kas yra? — klausiu.

— Aš nežinau į kurią pusę reikia sukti, išjojus į plentą.

— Va tai tau, sakai esi vietos gyventojas, ir nežinai dabar kur sukti. Žinoma, kad reikia sukti dešinėn. Paskubėk!

B. Korsakas, lyg nenoromis, pasuko arklį ir nujojo. Prieję arčiau Bobriškio, išgirdom iš kaimo keltą šūvių. Pradžioje manėme, kad tai mūsų sargybos, nepažindamos savųjų, šaudė, bet pasirodė, kad mūsų šūviai iš Bobriškio jau pasitraukė ir tenai yra bolševikai. Kaip vėliau paaiškėjo, bolševikai, prisileidę visai arti B. Korsaką, pirmais mūsų girdėtais šūviais nukovė arklį ir jį patį sučiupo. Iš rastų balno krepšy daiktų suprato, kad tai turėjo būti karininko arklys. Todėl B. Korsakas ir teisinosi tariama arkliavagyste.

B. Korsaką bolševikai pasiuntė į belaisvių stovyklą Maskvon, iš kurios jis po kokio mėnesio su kitu belaisviu lietuviu pabėgo ir laimingai pasiekė Lietuvą ir savo pulką. Grįžęs pasakojo, kad jojant į Bobriškį, jį apėmęs toks šiurpas ir kažin ko blogo nujautimas,

Auto rinktinės kariai, kariuomenės pusvalandžio dalyviai, Valstybės Radiofone

kad jis net grįžęs pasiklausti kelio. Pasirodo, nujautimas neapvyklė. Vietoje savųjų, sutiko priešą.

Savanoris Blažys Korsakas, kad ir žiauriausiai tardomas ir grasinamas, neišduoda nė vienos tikros žinios apie savuosius, sugeba pabėgti iš Maskvos belaisvių stovyklos, nė žodžio rusiškai nemokėdamas, grįžęs Lietuvon tuojau vėl skuba į savo pulką ir tarnauja Tėvynei kaip pavyzdingas karys, o jo vardas tuo tarpu atsiduria po tokia negarbinga antrašte.

Pr. Gladutis

Liktinių vedybų reikalu

„Kario“ 4 nr. psk. E. Bliudnikas savo straipsnyje „Liktinis ir vedybos“ per daug vienašališkai nušviečia liktinių ir jų šeimų gyvenimą. Plačioji visuomenė iš to gali susidaryti klaidingą nuomonę, ir todėl noriu tuo reikalu trumpai išsitariani.

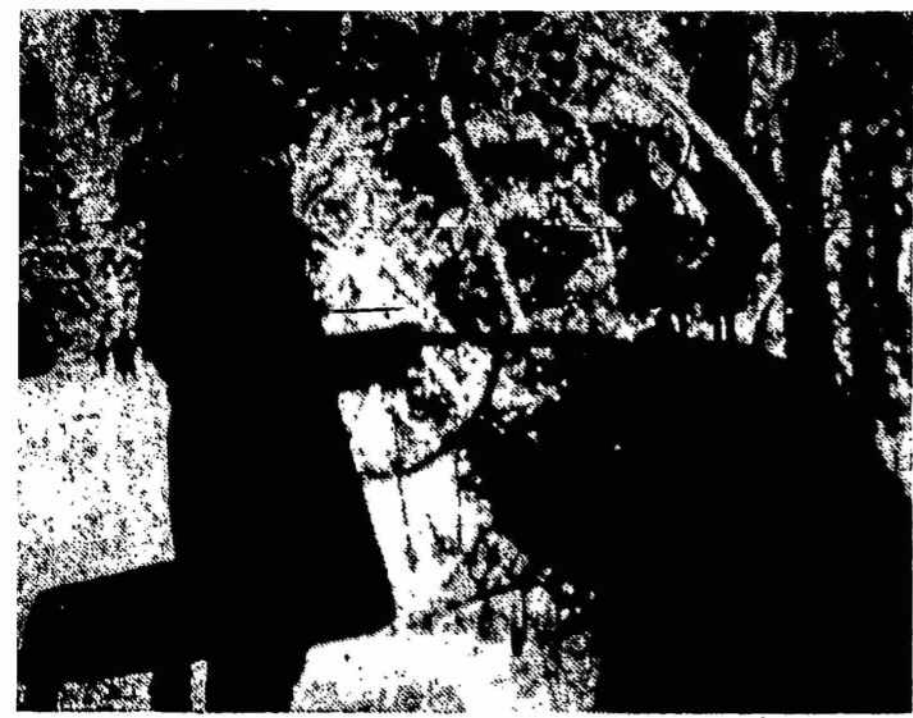
— Nėra namų be dūmų, — sako patarlė, ir jeigu liktinių tarpe pasitaiko viena ar kita pairusi šeima, arba vienas kitas iš nevedusiųjų tarpo nesutvarko savo asmeninių reikalų, tai tokie dar nesudaro viso branduolio.

Jeigu pažvelgsime į kitus visuomenės sluoksnius, tur būt, irgi rasime nemažesnę procentą tokių šeimų ar paskirų asmenų. Ieškodamas blogo priežasčių, autorius smerkia visus, kurie skeptiškai žiūri į vedybas, ir tik vėliau, reikalo verčiami, kuria šeimos gyvenimą.

Manau, kad kiekvienas svajoja sukurti ideališką šeimos židinį, tačiau gyvenimo aplinkybės nevisada jam leidžia tai daryti. Pav., likt. jaun. puskarininkui dabartiniu laiku iš savo algos išlaikyti šeimą yra labai sunku. Antra vertus, įstatymas jam tarnybą patikrina tik iki 30 metų amžiaus, o toliau jis paliekamas viršininko nuožiūrai. Neteko girdėti, kad jaun. puskarininkis, pasiekęs nustatytą tarnybos amžių, būtų iš tarnybos paleistas, bet vis tik ne vienam tenka ištarnauti iki 30 metų.

Ar čia nėra svarbus veiksnys susilaikyti nuo vedybų, nes, būdamas neužtikrintas savo ateitimi, jis nesiryžta kurti šeimą. Medžiaginė padėtis yra svarbi sąlyga visokiam šeimos gerbūviui. Vedusieji turėtų būti geriau aprūpinami ir jiems teikiama pirmenybė prieš nevedusius užimti aukštesnes vietas ir t.t. Šeimoje pasireiškęs medžiaginis trūkumas paraližuoja viską. Nuo to sumažėja žmogaus kūrybinis darbas ir visokiariopā vertė. Taip pat nepagrįstas tvirtinimas, kad vedęs liktinis yra vertingesnis tarnybos atžvilgiu. Išimčių gali pasitaikyti iš vienos ir kitos pusės.

A. Gailūnas

VALSTYBĖS LITERATŪROS PREMIJOS LAUREATĖ POETĖ SALOMĖJA NERIS

Šiomis dienomis 1938 metų valstybinę literatūros premija laimėjo poetė Salomėja Neris-Bačinskaitė-Bučienė už eilėraščių rinkinį „Diemedžiu žydėsiu“.

Poetė yra ne naujokė, net spaudoje bendradarbiaujanti nuo 1922 metų, įdėtu pirmu eilėraščiu jaunimo žurnale „Ateitis“. Vėliau rodosi ir „Iliustruotoje Lietuvoje“, „Lietuvoje“, „Židinyje“, „Kultūroje“ ir eilėje kitų laikraščių ir

žurnalų. Pirmasis eilėraščių rinkinys „Anksti rytą“, kurio pasirodė du leidimai, išėjo 1927 metais, išleido „Ateities“ žurnalo redakcija. Antrasis rinkinys „Pėdos smėlyje“ išėjo 1931 m., trečiasis — „Per lūžtantį ledą“ — 1935 m. ir ketvirtasis — premijuotasis „Diemedžiu žydėsiu“ 1938 m. Šiuos pastaruosius tris rinkinius išleido žymioji knygų bendrovė „Sakalas“, kurio leidiniai iš eilės tris metus laimėjo valstybines literatūros premijas.

Poetė Salomeja Neris-Bačinskaitė gimė 1904 m. Kiršų km., Alvito vals., Vilkaviškio apsk. vidutinių ūkininkų šeimoje. Pradžios mokslą ėjo Alvite, o gimnaziją Vilkaviškyje. 1924 m. rudenį įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakultetą, kurį baigė 1928 m. Kurį laiką mokytojavo Lazdijų, Panevėžio gimnazijose, o dabar Kauno III gimnazijoje.

Jonas Vaidelys

MEDŽIOKLĖ RESPUBLIKOS PREZIDENTO GLOBOJAMAME DAVALGONIŲ MIŠKE

Sausio 28 d. Respublikos Prezidentas leido surengti tradicinę medžioklę jo globojamame Davalgonių miške. Į medžioklę buvo pakviesti vyriausybės nariai: krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, žemės ūkio ministras Skaisgiris, švietimo ministras prof. Tonkūnas, finansų ministras Indrišiūnas, vidaus reikalų ministras plk. Leonas, Kauno miesto burmistras Merkys, b. gen. Reklaitis, ats. b. gen. Dirmantas, b. gen. Tallat-Kelpša, b. gen. Popeliučka, ats. b. gen. Čaplikas, Kipras Petrauskas ir daug kitų aukštųjų pareigūnų. Į medžioklę atvyko ir pats Respublikos Prezidentas A. Smetona su ministru pirmininku Vl. Mironu ir Prezidentūros kanceliarijos viršininku dr. Bielskum.

Ministras pirmininkas Vl. Mironas nors ir ne medžiojo, bet gėrėjosi gausia šiame miške fauna. Ypačiai gėrėjosi stirnomis, kurių šiame miške nemaža yra ir kurios įstatymais globojamos. Reikia pabrėžti, kad šiame Davalgonių miške ypačiai daug yra stirninių — ožių. Be to, šiame miške yra gana daug lapių ir kiškių. Fauna ši mišką labai mėgsta, nes čia turi gerą priežiūrą ir apsaugą.

Respublikos Prezidentas A. Smetona ir ministras pirmininkas Vl. Mironas nors ir neilgai užtruko miške, bet gražus oras, medžioklinė aplinkuma, suteikė malonų poilsį. Respublikos Prezidentas A. Smetona, kaip mėgstas gamtą, nors ir retkarčiais, atliekamam laikui, aplanko ši Davalgonių mišką, kad nors valandą kitą pakvėpuotų tyru oru.

Po medžioklės Respublikos Prezidento buvo surengti girininko fasadoje medžiokliniai užkandžiai. Per užkandžius Respublikos Prezidentas su svečiais ir medžiotojais pasidalijo medžioklės išpūdžiais ir pasikalbėjo kitais reikalais. Žemės ūkio ministras Skaisgiris savo kalboje pareiškė savo pasitenkinimą, o medžioklės dalyviai galėjo įsitikinti kaip šis, Respublikos Prezidento globojamas, miškas yra turtingas fauna. Drauge ministras Skaisgiris dėkojo Respublikos Prezidentui už asmeninį dalyvavimą šioje medžioklėje.

Respublikos Prezidentas A. Smetona savo nuoširdžioje kalboje pareiškė padėką Kauno miškų urėdumui, girininkui ir eiguliams už jų gerą priežiūrą ir gerą tvarką šiame miške. Tik jų geros priežiūros ir tvarkos dėka, sako Respublikos Prezidentas, šis miškelis yra turtingas fauna.

Svečiai ir medžiotojai Respublikos Prezidentui A. Smetonai sušuko valio ir sugiedojo ilgiausių metų.

Po užkandžių Respublikos Prezidentas A. Smetona ir ministras pirmininkas Vl. Mironas, svečių ir medžiotojų nuoširdžiai išleisti ir vyriausybės narių lydimi, grįžo Kaunan.

Per medžioklę buvo nušauti 55 kiškiai ir 4 lapės. Medžioklei vadovavo Miškų Departamento direktorius Rukuiža.

BROLIAI MOTUZAI ATLIEKA GRAŽŲ TAUTINĮ DARBĄ AMERIKOS LIETUVIŲ TARPE.

Žinomi Amerikos lietuviai broliai Motuzai, praėjusiais metais apsilankę Lietuvoje, filmavo įvairias Lietuvos tautines ir valstybines šventes, sportines bei visuomenės iškilmes, kariuomenės paradus, mokyklų jaunimo gyvenimą, pastatus, Lietuvos ūkiškus, gražius gamtos vaizdus ir kitus kultūrinius darbus bei pirmąją olimpiadą Lietuvoje.

Broliai Motuzai, grįžę Amerikon, dabar lanko didesnes Amerikos lietuvių kolonijas ir rodo šias filmas, supažindindami Amerikos lietuvius su Lietuvos pažanga bei kultūra, o taip pat su Lietuvos jaunimo bei visuomeniniu gyvenimu.

Tenka pastebėti Amerikos lietuvių spaudoje didelį Amerikos lietuvių pasitenkinimą brolių Motuzų filmomis bei vaizdais iš Lietuvos.

Broliai Motuzai šį darbą dirba nuoširdžiai ir tuo gražiai patarnauja Lietuvai.

S. N.

REIKŠMINGA „DIRVOS“ SUKAKTIS

Kiekvienam mūs skaitančiam yra gerai pažįstamas knygų leidimo bendrovės „Dirvos“ vardas iš nemaža jos išleistų rimtų ir naudingų leidinių, kurie plačiai pasklidę mūsų krašte. Todėl ypačiai malonu pabrėžti, kad šiomis dienomis minimai bendrovei sukako jau 20 darbo metų, ir tie metai, kaip iš jos darbų matyti, buvo našūs: per tą laiką išleista 500 įvairių leidinių.

Sausio 29 d. „Dirvos“ b-vė gražiai ir tikrai kultūringai paminėjo savo sukaktį, į panašius minėjimus įnešdama ir ką nauja ir tikrai sektina.

Minėjimo aktas buvo surengtas Konservatorijos salėje atitinkama programa. Pirmiausia buvo atlikti „Dirvos“ išleisti kūriniai: Sasnausko ir Bendoriaus. Dainavo mišrus choras, N. Martinonio vedamas, ir solistai: Jesaitytė, Arnastauskienė ir Gutauskas. Artistė Oškinaitė paskaitė porą būdingesnių dalykų iš Vaižganto ir Žemaitės raštų. Minėjimo aktą pradėjo ir baigė „Dirvos“ vadovai p. A. Dundzila ir p. B. Sirutis, nupasakodami svarbiausius bendrovės darbus, bendradarbius ir išleistus leidinius. Mirusieji bendradarbiai buvo pagerbti atsistojimu. Šis minėjimas buvo transliuojamas per radiją.

Tą pat dieną vakare „Trijų Milžinų“ restorane buvo vakarėlis, kuriose dalyvavo apie 80 žmonių. Sukaktuvinkai gavo sveikinimo adresų, gėlių, įvairių sveikinimų ir linkėjimų raštu ir žodžiu.

Gražiai praėjęs sukakties minėjimas maloniai nuteikė dalyvavusius minėjime svečius ir plačiai supažindino su šios naudingos mūsų kultūrinės įstaigos darbu, kuris energingai dirbamas nuo pat mūsų valstybės atkūrimo pradžios, skleidžiant krašte rimtą ir naudingą knygą. Linkėtina sukaktuvinkui ir toliau sėkmingai šį darbą varyti.

2 pėst. pulko kariai atlieka kariuomenės pusvalandžio programą

KOVOTOJAS

Lietuvos kariuomenės karys turi būti

ne bails ir ne be pasitikėjimo savimi, bet pilnas ryžtingumo ir puolamosios dvasios

Drausmingas, karštai mylįs Tėvynę ir pasiryžęs dėl jos mirti, narsus, stiprios dvasios ir nepalaužiamos valios, pasitikįs savimi ir savo vadais, kantrus, patvarus ir atkaklus — toks buvo Lietuvos kovotojas nepriklausomybės kovose, toks jis turi būti visada ir toks jis bus

... turi gerai suprasti kiekvieną jam duodamą uždavinį

Kovotojas veikia vado nurodomas ir savo iniciatyva. Karui parengtas kareivis kautynėse turi mokėti naudotis vietove, vartoti jo turimas kovos priemones ir įvykdyti atskirus savarankiškus kovotojo uždavinius

„Kario“ talka jau baigiasi, tačiau atskiros prenumeratos dar tebeplaukia. Taigi, dar ne vėlu išsirašyti „Kari“. Kary, tautieti, moksleivi, nepalik šiais metais be gražiausio savaitraščio—Lietuvos kariuomenės laikraščio „**Kario**“!

HITLERIO KALBA REICHSTAGE. Sausio 30 d., nacionalsocialistų 6 metų valdžios Vokietijoje sukakties proga, Hitleris pasakė ilgą kalbą. Pirmiausia palietė bolševizmą ir pabrėžė, kad Europos išganymas iš šio pavojaus prasidėjo su Mussolinio ir itališku fašizmu vienoje Europos žemyno dalyje, o nacionalsocializmas tęsė tą išvadavimo darbą kitame žemyno gale. Šešerių metų pakako daugelio amžių svajonei įvykdyti, o vienerių metų — suteikti vokiečių tautai tąją vienybę, kurios ji veltui troško tiek kartų. Padaręs 1938 m. istorinę apžvalgą, paminėjo Austrijos prijungimą prie Vokietijos ir Čekoslovakijos krizės išsprendimą. Toliau Hitleris pabrėžė, kad Vokietija niekam negrasina, tačiau vokiečiai nepakės, kad Vakarų valstybės mėgintų kištis į kai kuriuos klausimus, kurie išimtinai liečia vokiečius. 1938 m. buvo vienos idėjos laimėjimo metai, kuri sujungė tautą. Kitados buvo manoma, kad tokiais atvejais reikia griebtis karo, bet ši kartą kardo neteko traukti.

Toliau Hitleris kalbėjo apie nacionalsocializmo misiją ir apie vidaus klausimus. Būtent, nacionalsocializmas nori sukurti naują tautos bendruomenę, kurios idealo grožis verčia visus nuolat dirbti ir kovoti. Tautinėje bendruomenėje reikšmę turi tik idealistai, karštuoliai ir aktyvistai. Kur tenka vadovauti, svarbu turėti pasiryžimo, drąsos ir ištvermės. Per vienerius praėjusius istorinius metus jis patyrė, kad kritišku momentu vienas energingas vyras yra daug vertesnis už 10 nuskurdusių intelektualų. Išvaldęs šešerius metus vokiečių tautą, jis įsitikino, kad nacionalsocialistinė valstybė artimoje ar tolimoje ateityje išspręs visus uždavinius, kuriuos galės tekti išspręsti.

Palietęs kolonijų grąžinimo Vokietijai reikalą, pabrėžė, kad kolonijos Vokietijai reikalingos jos ekonominiam gyvenimui patikrinti. Toliau palietė prekybą ir ekonominį gyvenimą. Pasmerkė Vokietijai taikytos neapykantos pasekmes ir paminėjo savo pastangas suvaržyti apsiginklavimą. Vėliau smarkiai pasisakė prieš demokratiškus moralistus ir reformatorius, kurie juodžiausiomis spalvomis vaizduoja Vokietijos būseną ir laukia jos netolimo bankroto. Čia Hitleris pabrėžė, kad Vokietijos ekonominių sunkumų priežastys yra Vokietijos pertekimas gyventojais. Tačiau ir čia, kol Vokietija buvo demokratiška, joje buvo 7 milijonai bedarbių, jos ūkis buvo sugriautas ir jos visuomenei gresė revoliucija. Nežiūrint visų sunkumų, vokiečiai sugebėjo sutvarkyti tas problemas savo režimo ir vidaus organizacijos dėka.

Hitleris, palietęs žydų klausimą, pabrėžė, kad Europa negalės atrasti taikos, kol nebus išspręstas žydų klausimas. Toliau jis pranašauja, jeigu tarptautinei žydijai pavyktų kada nors įtraukti tautas į naują karą, tai to karo rezultatas bus ne pasaulio subolševikinimas ir žydijos laimėjimas, bet žydų išnaikinimas Europoje. Taip pat Hitleris atrėmė priekaištus, kad nacionalsocialistinė valstybė yra religijos priešas. Girdi, niekas Vokietijoje iki šiol nebuvo persekiojamas už savo religinius įsitikinimus.

Toliau Hitleris palietė Vokietijos santykius su Italija ir Japonija. Iškėlė glaudų solidarumą tarp Vokietijos ir Italijos. Kada Italija stojo į kovą dėl savo būties Etiopijoje, Vokietija atsistojo šalia Italijos. 1938 m. Italija už tą draugiškumą Vokietijai atsilygino. Nėra mažiausio abejojimo, kad karas prieš dabartinę Italiją rastų Vokietiją greta jos. Nacionalsocialistinė Vokietija žino, koks likimas jos lauktų, jei tarptautinei valstybei pavyktų kada nors sutriuškinti fašistinę Italiją. Vokietijos santykius su Japonija nustato dėkingumas ir pasiryžimas priešintis su paskutine energija bolševizacijai, kuri gresia pasauliui. Anglijos ir Prancūzijos atžvilgiu Vokietija neturi teritorialinių pretenzijų, išskyrus kolonijų grąžinimą, kuris galėtų labai prisidėti prie pasaulinės taikos įgyvendinimo.

Vėliau palietė santykius su Lenkija, pabrėždamas, kad per audringus praėjusių metų mėnesius lenkų vokiečių draugystė buvo vienas žymiausių rimties veiksmų Europoje. Santykiai su Vengrija yra pagrįsti ilga draugyste. Ekonominiai Vokietijos santykiai su Jugoslavija, Bulgarija, Graikija, Rumunija ir Turkija plėtojasi palankiai. Vakaruose, šiaurėje ir pietuose Vokietija turi nuramintas sienas. Jos santykiai su Šveicarija, Belgija, Olandija, Norvegija, Švedija, Suomija ir Baltijos valstybėmis yra juo labiau džiuginą, kad tose valstybėse, kaip atrodo, labiau užsibrėžia tendencijos prieš tam tikrus pavojingus Pakto straipsnius. Hitleris, baigdamas kalbą, pabrėžė, kad Vokietija daugiau kaip bet kada moka vertinti, kad savo pasieniuose turi neutralias ir draugiškas valstybes.

GAUTOS NAUJOS „KARIO“ PRENUMERATOS 1939 M.

Iš 8 p. p. j. psk. ORŽEKAUSKO 9 pr. (pap.).

5 p. pulko psk. RAMONO — 10 pr.

5 p. pulko j. psk. BULANAVIČIAUS — 24 pr.

7 p. pulko psk. PALSIO — 4 pr. (pap.).

3 p. pulko psk. SAKALAUSKO — 5 pr. (pap.).

5 p. pulko vrs. DUMČIAUS — 6 pren.

Šarv. rinkt. j. psk. GRINIUKO — 5 pr. (pap.).

ŠIAULIŲ v. b. gimnazijos V. IVANAUSKO — 7 pr. (pap.).

Ryšių bat. j. psk. J. BIELSKIO — 7 pr. (pap.).

Karo aviacijos j. psk. BRONIAUS — 3 pr. (pap.).

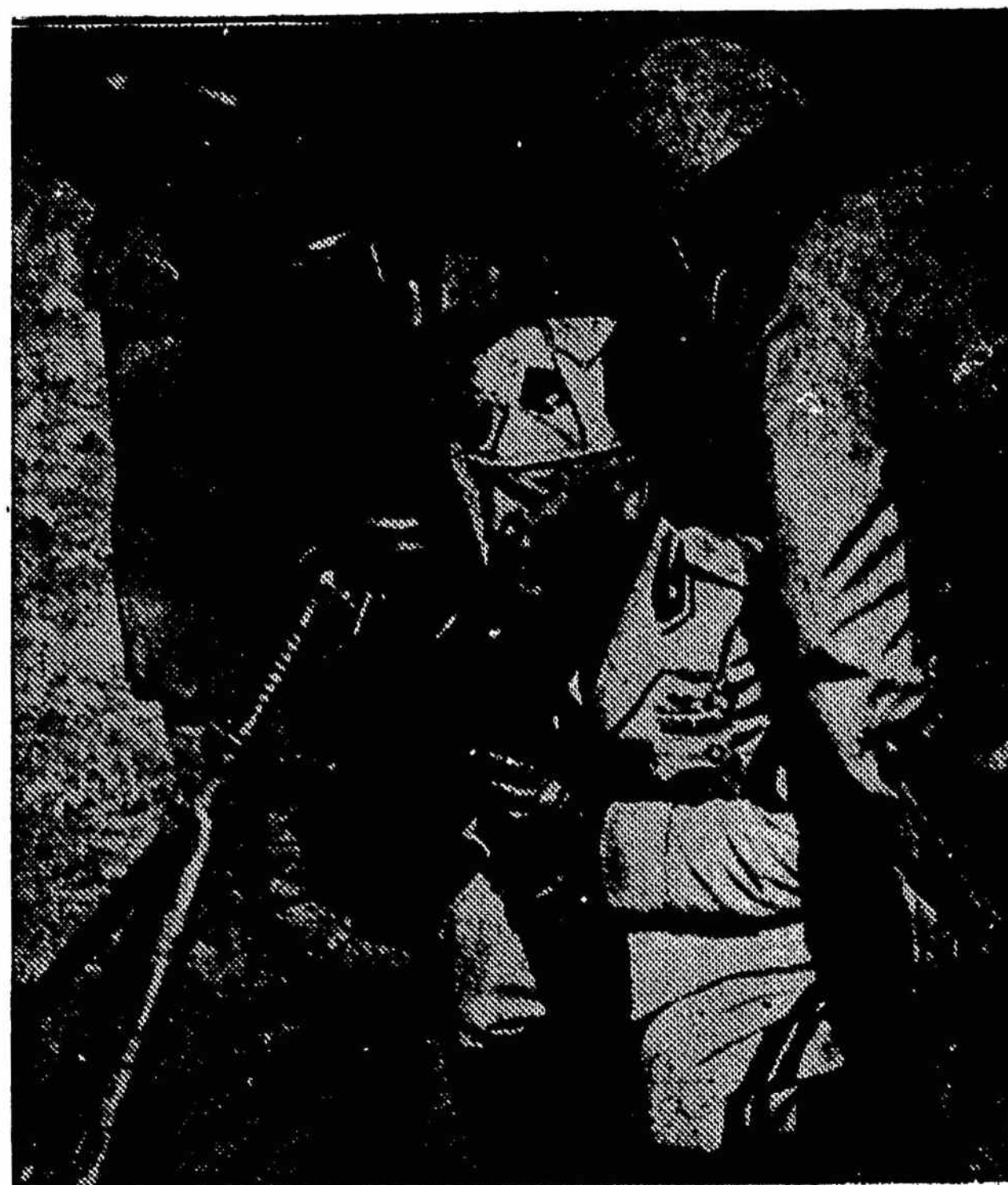
CHAMBERLAINAS KALBĖJO BIRMINGHAME. Sausio 28 d. Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Chamberlainas savo kalboje pirmiausia pabrėžė Didžiosios Britanijos norą išlaikyti taiką ir drauge Anglijoje saugumo sistemą pakelti ligi tam tikro laipsnio, kad jis galėtų susidurti su bet kuriais netikėtumais. Ministras tikisi, kad po dabartinių įvykių Europa grįšianti prie sveikesnių sąlygų.

Palietęs prekybos reikalus, ministras pirmininkas pabrėžė, kad šiuo metu reikia naujų metodų, nenorint nustoti rinkų. Dabar ekonominė ir finansinė politika yra glaudžiai susijusi su tarptautine būsena.

Užsiminęs apie savo kelionę į Romą, Chamberlainas pabrėžė, kad toji kelionė rodo abiejų kraštų norą gyventi draugiškomis sąlygomis ir abipusiame sutarime, o nuomonių skirtumus tvarkyti pasitarimais, bet ne jėga.

Chamberlainas pabrėžė, kad Anglijos krašto apsauga progresuoja diena iš dienos. Nurodė laivyno ir aviacijos pažangą, ir kad priešlėktuvinės apsaugos darbas buvo pagreitintas. Gyventojams bus daromos slėptuvės, ir vyriausybė jau yra sakytam reikalui užsakiusi 100.000 tonų plieno. Anglų tautos tikslas yra ne provokacija ir ne pasidavimas, bet apsigynimas.

Chamberlainas netiki, kad dabar būtų norima pasinaudoti jėga, nes karo pasekmės visiems kraštams būtų tokios sunkios, jog nė viena vyriausybė, kuriai rūpi savas kraštas, lengva širdimi nesileis į karą. Ministras pirmininkas įsitikinęs, kad nėra tokių ginčų, kurių nebūtų galima išspręsti pasitarimų ir derybų keliu.

Mussolinis prie minosvaidžio

DĖL MOKYTOJŲ TALKOS

Šių metų „Kario“ 4 nr. mokytojas Vl. Taučius straipsnyje „Mokytojų talka“ iškėlė labai aktualių klausimų, pro kuriuos nestabtelėjus negalima praėiti. Mokytojo klausimas nuolatos keliamas, gvildenamas, tačiau pirmyn jis nė kiek nepasistūmėjo.

Jeigu pažiūrėsime į mokytojo gyvenimą, tai pamatysime, kad be tiesioginių pareigų, jam mieste primate darbas įvairiausiose organizacijose. Jis turi būti paskaitininkas, vadovas, režisierius, sportininkas, pagaliau jis turi būti visa ko centru. Asmeniniam tobulinimuisi, pramogoms laiko visiškai nėra. Jeigu pridėsime, kad atlyginimas jo yra minimalus, sąlygos materialinio gyvenimo dažniausiai, ypač kaime, nepakenčiamos, tai pamatysime, kad mokytojų darbą, iš tikrųjų, reikėtų pertvarkyti. Pertvarkyti ne ta prasme, kad aiškiai būtų nurodytos darbo sritys, bet taip, kad mokytojui būtų palikta daugiau laisvės.

Kaip gi tą dalyką sutvarkyti, kad būtų ir vilkas sotus, ir ožka sveika?

Pas mus yra daug įvairių organizacijų, kurios savo veikimu labai kryžiuojasi, o lenktyniaudamos net trukdo viena kitai. Pavyzdžiui, yra bažnytkaimis. Jame yra pradžios mokykla dviejų komplektų. Įsteigtas šaulių būrys, jaunųjų ūkininkų ratelis, jaunalietuvių skyrius, kuriems vadovauja mokytojas; na, dar pavarininkai. Organizacijų daug. Bet ką jos dirba. Visoms reikia bent per mėnesį sušaukti susirinkimą. Visoms reikia suruošti bent po vieną du vakarus ar gegužines per metus. Tai mokytojas taip ir laksto iš vieno susirinkimo į kitą. Visur tos pačios mintys, o neretai ir žmonės turi kartotis.

Organizacijų tikslai ir veikimo barai visai skirtingi, tačiau vienos vadovybės rankose tas veikimas nebetenka savo atspalvių. Negi gali vienas žmogus būti kartu ir agronomas, ir karys, ir kultūrintojas, ir svarbiausia, mokytojas.

Reikėtų, kad visi tokio bažnytkaimio inteligentai veiktų darniai. Susirinkę visi mokytojai, iš bažnytkaimio ir apylinkių kaimų, kunigas, girininkas, kur pasitaiko, galėtų puikiai susitarti. Vienas paimtų rūpintis kultūrinių pramogų reikalais, antras susidomėtų jaunųjų ūkininkų reikalais ir našesne žemės ūkio propaganda; parapijoj gal atsiras vienas atsargos karininkas, kuris galėtų būti karinių minčių skleidėju. Jeigu ir ne visai toks, tad vis vienas kuris domėtųsi kariniais reikalais. Šitaip darbą pasiskirstę, jie daug daugiau nudirbtų, negu dabar, kada jie turi rūpintis gaudamų ir išleidžiamų raštų registravimu ir nario mokesčio kvitų rašymu. Šitam darbui galėtų tikti, kurie netinka vadovavimui didesniems dalykams, o mokytojas, šiaip ar taip, daugiau gali negu eilinis policininkas ar valsčiaus raštininkas. Tiesa, jų atlyginimai vienodi, bet niekuomet anie negali padaryti to, ką su-

gebės mokytojas. Atiduokim organizacijų administravimą kitiems, o mokytojus bus galima palikti darbo vadovais.

Dabar turime vieną švietėją, kuris rūpinasi kariniu tautos rengimu savo apylinkės ribose. Nepakaks to, kad jis vadovaus šauliams, kurie sudarys nedidelį vietos gyventojų nuošimtį ir, dažniausiai, bus tarnavę kariuomenėje; nepakanka jų pamokyti rikiuotės, praveisti šaudymą. Šitoks vadovas turėtų pasirūpinti, kad karinė mintis pasiektų pačius tolimiausius jo apylinkės užkampius, kad nusiteikimas pagautų visą masę ir ją padarytų kompaktinę, o ne palaidai ir įvairiai galvojančią. Tam tikslui jis turėtų stengtis į visų ruošiamas pramogas įtraukti ir karinės minties dalykų, pasirūpinti karinės literatūros platinimu, suruoštų paskaitas įvairiose apylinkės vietose, kad kuo daugiau žmonių galėtų išgirsti jo propaguojamas mintis.

Kokios gi mintys tokiam karinio rengimo vadovui turėtų rūpėti? Žinoma, čia daug kas atkreips dėmesį bendrai į tautinio susipratimo ugdymą. Paskui teks supažindinti su moderniojo karo galimūmams, su jo pavojais ir apsisaugojimu. Todėl čia tektų pašvęsti kiek laiko su avijacija, cheminiu ginklu supažindinti, o taip pat ir su priemonėmis nuo tų ginklų apsisaugoti.

Bet gi karų istorija pakankamai parodė, kad karus laimi ekonomiškai pajėgiausios valstybės. Todėl karinio rengimo vadovai, kaip to klausimo svarbą vaizdžiai iškelia š. m. „Kardo“ 2 nr. Vl. B., ir turėtų kaip tik daugiausia susirūpinti ekonominiu tautos parengimu kariniams eventualumams. Ši sritis mūsų suose daugiausia apleista, o ji pati svarbioji. Kalbama, ir taip bus, kad ateities karas — visos tautos karas. Ne ta prasme, kad visi griebsis ginklo, bet ta prasme, kad visa tauta bus įtraukiama į fronto aprūpinimą. Čia kaip tik ir iškyla ekonominis tautos stiprinimas. Bus karių, reikia juos ir aprūpinti. Tą galės padaryti tik tinkamai pasiruošęs užnugaris. Taigi ekonominis krašto pajėgumo stiprinimas bus jau vienas žingsnis į krašto rengimą karui, tačiau reikia, kad tas ekonominis krašto stiprinimas eitų tinkama linkme, būtų pravesta tinkama propaganda, kad karui prasidėjus viskas staiga nesubirtų. Čia reikės atitinkamos propagandos paruošti visuomenės nuotaikai, sukelti pasiryžimui, kad laikui atėjus, ji nesiblaškytų, bet dirbtų, kiek galėdama.

Atrodo, kad šitas darbas būtų tikrai našus, jeigu jis būtų tinkamai koordinuotas. Toks mokytojas — karinio rengimo vadovas galėtų geriau atsidėti karinės literatūros skaitymui, jis galėtų gauti visus karinius laikraščius, vasaros karinio rengimo kursai tokiems mokytojams būtų daug naudingesni, o ir tie kursai tasyk galėtų gauti specifiškesnio pobūdžio.

Kad be pradžios mokyklos mokytojo kaime nė

KLASĖS DEZERTYRAS

Tykiai tykiai šlama beržai, it skundžiasi nelaiminga savo dalia, netekę žaliųjų lapų. Baltos snaigės krinta iš melsvai pilkų debesėlių. Jos tokios lipšnios, kad, palietusios baltą žemės skraistę, pavirsta smulkiomis vandens lašeliais.

Kieme išsirikiavęs jaunuolių būrys.

— Tamsta instruktoriau, karinio rengimo pamokoj dalyvauja šešta klasė. Iš viso 17. Nėra Širmučio. — atrapor-tuoja Narkutis.

— Sveiki vyrai!

— Sveikas tamsta! — nuaidi plieninis balsas per kiemą.

— Kur Širmutis? — klausia instruktorius.

— ?!

— Nebuvo klasėje, — šnibžda kiti.

— Pabėgo nuo pamokos, — atsako Narkutis.

Instruktorius savo užrašų knygutėj kažką pažymėjo.

— Dabar eisime į laukus pasimokyti artėjimo pratimų, — pasako instruktorius.

Klasė išskirstoma grandimis. Paskui griežta instruktoriaus komanda, ir būrys nužygiuoja gatve.

— — — — —
Temsta. Širmutis guli lovoje ir mąsto.

— Gal mane užrašė ir direktoriui padavė? Bet ne...

Staiga beldimas į duris. Širmutis pašoksta.

— Tu miegojai, — įėjo Narkutis.

— Ne. O ką kalbėjo instruktorius apie mane?

— Nieko. Tik užrašė, kad pabėgai.

— Kaip jis sužinojo?

— Aš raporte pažymėjau tave.

Širmučio kaktoje išsoko kelios stambios raukšlės. Ironišku žvilgsniu peržvelgė Narkutį nuo kojų iki galvos.

— Cha, cha, cha, — papliupo ironišku juoku, — atsi-rado gi patriotas!

Tuo tarpu Narkutis, it nebylys, žiūri pro langą ir klausosi monotoniško laikrodžio stuksenimo.

— Gal pastebėjai Marytę, kad taip žiūri, — nusijuokia Širmutis.

— Ne. Man tavęs gaila.

— Kodėl?

— Kad nemoki įvertinti gera. Tu praleidai progą būti dar daugiau pasiruošusiu Tėvynę ginti. O kad tokių progų būtų turėję tie, kurie tiesiai nuo dalgio, nuo arklo ėjo Tėvynės ginti. Kaip jie būtų džiaugęsi, kad jie kovoje geriau sugebės, kad ne tik narsumu, bet ir sumanumu padidins savo jėgas. O ką tu žinai, Tėvynė gali kasdien mūsų pareikalauti.

Širmutis klausėsi, it perblokštas. Paskui malonia šypsena tarė Narkutiui:

— Dovanok man, aš tai dariau nesąmoningai, bet blogų draugų įtakoje.

— — — — —
Kieme šlama tie patys beržai. Pro išraizgytas jų šakas prasiskverbta saulės spinduliai ir bučiuoja išsirikiavusių jaunuolių veidus.

— Tamsta instruktoriau, karinio parengimo pamokoj dalyvauja šešta klasė. Iš viso 18.

Po kelių mėnesių Širmutis už sumanumą susilaukė instruktoriaus pagyrimų.

D. K.

vienoj srityj nepadarysim pažangos, tas visiems aišku, tik reikia, kad darbas nepasidarytų žmogui našta, o būtų tik malonumas. Dar vienas dalykas! Miestuose yra daug mokytojų, ir jie neturi daug darbo, o kaimuose jų retai, ir tie apkrauti darbu. Reiktų, kad mokytojas mieste taip nedūlėtų. Juos reiktų iš miestų „prasivėdinimui“ nukelti ir į kaimus, kur jie daugiau įneštų naujumo, o iš kaimo mokytojus nukelti į miestus, kad ten jie pasisemtų kultūros lobių. Toks mokytojų maišymas nedarytų tokių skirtumų tarp kaimo ir miesto mokytojo, koks dabar yra, o, antra vertus, išeitų ir pačiai mūsų kultūrai į naudą, kada žinios būtų tiesiogiai nešamos iš centrų į periferijas.

Mokyt. Al. V.

ŠAUNI GARBĖ

M. ALMONIS

Galit netikėti
Ir visaip kalbėt —
Mus tegal žavėti
Tik viena garbė! —

Ginti savo kraštą,
Būt naraiu kariu,
Nors tektų už laisvę
Kur šlaite nugriūt...

Neišgąsdins kulkos,
Blykčioją žaibai —
Visas mūsų pulkas
Kausis įstabiai!

Galit netikėti
Ir vadint vaikais —
Mums ginklai nulietai
Nuo delnų įkais!

Kaip šiandie su knygom
Einam atkakliai,
Taip rytoj į žygi
Žengsim su ginklais!

UNIVERSITETE DAUG KLAUSO KARINIO PARUOŠIMO PASKAITŲ

Nuo šių akademinų metų rudens semestro Vytauto Didžiojo Universiteto visuose fakultetuose Švietimo Ministro įsakymu įvestas privalomas valstybės karinio paruošimo kursas, kuris privalomas pirmojo ir antrojo semestro studentams. Valstybės karinio paruošimo kursui skaityti Vytauto Didžiojo Universitete lektoriumi pakviestas gen. št. mjr. Vytautas Bulvičius. Kadangi valstybės karinio paruošimo paskaitų klauso keli šimtai studentų, todėl klausytojai suskirstyti dviem grupėmis: į vieną grupę įeina Teologijos — Filosofijos Fakultetas, Humanitarinių Mokslų ir Teisių fakultetai, o į kitą — Matematikos—Gamtos, Medicinos ir Technikos fakultetai. Karinio paruošimo paskaitos skaitomos I-ųjų rūmų didžiojoje salėje.

Aras

KAUNAS

Moterų globos d-jos amatų mokykla

Po Kalėdų atostogų ypač praturtėjo mūsų mokykloje karinio rengimo pamokos. Teoretinis kursas jungiamas kartu su užsiėmimais. Be to, beveik kiekvieną savaitę turime šaudymo pratimus. Jau atlikome bandomąjį šaudymą stacionom ir klupsčiom. Šratelių gavome per karinio rengimo instruktorių. Karinį rengimą pas mus dėsto „Kariūno“ redaktorius ats. j. ltn. K. Zupka.

Amatininkas

RASEINIAI

Džiaugiasi „Kariu“

Raseinių valst. gimnazijos keletas mokinių skaito „Kari“ ir labai patenkinti, kad jų širdys atrado to, ko norėjo. Su didžiausiu įdomumu dalinasi „Kario“ įspūdžiais ir su teiktomis jo žiniomis, kurios kaip tik gali patenkinti jaunatviškus polėkius.

Užsnūdo

Raseinių v. gimnazijoje truputį anksčiau įsikūrė karinio lavinimo būrelis, kuris žadėjo daug nuveikti, bet tuo tarpu dabar apie jį nė balso negirdėti.

Vilnius

ZARASAI

Moksleiviai skaito „Kari“

Paskutiniu metu laiku gimnazijos moksleiviai pradėjo smarkiai domėtis „Kariu“. Ne vien juo domisi, bet karinio rengimo instruktoriaus ats. j. ltn. J. Lipo padedami, gausiai jį prenumeruoja. Pažymėtina, kad įdomaujasi ne tik vyresniųjų klasių moksleiviai, bet taip pat ir žemesniųjų. Taip pat vienas kitas moksleivis „Karyje“ pradeda bendradarbiauti. Pageidaujama, kad skyrius „Mokykla ir gyvenimas“ būtų praplėstas. Skaitykloje „Karys“ yra visų labiausiai grobstomas.

— j —

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

AUKOS GINKLŲ FONDUI. Panevėžio XII šaulių rinktinė Lt. 4250; Karo aviacijos karininkai, puskarininkiai ir civ. tarnautojai Lt. 3293,38; Trakų šaulių rinktinė Lt. 665,37; 3 pėst. pulko III bat. karininkai Lt. 831,38; kareiviai Lt. 409,05; karo laivyno karininkai ir įgula Lt. 153; Utenos aps. komendantūra Lt. 126,50; Margininkų šaulių būrys Lt. 125; kpt. Kaupas Lt. 50; kpt. Lizas Lt. 50; Prezidentūros tarnautojai Lt. 45; Ginklavimo Valdybos likt. puskarininkų ir civ. tarn. taupomoji-skol. kasa 44,79; Akmenės šaulių būrys Lt. 31,13; 9 pėst. pulko likt. puskarininkiai ir civ. tarnautojai Lt. 25; kpt. Grušeckas Lt. 20; Kaišiadorių šaulių būrys Lt. 19,40 ir daugelis mažesnėmis sumomis.

GEN. ŠT. PLK. ŽADEIKOS SUKAKTIS. 4 pėst. L. K. Mindaugo pulko vadui gen. št. plk. Žadeikai sausio mėn. 27 d. suėjo 20 metų karinės tarnybos Lietuvos kariuomenėje. Gen. št. plk. Žadeika yra gimęs 1889 m. birželio 30 d. Alytaus aps., Krokelauskių vl., Daugirdų km. Pradžios mokslą išėjo Krokelauskių valsčiaus mokykloje. Baigė Marijampolės gimnaziją ir 6 sem. gamtos matematikos fakultete, Petrapilio universitete. Būdamas gimnazijoje, aktyviai dalyvavo lietuviškose kuopelėse, ir būdamas universitete, lietuvių studentų draugijoje. Didžiojo karo metu mobilizuotas. Baigė Povilo karo mokyklą Petrapilyje, o 1917 m. rudenį įstojo į atskirą (Vitebsko) lietuvių batalioną. Atskirame lietuvių batalione tarnavo iki 1918 m. vasario 18 d.

1918 m. gen. št. plk. Žadeika grįžo į Lietuvą, įsiregistravo Tautos Taryboje Vilniuje, kūrė savivaldybių organus ir vietinę apsaugą gimtajame valsčiuje, ir buvo išrinktas iš Krokelauskių apylinkės 2-os valstybinės konferencijos atstovu. 1919 m. sausio 27 d. atvyko į 1 pėst. pulką ir pradėjo dirbti drauge su karininku Juozapavičium, su kuriuo buvo jau pažįstamas atskirame lietuvių b-ne Rusijoje. Dalyvavo kovose su priešais iki 1920 m. birželio 25 d., būdamas pulko adjutantu, kuopos vado, pulko (faktiškai Ukmergės grupės) štabo viršininko pareigose. Vėliau ėjo įvairias pareigas Kariuomenės štabe. 1928 m. baigė Čekoslovakijoje gen. št. akademiją (Valečna škola) ir rugsėjo 29 d. atvyko į 4 p. L. Karaliaus Mindaugo pulką, kuriame ėjo pulko vado padėjėjo pareigas, o nuo 1929 m. birželio 4 d. vėl išvyko Kariuomenės štaban, kur ėjo IV skyriaus viršininko pareigas iki 1934 m. lapkričio 2 d., kada atvyko į II pėst. divizijos štabą, štabo v-ko pareigoms eiti. Buvo išrinktas Lietuvos Karininkų Ramovės seniūnų tarybos nariu. 1935 m. gegužės 16 d. grįžo į 4 p. L. Karaliaus Mindaugo pulką pulkui vadovauti.

Už įvairius nuopelnus gen. št. plk. Žadeika apdovanotas šiais garbės ženklais: Vyčio kryžiaus 5 laipsnio ordinu, Vytauto Didžiojo 3 laipsnio ordinu, D. L. K. Gedimino 4 ir 3 laipsnio ordinu, Jo Didenybės Švedų Karaliaus Vazos 2 kl. ordinu, Lietuvos Nepriklausomybės ir Latvijos nepriklausomybės medaliais.

Dvidešimties metų Lietuvos sargyboje sukaktuvių proga visa mindaugėnų šeima linki savo vadui gražiausios ateities.

PLK. LTN. VIDUGIRIO SUKAKTIS. 4 p. L. K. Mindaugo pulko plk. ltn. Vidugiriui, š. m. sausio 4 d. suėjo 20 metų tarnybos mūsų kariuomenėje.

Plk. ltn. T. Vidugiris yra gimęs 1893 m. spalio 3 d. Panevėžio aps., Subačiaus vl., Palaukių km. Išėjęs pradžios mokyklą, baigė 5 kl. realinės mokyklos. Didžiojo karo metu tarnavo rusų kariuomenėje puskarininkiu. 1919 m. sausio 4 d. Subačiaus apylinkę užplūsta rusai bolševikai. Plk. ltn. Vidugiris organizavo vietoje partizanų, ir palaikydamas ryšius su Panevėžio srities apsaugos būriu, veikė bolševikų užnugary. 1919 m. balandžio 2 d. su 60 žm. partizanų būriu prisijungė prie Panevėžio b-no ir dalyvavo kautynėse bolševikų fronte ties Karsakiškiu, o balandžio 3 d. ties Panevėžiu. Balandžio 14 d. buvo pakeltas į viršilios laipsnį. Kovėsi su bolševikais ties Rajūnais gegužės 18 d., Paliūniškiais gegu-

žės 20 d., Bevarno dv. birželio 22 d. ir liepos 17 d., Kazimieriškių dv. liepos 9—10 d., Kupiškio dv. 26—27 d. Su bermoncininkais 1919 m. lapkričio 21—22 d. ties Meškuičiais. Išlaikęs egzaminus prie Karo Mokyklos, 1920 m. gegužės 12 d. buvo pakeltas į pėst. j. ltn. laipsnį. Dalyvavo lenkų fronte nuo 1920 m. sausio 3 d. iki kovo 30 d. ir nuo liepos 26 d. iki gruodžio 1 d., eidamas kuopos vado pareigas.

1924 m. sausio 23 d. buvo pakeltas į ltn. laipsnį; 1925 m. liepos 1 d. baigė Aukšt. Karin. Kursų V laidą; 1927 m. vasario 17 d. pakeltas į kpt. laipsnį. 1930 m. vasario 22 d. baigė b-nų ir kuopų vadų kursus prie 2 art. pulko; 1932 m. lapkričio 21 d. pakeltas į mjr. laipsnį ir buvo perkeltas kuriam laikui į 9 pėst. pulką, iš kur grįžo atgal į 4 p. pulką. 1935 m. liepos 25 d., ėjo įvairias pareigas, o 1935 m. spalio 17 d. paskirtas įgulos viršininku ir 1936 m. lapkričio 23 d. pakeltas į plk. ltn. laipsnį.

Plk. ltn. Vidugiris yra apdovanotas už įvairius nuopelnus šiais garbės ženklais: Vyčio kryžiaus 5 laipsnio ordinu, D. L. K. Gedimino 4 laipsnio ordinu ir Nepriklausomybės medaliu.

Plk. ltn. Vidugiriui mindaugėnai linki ilgus metus sėkmingai budėti Tėvynės sargyboje.

A. A. PSK. VIKTORAS NAKUTIS. Sausio 25 d. 2 val. mirtis ištraukė iš mūsų eilių dar vieną uolų darbininką, didžiųjų pasiryžimų, pilną jaunatvės energijos Karo Aviacijos Mokyklos psk. Viktorą Nakutį.

A. a. psk. V. Nakutis

A. a. Viktoras sausio 13 d., būdamas tarnyboje, staiga pasijuto sergąs. Jam nuvykus į vietos ambulatoriją, konstatuota aštrūs apendicito reiškiniai ir todėl skubiai buvo pasiųstas į Dr. Basanavičiaus Karo Ligoninę. Sausio 17 d. buvo padaryta operacija, po kurios nelemta buvo daugiau pasveikti, nes po operacijos dar prisidėjo ir plaučių uždegimas.

Velionis gimė 1914 m. birželio 30 d. Petrapilyje, kur iki 1918 m. praleido savo vaikystės dienas. Vėliau

drauge su tėvais gyveno įvairiuose Rusijos miestuose, o 1922 m. vasarą grįžo į Lietuvą. Nuo 1925 metų apsigyveno Telšiuose. Čia jis įgijo pradžios mokslą, o vėliau įstojo į Telšių V. V. V. V. gimnaziją, kur 1932 metais baigė 4 klases. Tų pačių metų rudenį įstojo į Aukštesniąją Technikos Mokyklą Kaune, bet dėl pasunkėjusių gyvenimo aplinkybių, vos baigęs minėtos mokyklos pirmąjį kursą, turėjo išstoti. 1934 m. gegužės 19 d. buvo priimtas į Karo Aviacijos Mokyklos mechanikų skyriaus pirmąją laidą, kurią sėkmingai baigė 1937 m. gegužės 1 d. ir buvo paliktas tarnauti liktiniu Karo Aviacijos Mokykloje. Visą laiką dirbo mokyklos technikos raštinėje. Nuo 1929 m. priklausė Skautų Sąjungai ir buvo jūrų skautas. Per tą laiką uoliai vykdė skautybės šūkį, dirbdamas Dievui, Tėvynei ir artimui.

Jo gyvenime buvo išnaudota kiekviena laisvesnė valandėlė. Atliekamam nuo tarnybos laiku lavinosi skraidyti. Visi jo viršininkai ateityje tikėjosi matyti jį, kaip gabų karo lakūną. Intensyviai mokėsi ir tikėjosi ateityje išlaikyti eksternu egzaminus karininko vardui įgyti, nes nenorėjo atsilikti nuo savo brolių, kurių vienas yra karininkas, o antras policijos valdininkas (abu žinomi, kaip geriausi šauliai Lietuvoje). Dar vienas brolis yra 8 klasės mokinys, kuris taip pat labai sunkiai susirgė.

A. a. Viktoras dėl savo švelnaus būdo, nuolat linksmo nusiteikimo ir malonaus visiems draugiškumo labai patraukė į save tarnybos draugus ir visus bendradarbius. Jis visų buvo mėgiamas ir laukiamas, nes gražiai mokėjo valdyti švelnų jumorą, nieko neužgaudamas. Buvo darbštus ir sąžiningas pareigūnas, todėl pasitikėjo juo aukštesnieji viršininkai, o tarnautojai ir draugai puskarininkiai jį labai gerbė. Jis paliko jauną žmoną, su kuria dar neseniai sukūrė šeimos židinį.

Nuostabu, kad velionis, staiga susirgęs ir tarnyboje atsisveikindamas su savo bendradarbiais, kalbėjo apie savo mirtį, lyg iš anksto viską žinodamas. Jo kūnas išvežtas į Telšius palaidoti. Į paskutinę kelionę palydėti atvyko Karo Aviacijos Mokyklos viršininkas, visi mokyklos kadro karininkai, puskarininkiai, draugai, artimieji ir pažįstami.

Jis atsiskyrė iš mūsų tarpo amžinai, bet jo dvasia dar ilgai gyvens mūsų tarpe, kaip pavyzdingo kario ir nepalaužiamos valios žmogaus. Nesunki tau bus šventoji Lietuvos žemelė, nes visas jėgas ir darbą skyrei jos gerovei. Viktorai, nors Tavo pasiryžimus sugriovė mirtis, bet su atliktais savo darbais be baimės galėsi stoti ir duoti Aukščiausiam apyskaitą, kurio valioje visi mūsų gyvenimo keliai. Alb. Stanelis

IRENGTA PAMINKLINĖ LENTA. Seredžiaus įgulos artilerijos kpt. Tervydžio rūpesčiu, žuvusiems mūsų pulko II grupės kariams įtaisyta paminklinė lenta. Lenta marmurinė, auksuotomis raidėmis išrašyta. Lenta prikalkta artilerininkų klasėje. Pažymėtina, kad kariai artilerininkai paminklinės lentos pirkimui labai gausiai aukojo.

J. psk. A. Titlius

4 PĖST. PULKAS. Sausio 22 d. pulko salėje aviacijos ltn. Kasperavičius laikė kariams paskaitą apie aviaciją. Prelegentas papasakojo aviacijos reikšmę, paskirstymą ir uždavinius kautynėse. Be to, kariai turėjo progos pasižiūrėti epidiaskope parodytus įvairius lektuvus.

Sausio 23 d. pulko kariams Klaipėdos valstybinis teatras Panevėžio šiaulių teatre suvaidino K. Binkio 5 v. pjesę „Atžalynas“. Graži, meniška vaidyba, puikios dekoracijos kariams labai patiko.

J. Baras

1 GUSARŲ D. L. ETM. K. JONUŠO RADVILOS PULKAS. Pulke, be nauja uniforma aprengeto vieno eskadrono, Kariuomenės Intendantūroje pagamintos dvi naujos uniformos pulko karininkams. Naujos uniformos šiuos pulko karininkus iš kitų smarkiai skiria. Pradedant jas dėvėti, pasitaikė ir tokių kareivių, kurie juos vargiai begalėjo pažinti. Labiausiai nauja uniforma skirtinga nuo senosios savo kepure.

L. e. pulko išdininko p. ltn. Tamošiūnas pulko karininkams ir puskarininkiams algų mokėjimą sutvarkė taip, kad kiekvienas gauna jam priklausančią algą, įdėtą tam tikslui paruoštame voke. Voko viršuje kiekvienam yra surašyta jo algos išskaitymų sąskaita. Tuo būdu, gaunant šiuos vokus, nekyla jokių abejonių dėl iš jo algos daromų išskaitymų, nes visas yra surašyta voke ir nėra trukdomas raštinės darbas aiškinant, kaip kad anksčiau būdavo. Tokia tvarka visi patenkinti.

A. G-nius

UKMERGĖS ĮGULOS likt. puskarininkių ramovė sausio 22 d. surengė susipažinimo arbatėlę. Buvo pristatyti neseniai šeimas sukūrę puskarininkiai ir naujai įstoję nariai. Arbatėlė praėjo labai jaukiai ir padėjo tarp narių bei šeimų sudaryti draugiškus nuoširdžius santykius ir parengti dirvą tiems santykiams plėstis.

Susipažinimo arbatėlė įguloje buvo dar pirmą kartą.

Ukmergės įgulos likt. puskarininkiai — šachmatininkai sausio 21 d. sėkmingai kovojo su Ukmergės miesto šachmatininkais. Turnyras baigtas 10½ : 1½ taškų įgulos naudai.

Juškoniškis

PAJUOSČIO ĮGULOJE sausio 10—17 d. tarp liktinių puskarininkių buvo praveistas stalo teniso turnyras.

I vietą ir 25 lt. vertės dovaną laimėjo karo aviacijos psk. Butkus, II vietą ir 15 lt. vertės dovaną laimėjo pėstininkų pulko psk. Antaniškis ir III vietą ir 10 lt. vertės dovaną laimėjo karo aviacijos psk. Ramanauskas.

Turnyrą pravedė pėstininkų pulko sporto vadovas ltn. Kalpokas. Teisėjais buvo: j. ltn. Janukevičius ir j. ltn. Brazdionis.

M. A.

GYVAS KULTŪRINIS VEIKIMAS. Žiemos metu labai pagyvėjo Seredžiaus įgulos karių kultūrinis veikimas. Dirba pasiskirstę artilerininkai ir pėstininkai atskirai. Paskiausiai artilerininkai ruošiasi vaidinti veikalą „Žmogžudžio duktė“, o

pėstininkai Kar. št. Sp. ir šviet. Skyriaus premijuotą „Geležinį trejetą“. Likt. puskarininkių tarpe yra gana daug scenos mėgėjų, kurie daug dirba, rengdami vakarus.

J. psk. A. Titlius

2 PĖST. D. L. K. ALGIRDO PULKO KARIUOMENĖS RADIO PUSVALANDIS. Sausio 29 d. pusvalandyje pasirodė algirdėnai, kpt. Gaigalo vadovaujami. Suvaidinta radijo vaizdelis „Iš karių pastogės“, kurį parašė kpt. Gaigalas (taip pat ir režisavo). Veikalėlyje atvaizduotas linksmas kareivinių sekmadienio popietis. Vieni, gavę leidžiamus raštelius, išeina į miestą, o likusieji, pasilikę kareivinėje, irgi nesnaudžia. Susirenka orkestrėlis, dainininkų ir žiūrovų būrelis praleisti popietę. Pasišnekučiuojama apie gimtinę, Tėvynę, karių eiles, širvintų kautynes; prisimenama žuvę kariai ir dabartinės pareigos. Vaizdelis labai gražiai papildytas dainomis ir muzika. Jau seniai pažįstamas iš pusvalandžių pulko kvartetas (j. psk. Ratkevičius, ats. j. psk. Gimžauskas, ats. gr. Silžys ir gr. Duršliokas) padainavo gražių dainų: „Kai aš išėjau Tėvynės ginti“; „Ei, jaunyste, tu audringa“ ir kt.

Vaidino pulko kariai: kpt. Gaigalas, j. ltn. Buzas, j. psk. Gasiūnas, gr. Kuolas, gr. Meilus, eil. Paulionis, Žukauskas ir Virbickas. Pusvalandį vedė plk. ltn. Laurinaitis, chorą — eil. Kairys ir orkestrą — gr. Survila.

Psk. A. Burba

2 P. D. L. K. ALGIRDO PULKO BIBLIOTEKA. 1938 metais knygų perskaityta 15.211 tomų. Bibliotekoj 1939 m. sausio 1 d. knygų buvo 3646 tomai. Pažymėtina, kad praėjusiais metais biblioteka gavo dovanų knygų iš IV. L. K. Šarūno draugovės skautų, ltn. Mirono ir gr. Šiožinio, viso 87 tomus. Uoliausi pulke skaitytojai buvo šie: 1) psk. Tautavičiaus žmona, 2) J. psk. Gavėnavičius, 3) muz. kd. mok. Mozūras, 4) psk. Burba, 5) eil. Makarevičius, 6) gr. Sabalis. Iš lietuvių rašytojų labiausiai mėgiamos šios knygos: Placėnio „Pulkim ant kelių“, Švaisto „Meilės vardu“, Vaidilutės „Tėviškė“, Katiliaus „Katastrofa“, Dovydeno „Broliai Domeikos“, Inčiūros „Mylinčios moterys“, Barkausko „Plieno sakalai“, Grušo „Sunki ranka“, Šukio „Komunistas“ ir kt. Lietuvių rašytojų knygos kiekvienais metais susilaukia vis didesnio skaitytojų skaičiaus. Biblioteką veda liktinis j. psk. Burbulevičius, kuris biblioteką gana pavyzdingai tvarko.

J. psk. Gedvila

KARO AVIACIJOS Kauno įgula įsigijo visai naują garsinems filmams demonstruoti kino aparatą. Iki šiol tose pačiose būstinėse buvo rodoma negarsinės filmos. Įsigijus naują aparatą, atnaujintos ir būstinės: padarytas visas modernaus kino įrengimas. Todėl nenuostabu, kad be karių ir jų šeimų, prisirenka daug žmonių, kurie gyvena A. Fredos ir Žagariškių rajone. Kadangi filmos rodomos rinktinės ir bilietų kaina labai maža, o kareiviams dar duodamas papiginimas, todėl visi seansai būna perpildyti ir pirmiesiems seansams kartais pritrūksta bilietų. Kino reikalais rūpinasi ltn. Malinauskas ir psk. Radžiūnas. Psk. Radžiūnas rūpinasi filmų parinkimu ir tvarko visus kitus kino reikalus. Pažymėtina ir tai, kad jis, be savo tiesioginių kuopininko pareigų ir kino reikalų, taip pat yra uolus spaudos platintojas. Šiems metams aviacijos karių tarpe jis surado karinės ir šiaip spaudos apie 1000 prenumeratorių. Vien „Lietuvos Sparnų“ yra surinkęs per 200 prenumeratų ir apie tiek „Kario“. Antras uolus spaudos platintojas aviacijos karių tarpe yra šiaulių įgulos psk. Paltarokas, kuris taip pat yra nemaža išplatinęs „Kario“, „Trimito“, „Lietuvos Sparnų“ ir kitų laikraščių, viso apie 500 prenumeratų.

Alt. Stanelis

KUPIŠKIO ĮGULA. Sausio 29 d. Darbo Rūmų Panevėžio teatro artistai Kupiškio įgulos kariams nemokamai suvaidino trijų veiksmų komediją „Futboliada“ arba „Futbolo karalius“. Juokas lieka juoku; bet vaidinimas vaizdžiai parodo, kad sportas ir, apamai, kūno mankšta išgydo nuo visų ligų ir šiaip įvairių negalavimų, o kariškai tarant — atimamora simuliuoti. Ypačiai tas įsidėmėtina kariams.

Vaidinimas visiems labai patiko, ir artistams katučių nepagalėjome.

P. Gelžinis

3 DRAGŪNŲ GELEŽINIO VILKO PULKAS. Sausio 29 d. pulkas išleido naują mokomojo eskadrono laidą. Šią laidą pirmuoju baigė eilinis Tenys Alfonsas, antruoju — eil. Pupaleigis Jonas ir trečiuoju — eil. Šaulys Vacys. Pirmieji du geriausiai baigusieji apdovanoti laikrodžiais: pirmas sidabrinu su sidabrine grandinėle ir antras — nikelinu su nikeline grandinėle.

Psk. Kiseliauskas

ŠIAULIŲ ĮGULA. Kunigaikštienės Birutės K. Š. M. Draugijos šiaulių skyriaus iniciatyva sausio 25 d. įgulos Karininkų Ramovėje buvo surengta vietos įgulos liktinių puskarininkų ir civilių tarnautojų žmonoms paskaita. Paskaitą skaityti buvo pakviesta pernai grįžusi iš užsienio ir baigusi mokslą šiaulių mergaičių gimnazijos direktorė p-lė Andriulytė.

P-lė Andriulytė savo ilgoje paskaitoje labai išsamiai papasakojo savo įspūdžius ir pergyvenimus iš Vokietijos, Čeko-Slovakijos, Švedijos ir buv. Austrijos moterų gyvenimo. Pažymėdama, kad užsieniuose moterys ir mergaitės yra labai paruošiamos gyvenimui, pav., mergaitės, sulaukusios vedybinio amžiaus arba jau susižiedavusios, yra ruošiamos tam tikruose pensijonuose. Tuose pensijonuose mokomos, kad galėtų pragyventi iš įvairaus dydžio gaunamo atlyginimo ir kad mokėtų dirbti įvairų darbą. O be to, pažymėjo, kad gausingos šeimos ypatingai yra gerbiamos ir šelpiamos.

Toliau pažymėjo, kad būtų gera ir pas mus tą palaipsniui įgyvendinti. Paskaitoje, be liktinių puskarininkų ir civilių tarn. žmonių, daug dalyvavo ir karininkų žmonių.

Būtų gera, kad ir daugiau birutininkės surengtų liktinių ir civ. tarn. žmonoms paskaitų. Marytė

ZOKNIŲ ĮGULA. Įgulos šachmatininkai sausio 22 d. buvo pakviesti draugiškoms šachmatų žaidynėms Kauno karo aviacijos likt. puskarininkų komandą. Komanda dėl tarnybinių kai kurių žaidėjų kliūčių negalėjo atvykti, atidedama vėlesniam laikui.

Tą sekmadienį zokniečiai pakviesti taip pat draugiškoms žaidynėms Š. S. K. (Šiaulių Sporto Klubas) komandą. Prieš šią komandą zokniečiai išstatė naujas jėgas, leisdami ir jauniems šachmatininkams priprasti prie rungtyniavimosi su svetimais žaidėjais. Buvo susitarta žaisti aštuoniomis lentomis.

Šį kartą zokniečiams nepavyko, nes jaunieji žaidėjai pasirodė dar silpnai, kad galėtų atstovauti žaidynėse prieš šachmatininkų klubus. Bendra rungtynių pasekmė 7½ (4) : 8½ (4) Š. S. K. klubo naudai. Rungtynes pravedė j. psk. Žadeikis.

— Vedamasis Zoknių įgulos likt. puskarininkų šachmatų turnyras eina prie pabaigos. Pirmoji vieta numatoma teks j. psk. Žukaičiui, antroji, trečioji ir ketvirtoji, greičiausiai, teks j. psk. Stankevičiui, psk. Juozėnui ir psk. St. Lapinskiui.

— Trys geresnieji ir daugiau įgudę šachmatų žaidynėse psk. Lapinskas, psk. Juozėnas ir j. psk. Žukaičis įsirašė dalyvauti šiaulių miesto individualinėse pirmenybėse. Kol kas dar laikosi visi be pralaimėjimo.

2 ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS. Palinksminti pulko karius, sausio 29 d. atsilankė Alytaus šaulių rinktinės choras. Pasiklausyti gražių dainų prisirinko pilnutėlė karių salė. Šaulių choras, p. Likerausko vadovaujamas, padainavo daug gražių, nuotaikingų dainų, kurias kariai palydėjo gausiais plojimais. Kai kurios, pulko orkestrui pritariant, padainuotos dainos taip labai kariams patiko, kad choras, karių katučiais prašomas, turėjo pakartoti. Išangos žodį pasakė šaulių choro vedėjas p. Likerauskas, paaiškindamas pulko kariams kokios yra chorų rūšys ir jų sudėtys. Taip pat gražiai pavaizdavo dainos galią ir jos reikšmę mūsų vidujiniam sielos gyvenimui ir t. t.

Alytaus šaulių rinktinės šauliai bendradarbiauja su pulko kariais ir dažnai su vaidinimais ar su dainomis atsilanko į pulką. Psk. St. Gudmonas

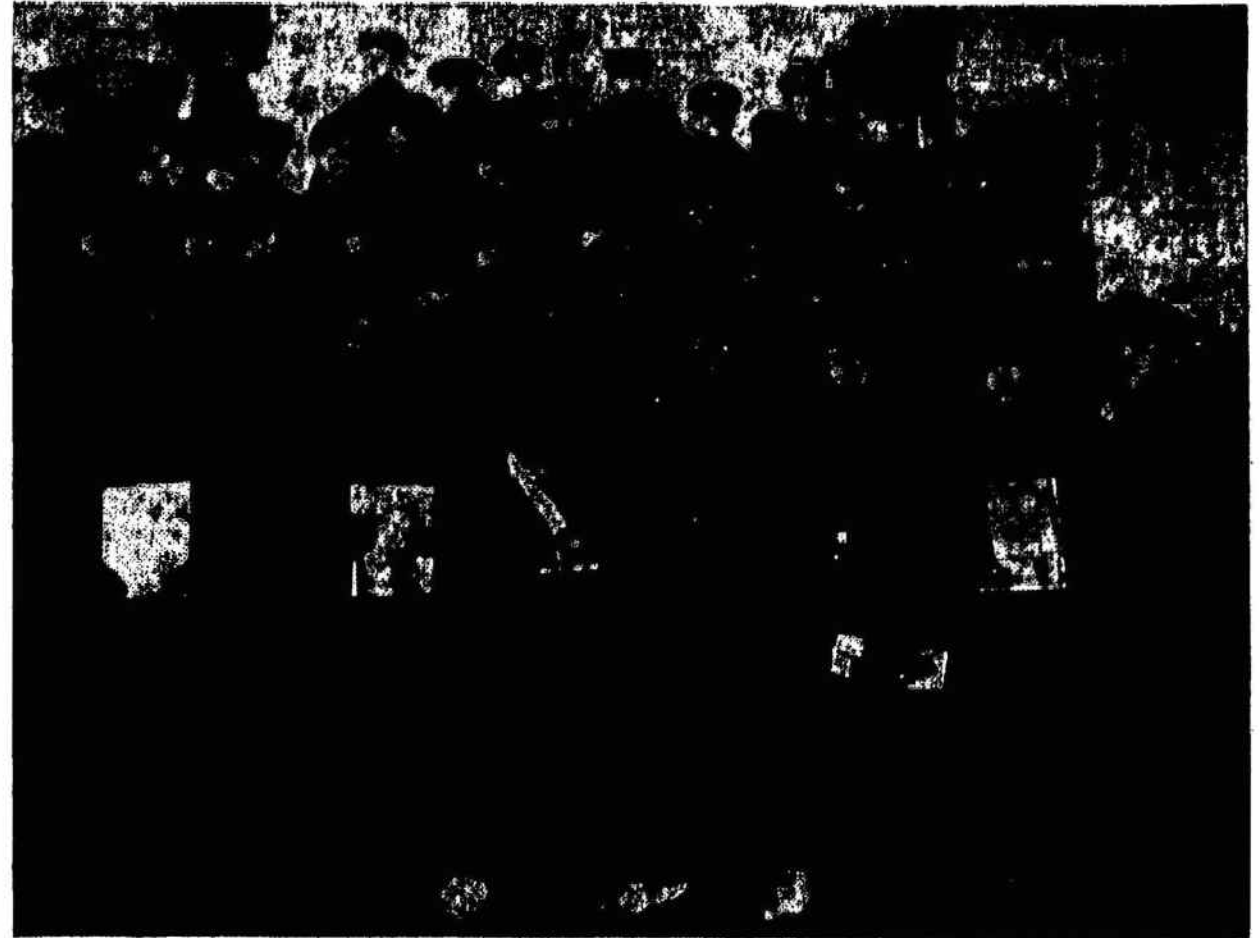
PIRMŪJŲ PULKO ŽYGIŲ MINĖJIMAS. 1. pėst. D. L. K. Gedimino pulkas sausio 28 minėjo pirmųjų pulko žygių 20 metų sukaktį. Vadovybės pakviestas pirmųjų pulko žygių dalyvis ats. kpt. Povilaitis pulko kariams vaizdžiai papasakojo savo atsiminimus iš pulko kūrimosi pradžios ligi susidūrimo su bolševikais. Kaip filme praslino visi anų dienų vargai, džiaugsmas, saujelės savanorų energija, prieš pastangos užgniaužti bundančią Lietuvą ir atkuriamą jos karo pajėgą, ano meto sunkios aplinkybės, kai nebuvo nei ginklų, nei drabužių, nei batų... Tik savanorių pasišventimas ir atkaklumas padarė Lietuvą laisvą. Kariai, dėkodami ats. kpt. Povilaičiui už atsiminimų papasakojimą, sušuko valio.

Vakare minėjimas su platesne programa buvo karininkų ramovėje. Juškonėškis

RENGIAMOS PASKAITOS. Ukmergės įgulos liktinių puskarininkų ramovės valdyba, įgulos viršininkui pritarus, žiemos metu organizuoja daug paskaitų, kurias skaitys patys puskarininkiai. Tai daroma dėl to, kad puskarininkiai, paskaitas rengdami, turi surinkti daug reikiamos medžiagos ir tuo skaitomąjį dalyką dar geriau pažįsta. Be to, patiems puskarininkiams skaitant, daugiau klausimų iškyla ir tais klausimais padiskutuojuama. Tai yra naudinga.

Pirmoji paskaita buvo sausio 27 d. psk. Žaltausko „Ryšių pricmonės ir jų naudojimas“. Toliau bus daugiau paskaitų aktualiais kariniais ir auklėjimosi reikalais.

Juškonėškis

Prienu įgulos karių, išsirašiusių 1939 m. „Kari“, dalis

PAMINĖJOME KRISTIJONĄ DUONELAITĮ. Sausio 28 d. 1-mojo inžinerijos b-no švietimo vadovas, vykdydamas savo 1939 m. veiklos planą, surengė b-no kariams 1-mąją mėninę valandėlę. Valandėlės tikslas: paminėti Kristijono Duonelaičio 225 metų gimimo sukaktį ir arčiau supažindinti b-no karius su tuo mūsų žymiu rašytoju.

Į gausiai susirinkusius b-no likt. psk. ramovės salėje karius prabilo švietimo vadovas, nupasakodamas tokių meno valandėlių tikslą ir reikšmę.

Programoje ltn. Matonis (pats švietimo vadovas) skaitė paskaitėlę apie Duonelaitį, duodamas jo biografinių, to laiko Lietuvos ir kt. žinių. J. psk. Manomaitis padeklamavo Duonelaičio „Būki nekaltas, gyvenime mano“. Civ. tarn. Vegela vičius pagriežė fleita solo: „Ant tėvelio dvaro“ ir „Gieda gaideliai“ Psk. Mikalauskas paskaitė Duonelaičio rašytą nežinomam asmeniui laišką. Jaun. kar. Zablackas pagriežė armoniką. J. psk. Mockūnas paskaitė Duonelaičio pasakėčią „Šuo didgalvis“. B-no karių choras padainavo „Teka saulė“, „Tykus buvo vakarėlis“, „Mūsų kuopa“ ir „Gaudžia trimitai“. J. psk. Mockūnas skaitė ištraukas iš Duonelaičio „Metų“. Valandėlę baigė psk. Mikalauskas, pagrieždamas akordeonu: „Siuntė mane motinėle“, „Vai, pūtė, pūtė“ ir „Kalvelj“.

Kariai išsiskirstė patenkinti ir laukia daugiau panašių valandėlių.

Psk. Zemaitis

PADEKA RADVILIŠKIEČIAMS. Šiaulių apskrities viršininkas pr. m. gruodžio 30 d. atsiuntė Radviliškio įgulos viršininkui tokį raštą: „Š. m. gruodžio 23 d. Šiaulėnų mieste ly degė tūlo gyventojų namas. Nuo to degančio namo gresė didelis gaisro pavojus net visam miesteliui. Bet šio gaisro gesinimo darbe dalyvavusios Radviliškio įgulos kariuomenės ugniagesių komandos dėka, nebuvo leista gaisrui išsiplėsti. Todėl prašau Tamstą gaisro gesinimo darbe dalyvavusių ugniagesių komandų vadovams ltn. Guobiui ir ltn. Tumavičiui bei komandų kariams pareikšti padėką“.

PERKAMI ĮRANKIAI KOMANDOMS. Karo Butų Valdyba numato netolimoje ateityje įsigyti kariuomenės ugniagesių komandoms dar 2 motorinius kilnojamus siurblius su atitinkamais priedais. Kariuomenės Intendantūra užsakė apie 350 šalmų ugniagesiams, taip pat diržus ir pirštines. Šie daiktai gaminami pačios intendantūros dirbtuvėse.

SEREDŽIAUS ĮGULOS UGNIAGESIAI. Nuo š. m. pradžios Seredžiaus įgulos ugniagesių komanda iš „C“ kategorijos perkelta „B“ kategorijon. Ugniagesiai kiekvieną šeštadienį mokosi ugniagesybos praktikos ir teorijos. Pamokoms vadovauja komandos viršininkas j. ltn. Gerulis. Iki šiol komanda turėjo tik rankinį siurblią, bet šiemet tikimasi gauti motorinį siurblią. A.

PERSITVARKĖ ŠAULIŲ „GRANDIES“ SPORTO KLUBAS. Sausio 29 d. Šaulių Sąjungos salėje buvo „Grandies“ sporto klubo metinis susirinkimas. Š. Sąjungos vadui sutikus, „Grandies“ sporto klubas išsiskyrė iš Vl. Putvinskio v. I Kauno šaulių kuopos ir persitvarkė į atskirą administracinį dalinį. Dabar tvarkysis būrio pagrindais, priklausydamas tik I rinktinės vadui. Drauge pasikeitė ir klubo pirmininkai. Buv. klubo pirmininkas šaulys L. Blinka pranešė apie nuveiktus 1938 m. klubo darbus, padėkojo sportininkams už pasiektus gražius laimėjimus ir perdavė pareigas naujai paskirtam klubo pirmininkui šaul. Vl. Bakūnui.

Naujas pirmininkas, perimdamas pareigas, pareiškė nuširdžią padėką buv. klubo p-kui š. L. Blinkai ir vadovo darbui atminti įteikė kuklią dovaną.

Susirinkimas priėmė 1939 m. darbų planą ir sąmatą. Darbų plane numatyta visomis jėgomis stiprinti sporto darbą. Labai sveikintinas žygis, tai savitarpio sportininkų nelaimingų atsitikimų atveju draudimas. Tokiam draudimui sudaromas atskiras fondas, kuris veiks nustatytomis taisyklėmis. Nelaimėj sportininkai greit galės gauti paramą. Be to, numatyta stiprinti bendradarbiavimą su visų organizacijų sporto daliniais. Grandiečiai karinį rengimą atliks pagal Š. S-gos štabo nustatytą programą.

AVIACIJOS ŠAULIŲ BŪRYS. Sausio 29 d. buvo aviacijos šaulių būrio narių metinis susirinkimas. Į naująją būrio tarybą išrinkti: ats. j. ltn. Petrauskas, psk. Goberis, civ. lak. Pūras ir Tovianskas. Į revizijos komisiją: ltn. Draugelis, p-lė Obelenytė ir J. Kareckas. Be to, būrio veiklai pagyventi, įsteigtas literatūros ir propagandos būrelis su pirmininku civ. lak. Pūru ir padėjėjais psk. Kuosaičiu ir j. psk. Stalioniu.

Dar buvo pranešta liūdna žinia, kad sausio 25 d. mirė aviacijos būrio šaulys psk. Nakutis. Jį visi pagerbė atsistojimu. Šaul. Paketuras trumpai papasakojo jo biografiją.

S-*

NAUJAS ŠAULIŲ BŪRYS. Sausio 27 d. Dimitravo dv. buvo steigiamasis Priverčiamojo darbo įstaigos tarnautojų šaulių būrio susirinkimas. Susirinkimą atidarė ir įžanginę kalbą pasakė šios įstaigos viršininkas, policijos vadas Kondrackas. Vėliau kalbėjo Kretingos šaulių rinktinės vado pavaduotojas kpt. Žadvydas. Savo kalboje kvietė visus šaulius aktingai dalyvauti šaulių darbe. Nutarta įsteigti šaulių sporto klubą, kurio tikslas plėsti lengvąją atletiką, o ypačiai kreipti dėmesį į šaudymo sportą. Šiam reikalui bus gautas iš rinktinės mažojo kalibro šautuvėlis ir kiti šaudmenų reikmenys bei sporto įrankiai.

Į būrio tarybą išrinkti: ats. j. ltn. Ivanovas, raštvedys Juškevičius, vach. Daunoras ir ats. j. psk. Gavelis. Į kontrolės komisiją: ūkio vedėjas Stangenbergas, vyr. polic. Dičpetris ir polic. Baras.

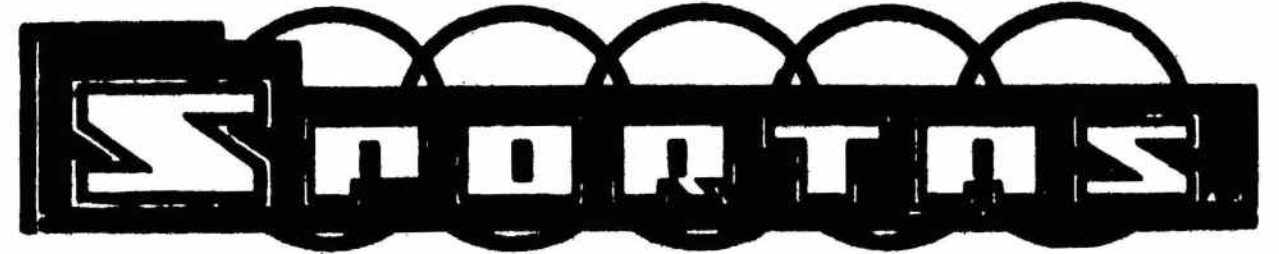
Šį būrį sudaro tik šios įstaigos tarnautojai. Pašaliniai nepriimami. Z. Gavelis

PANEVĖŽYS. Sausio 17 d. 18 val. Paštinių rūmų salėje buvo metinis Panevėžio paštinių rūmų ryšių šaulių būrio susirinkimas. Atidarydamas susirinkimą ryšių šaulių būrio vadas Vladas Šegždavičius priminė, kad pr. m. gegužės 28 d. tragiškai žuvo po traukiniu ryšių būrio šaulys j. psk. Juozas Barzda. Jo atminimas pagerbtas atsistojimu. Būrio vadas padarė pranešimą apie būrio veiklą 1938 m.

Būrio šauliai kolektyviai įsigijo šaulišką uniformą. Įsigijo ginklams ir turtui laikyti gražią spintą, kuri kainuoja apie 150 litų.

1938 m. rugsėjo 11—15 d. d. Panevėžio šaulių rinktinės manevruose dalyvavo ir paštinių rūmų ryšių šaulių būrys su ryšių priemonėmis bataliono sudėty. Buvo suruošti keli vakarai su meniškėmis programomis ir žemaitiškas karnavalas su eiseną per miestą. Iš įvairių pramogų gauta nemaža pelno. Šių metų sąmatoje paskirta: ryšių priemonėms įsigyti 300 lt., sporto reikalams — 300 lt., spaudai, laikraščiams — 100 lt. ir atitinkamos sumos kitiems reikalams.

Nutarta įsteigti prie būrio orkestrėlį. Aktyviu nariu jau pasižadėjo būti pats pašto v-kas J. Belinis su akordeonu. Dar griežia akordeonu šaul. Kučinskas ir smulkiais šauliai Telyčėnai. Būrio lėšomis bus nupirktas džiazas ir sudaryta kapela.

LIETUVA-LATVIJA 0:1. Sausio 28 d. Kaune ŠKJK čiuožkyje buvo tarpvalstybinės ledo rutulio rungtynės Lietuva-Latvija, kurias laimėjo Latvija 1:0 (1:0, 0:0, 0:0). Latviai pasirodė geresni čiuožime ir turėjo tikslesnį susiderinimą.

KAUNAS-RYGA 0:1. Sausio 29 d. buvusiose tarpmiestinėse ledo rutulio rungtynėse Kaunas-Ryga pasibaigė Rygos pergale 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

DAILŪJĮ ČIUOŽIMĄ LAIMĖJO LATVIJA. Buvusiose dailiojo čiuožimo tarpvalstybinėse rungtynėse laimėjo Latvija, surinkusi 936,2 taškų prieš Lietuvą su 868,8 taškų. Atskirios pasekmės: vyrų meistrų klasėje: 1 v. Ignatavičius (Lietuva) su 321,57 tšk., 2 v. Sivertas (Latvija) su 300,9 tšk., 3 v. Vilnickas (Latvija) su 297,98 tšk. Moterų meistrų klasėje: 1 v. Žukova (Latvija) su 239,2 taškų, 2 v. Beningė (Latvija) su 235,2 taškų, 3 v. Zeikuvienė (Lietuva) su 205,6 tšk. Vyrų jaunių klasėje: 1 v. Puodžiūnas (Lietuva) 89,82 t., 2 v. Dortholė (Latvija) 87,1 t. Moterų jaunių klasėje: 1 v. Šteinbergė (Latvija) 86,6 t. Dvejeto klasėje: 1 v. Švarc-Gešlė (Latvija) 11,6 taškų ir 2 v. Zeikuvienė — Mickevičius (Lietuva) 8,8 taškų.

ESTIJOS KREPŠININKĖS KAUNE. Sausio 28 ir 29 d. Kaune viešėjo Estijos krepšinininkės Kalev ir turėjo dvi gastrolių rungtynes. Pirmąją gastrolių dieną su Lietuvos moterų krepšinio meistrė LFLS. Lietuvos meistrė rungtynes laimėjo 22:13 (10:2).

Antrąją gastrolių dieną Kalev krepšinininkės žaidė su rinktine; rungtynes laimėjo rinktinė 7:3.

Po šių rungtynių buvo vyrų L klasės draugiškos rungtynės: pirmąją dieną tarp Grandies ir Tauro. Rungtynes laimėjo Taurus 28:25 (9:14).

Ir antrąją dieną buvo draugiškos rungtynės tarp vyrų L klasės komandų CJSO IR LFLS. Rungtynes laimėjo CJSO 20:19 (13:10).

PABALTIJO SPORTINĖS AVIACIJOS VARŽYBOS KAUNE. Šiais metais Taline buvo 3-ji Pabaltijo aero klubų konferencija. Be kitų darbų, konferencijoje dalyvavę Lietuvos, Estijos, Suomijos ir Latvijos klubų atstovai nutarė kasmet ruošti Pabaltijo kraštų sportinės aviacijos varžybas. Šios varžybos šiais metais bus ruošiamos Lietuvos Aero Klubo Kaune. Varžybos apims motorinį skraidymą (perskridimai ir aukšt. pilotažas) sklandymą ir aviomodelizimą.

KLAIPĖDOS APYGARDOS krepšinio pirmenybių rungtynėse Lygos klasėje meistrė KSS 28-I lengvai nugalėjo Pagėgių SSO rezultatu 40—5 (15—2). Čia vėl pasižymėjo j. psk. Daukša, kuris komandai pelnė 19 taškų. Tą pačią dieną Telšių gimnazija gana lengvai įveikė Šaulį L klasėje rezultatu 29—20 (17—10). Sausio 29 d. Telšių gimnazija L klasėje turėjo supasuoti po labai dramatinės ir didelės spartos kovos prieš Klaipėdos VDG 29—25. Pirmą puslaikį vedė Telšių gimnazija rezultatu 15—12.

Kitose žemesniųjų klasių pirmenybių krepšinio kovose buvo kelios rungtynės. Po pratęsimo VDG II vyrų A klasėje nugalėjo KSS 22—21. Normalus laikas davė 18—18. Puslaikis KSS naudai baigėsi 11—6. Moterų klasėje meistrė VDG užtikrino pirmavimą, nugalėdama Šaulį 12—5 (5—5) ir VDG II nugalėjo Bar-Kochbą futboliška pasekme 4—2 (1—0). Vyrų B klasėje II grupėje Šaulys nugalėjo SSO 24—18 (11—11). Jaunių A klasėje KSS II įveikė Šaulį 34—5 20—5).

J. A. Misiūnas

KAS NAUJA LIETUVOJE

MIN. BIZAUSKAS ĮTEIKĖ SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS. Sausio 27 d. Latvijos prezidentas Ulmanis iškilmingoje audiencijoje priėmė naujai paskirtą Lietuvos pasiuntinį ir įgallotą ministrą Bizauską, kuris įteikė skiriamuosius raštus. Ta proga buvo pasikeista kalbomis, kuriose iškeltas reikalavimas dar daugiau stiprinti tarp abiejų tautų draugiškus santykius.

„LITUANICA II“ MOKSLO REIKALAMS. Neseniai „Lituanica II“ pradėti daryti moksliniai stebėjimai - kosminių spindulių tyrimas įvairiame aukštyje. Tyrinėjimus darė mūsų universiteto gamtos-matematikos fakulteto dėstytojai dr. K. Baršauskas ir prof. Ign. Končius ir aviacijos lt. Andriušis.

ATIDARYTA BAŽNYTINIO MENO PARODA. 550 metų krikščionybės įvedimo Lietuvoje sukaktuvėms paminėti sausio 29 d. Bažnytinio Meno Muziejuje atidaryta bažnytinio meno paroda. Išstatyta iš viso apie 600 eksponatų, vaizdžiai parodančių bažnytinio meno plėtojimąsi Lietuvoje, tautinę dvasią ir kultūrinį lygį.

LENKŲ GELEŽIES PRAMONĖS EKSPORTO SKYRIUS KAUNE. Artimiausiu metu numatyta Lietuvoje įsteigti Lenkijos geležies pramonės eksporto skyrių.

KOVA SU PIKTU PER RADIJĄ. Saugumo departamentas kasmet per radiją padaro keletą pranešimų apie kovą su nusikaltimais. Šiemet tokių pranešimų numatoma padaryti apie 40. Be to, bus pastatyta bent pora radijo vaidinimų.

PRIIMTAS BAUDŽIAMOJO STATUTO PAKEITIMAS. Panaikinus valstybės gynimo metą arba karo stovį, nustojo veikę ir ypatingieji įstatymai, pagal kurių nuostatus už valstybės išdavimą buvo skiriamos didesnės bausmės, dabar gi jos sušvelnėjo. Krašto Apsaugos Ministerija buvo iškelus pagedavimą, kad už valstybės išdavimą būtų skiriamos didesnės bausmės, net ligi mirties bausmės, ir kad tokioms byloms pirmoji instancija būtų Kariuomenės Teismas ar iš viso kariniai teismai. Sausio 26 d. visus šiuos reikalus svarstė Seimas ir siūlymus priėmė.

VENGRIJOS UŽSIENIO POLITIKOS DRAUGIJOS PIRMININKAS KAUNE. Šiomis dienomis Kaune lankėsi Vengrijos užsienio politikos draugijos pirm. prof. dr. Oliver Eöttenyj. Ta draugija rūpinasi susipažinti užsienio politikos klausimais tiek krašto viduje, tiek santykiuose su užsieniu.

AUSTRALIETĖ LAKŪNĖ KAUNE. Australietė lakūnė Jean Botten, kuri yra atlikusi perskridimą iš Anglijos į Australiją ir pasiekusi rekordo, kuris savu laiku pralenkė net vyrų lakūnų pasiektus rezultatus, greitai laiku lankysis Kaune ir skaitys paskaitą. Lakūnės atvykimu rūpinsis Lietuvos Aero Klubas.

KAIMAS PASIGAMINO 41 MILIJONĄ PLYTŲ. Pernai metais pagyvėjus plytų gamybai Lietuvoje, gamybą suaktyvino ir kaimo plytinės. Jos pernai pagaminusios 41 milijoną, arba 40% visų pagamintųjų plytų.

SUPIRKO 2 MIL. CENTNERIŲ GRŪDŲ. Nuo praėjusių metų rugpiūčio mėn. pabaigos ligi šiam laikui Lietukis iš ūkininkų supirko per 2 mil. centnerių, už kuriuos ūkininkams sumokėta daugiau kaip 17 mil. litų.

PRIEŠGAISRINĖ APSAUGA GELEŽINKELIUOSE. Geležinkelių turtui nuo gaisro apsaugoti geležinkelių stotys, dirbtuvės, garvežiai ir vagonai aprūpinti priešgaisrinėmis reikmenimis ir įtaisymais. Be to, suorganizuota ugniagesių komandų, kurios instruktuojamos ir rengiamos ugniagesybos darbai. Šiuo metu geležinkeliuose yra apie 90 ugniagesių vienetų.

MINISTRAS CIANO PADĖKOJO MŪSŲ RADIOFONUI. Sausio 22 d. po Italijos koncerto Lietuvai per mūsų radiofoną italų žurnalistas Foschini lietuviškai skaitė paskaitą apie Italijos užsienio reikalų ministrą Ciano. Ministras Ciano sausio 25 d. atsiuntė mūsų radiofonui padėką.

V. D. UNIVERSITETO STUDENTŲ ATSTOVYBĖS RINKIMAI baigėsi. Iš viso išrinkta 17 atstovų. Iš jų ateitininkai gavo 5 atstovus, neolituani — 2, varpininkai — 2, skautai — 2, sambūris — 3, ats. karininkai — 1 ir t. t.

POLITIKOS

APZYVALGA

LENKŲ SPAUDA KLAIPĖDOS KLAUSIMU. Lenkų dvisavaitinis laikraštis „Polityka“ įdėjo ilgą straipsnį antrašte „Klaipėda“, kuriame aptariami Klaipėdos reikalai ir Lenkijos pozicija Lietuvos atžvilgiu. Tarp kitko straipsnyje pabrėžiama, kad Lenkija jokių būdu negali leisti Klaipėdą atplėsti nuo Lietuvos. Kėsinimasis į Lietuvos respublikos integralumą turėtų būti traktuojamas kaip pasikėsinimas į Lenkijos teritoriją. Šį savo reikalą straipsnio autorius remia reikalu turėti Lietuvą Lenkijos pusėje konflikto su Vokietija atveju. Lietuva, netekusi Klaipėdos, ne tik patektų Vokietijos įtakai, bet ir atgytų lietuvių ambicijos Vilniaus atžvilgiu. Tuomet Lietuva eitų su Vokietija prieš Lenkiją. Dėl to esąs gyvybinis Lenkijos reikalas, kad Klaipėda nebutų iš Lietuvos atimta.

RIBENTROPAS LANKĖSI LENKIJUJE. Sausio 25—27 d. Varsoje buvo apsilankęs Vokietijos užsienio reikalų ministras Ribentropas. Lenkų komunikatas skelbia, kad lenkų puse to vizito rezultatais yra patenkinta. Pats vizitas buvęs Berchtoldo pasitarimų tęsinys. Ribentropo asmeniškasis kontaktas su Lenkijos vadovaujamaisiais vyrais ir pasikeičėjimas su Becku padėjęs išsklaidyti daug nesusipratimų, kilusių dėl paskutinių Europos įvykių ir susidariusios naujos Europos padėties. Varšuvos šaltiniai Ribentropo vizitą aiškina, kaip didelę vokiečių lenkų susipratimo manifestaciją.

LENKAI NESITIKI STAIGMENŲ. Po Ribentropo vizito Lenkijoje lenkų laikraštis „Express Poranny“ rašo, kad lenkų ir vokiečių santykių atmosfera, kurioje paskutiniomis mėnesiais buvo pasirodę tamsių taškų, dabar yra prabaišėjusi. Kada komunikate pabrėžiama, kad Vokietija ir Lenkija visais reikalais atsizveigs į savo tarpusavio reikalus, kurie iškiltų, tai netenka laukti bet kokių staigmenų. Von Ribentropo atsilankymas sudaro svarbų etapą geros kaimynystės santykiams pietotis tarp abiejų valstybių. Kitas laikraštis „Czas“ pabrėžia, kad iš komunikato galima padaryti išvadą, jog iki šiol vartotas bendradarbiavimo metodas bus ir toliau vartojamas tarp abiejų valstybių.

NACIONALSOCIALISTŲ PROGRAMA DANCIGE. Lenkų laikraštis „Kurjer Polski“ praneša, kad Dancigo nacionalsocialistų vadovas Forsteris paskelbė nacionalsocialistų partijos programą 1939 metams. Sakytąja programa numatoma: sujungti partijos vado ir senato pirmininko pareigas, įjungti Dancigo policiją į Vokietijos policiją, ir ją sustiprinti SS vienetais, pradėti vykdyti ketverių metų planą Dancigo ūkyje, išvartyti žydus, įvesti prievolę priklausyti prie nacionalsocialistų partijos ar jos organizacijos, pratęsti per Dancigo teritoriją kytprusių autostradą ir Dancige sukurti vokiškosios propagandos centrą.

PARAMA ČEKOSLOVAKIJAI. Britų vyriausybė nutarė čekoslovakų vyriausybei dovanoti 4 milijonus svarų sterlingų iš 10 milijonų, kurie jau buvo paskolinti. Prisidėjus ir Prancūzijos vyriausybei, iš viso Čekoslovakijai bus suteikta 16 milijonų svarų sterlingų paskola.

Ta proga vokiečių telegramų agentūra skelbia, kad Prancūzija visiškai panaikins 1937 m. Čekoslovakijos ginklavimuisi suteiktą 7 milijardų frankų paskolą.

NACIONALISTAI PAĖMĖ BARCELONĄ. Sausio 26 d. nacionalistai paėmė Barceloną, kurią buvo apsupę iš trijų pusių. Vyriausybinkai, mažai tesipriešindami, pasitraukė, nes paskiausiai pradėjo trūkti ginklų, municijos ir maisto.

Barcelonos paėmimas sukėlė didelių entuziazmų Italijoje. Romoje buvo iškeltos vėliavos ir surengtos eisenos.

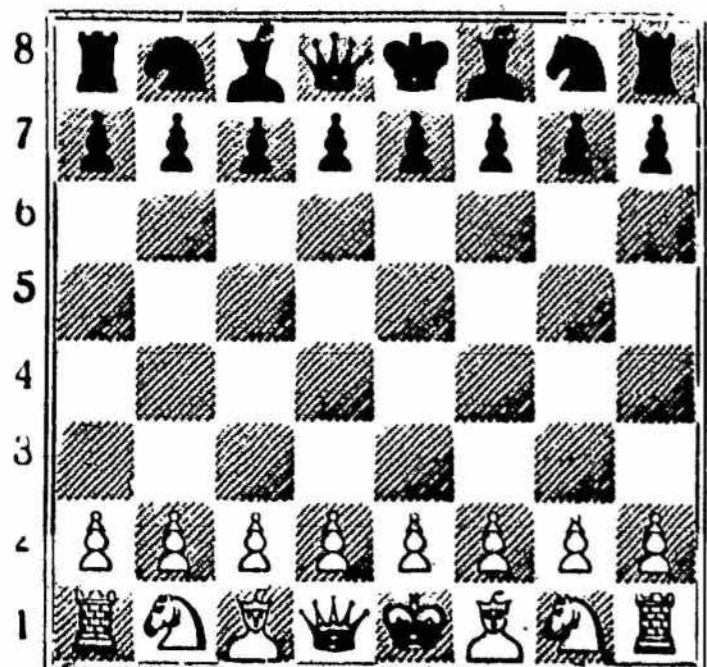
Anglų spauda rašo, kad nacionalistai, paėmę Barceloną, pirmuosius smūgius nukreips į Madridą. Dėl to Madride statomi nauji sustiprinimai. Vyriausybinkai teigia, kad Madride esą pakankamai ginklų, karo medžiagos ir maisto.

VOKIEČIŲ REFERENTAS VYKSTA Į MASKVĄ. Dėl numatytos vokiečių ekonominių reikalų referento kelionės į Maskvą kompetentinguose sluoksniuose pabrėžiama, kad čia bus liečiami tik einamieji reikalai. Nenumatoma jokių naujų derybų tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos.

ČEKOSLOVAKIJOJE LAISVAI VEIKS NACIONALSOCIALEISTAI. Sausio 28 d. buvo paskelbta, kad nacionalsocialistų partija ir jos dalys galės be jokių varžymų veikti Čekoslovakijoje.

ŠACHMATAI

Kaip dedama lenta ir sustatomos figūros žaisti. Lenta dedama taip, kad apatinis kampinis laukelis dešinėj pusėj būtų baltas, o figūros sustatomos šitaip: kampuose — bokštai, greta jų apatinėj eilėje (vadinasi, 1 ir 8 gulstinėj) —

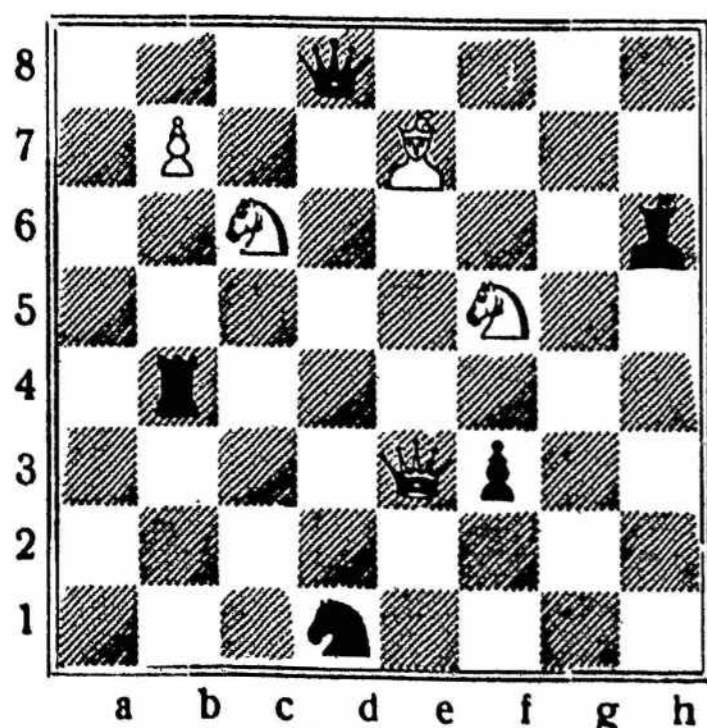
1 diagr.

iš vieno laukelio į kitą. Toks jų varinėjimas vadinamas figūrų vaikščiojimas. Įvairios figūros įvairiai vaikščioja, būtent:

Karalius gali eiti ant bent kurio aplinkinio langelio, (žiūr. diagr.). Baltas karalius b1 gali pereiti ant šių langelių: a1, a2, b2, c2 ir c1. Juodasis karalius iš b4 gali eiti ant a5, c5, c4, c3, b3, a3. Ant b5 juodasis karalius negali eiti, nes šį langelį gina priešininko eilinis. Ant a4 juodasis karalius gali eiti tiktaim nukirsdamas baltąjį eilinį. Nukirsti figūrą — reiškia nuimti ją nuo lentos ir pastatyti jos vietoje kitą. Jeigu ant langelio, kur karalius galėtų pereiti, stovi savo figūra, tad karalius negali ant jo eiti.

Bokštas vaikščioja statinėmis ir gulstinėmis eilėmis į bet kelintą langelį nuo jo (žiūr. 3 2 diagr. diagr.). Juodasis bokštas b4 gali eiti į vieną iš šių langelių: a4, c4, d4, f4, g4, h4, b3, b2, b1, b5 ir b7, nukirsdamas baltąjį pėstininką b7.

Rikis vaikščioja įstrižais langeliais. Pav., (žiūr. 3 diagr.),

3 diagr.

rikis e7 gali eiti į f8, d6, c5, f6, g5, h4 ir kirsti valdovę d8 ir bokštą b4. Juodasis rikis gali eiti į g7, f8, g5, f4 ir nukirsti valdovę e3. Kiekvienam rikiiui prieinami tiktaim vienos spalvos langeliai: todėl jie silpnesni už bokštus, kurie eina į baltuosius ir juoduosius langelius.

Valdovė — galinčiausia šachmatų figūra. Ji gali vaikščioti kaip bokštas ir kaip rikis. Vadinasi, statinėmis, gulstinėmis ir įstrižinėmis eilėmis. Pav., (žiūr. 3 diagr.), valdovė e3 eina į e2, e1, e4, e5, e6, f2, g1, d4, c5, b6, a7, a3, b3, c3, d3, d2, c1, f4, g5; be to, valdovė gali kirsti rikį h6 ir eilinį f3. Skaičiuotojas tegul išžiūri pats, kaip gali vaikščioti juodoji valdovė d8.

Žirgas šoka į bet kurį antrą nuo jo gretimos statinės ir gulstinės eilės langelį. Pav., žirgas c6 (žiūr. 3 diagr.) gali šokti į b8, a7, a5, d4, e5 ir nukirsti bokštą b4 bei valdovę d8. Šokti į e7 jam kliudo savasis rikis. Jei žirgui kelyje stovi savosios ar svetimosios figūros, tat jis kaip ir peršoka per jas.

(B. d.)

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Zvirbliui. 1) „Krašto Apsaugos Ministerijos civiliniams tarnautojams atlyginti įstatymo“ str. 3^a (Vyr. Žin. Nr. 582, eil. 4046) nustatyta, kad civiliniams tarnautojams, vykstantiems su karo laivu į užsienį, dienpinigiai mokami „Kelionės išlaidoms atlyginti įstatymo“ str. 7 (Vyr. Žin. 373, eil. 2551) nustatomomis normomis, t. y., kitaip sakant, *vidaus* normomis. Kodėl taip nustatyta? Juk galima būtų būvę apsieiti ir be šito nuostato, taikant šiuo atveju normalias *užsienio* dienpinigių normas. Tačiau taip nustatyta visiškai pagrįstai, nes tureta galvoj, kad vykstantieji su laivu į užsienį gyvena laive, samdytis nakvynės jiems nereikia ne tik kelyje, bet ir apsistojus bet kur uoste ir todėl mokėti jiems dienpinigių užsienio normomis nėra reikalo (užsienio dienpinigių žymiausia dalis išleidžiama viešbučiui). Savaimie suprantama (ir čia Tamstos samprotavimai visiškai teisingi), jog nuo mokamų šiuo atveju vidaus dienpinigių 1933 m. įsak. kar. Nr. 36 § 1 p. 2-me numatytų atskaitymų (20%) daryti nereikia.

2) Čia pat, visai logiškai, kyla Tamstai ir antras klausimas: ar yra pagrindo nuo šių dienpinigių daryti atskaitymus, numatytus to pat įsakymo § 1 punkte 1-me (10%)? Formalaus pagrindo taip daryti, atrodo, yra. Tame punkte šitaip pasakyta: „valstybės tarnautojams mokamus dienpinigius kelionės išlaidoms atlyginti įstatymo 7 str. sumažinti 10%. Vadinasi, 10% tenka mažinti visokių komandiruočių (nežiūrint jų tikslo) dienpinigius, mokamus minėto įstatymo 7 str. nustatytais normomis, taigi ir mokamus vykstantiems su karo laivu į užsienį. Analogija su užsienio dienpinigiais, nuo kurių atskaitymai (20%) dabar nedaromi, nevisai čia tinka, nes po Ministerių Kabineto 1933 m. gegužės mėn. 2 d. nutarimo, kuriuo buvo sumažinti įvairūs dienpinigiai, užsienio dienpinigių normos įstatymu (Vyr. Žin. N 470, eil. 3296) liko sumažintos, arba naujai nustatytos (Vyr. Žin. N 470, eil. 3297), taigi atpuolė reikalas juos mažinti iš esmės ir formaliai: nauju įstatymu minėto Ministerių Kabineto nutarimo ta dalis, kurioj buvo kalbama apie užsienio dienpinigius, savaimie liko *nevykdytina*. Tuo gi tarpu vidaus dienpinigių normos po kalbamo Ministerių Kabineto nutarimo nebuvo pakeistos ir todėl nėra pagrindo jas atpalaiduoti nuo atskaitymų (10%). Žinoma, siuos mūsų samprotavimus galima ginčyti. Galima tokiais pat argumentais įrodinėti, kad „K. A. M. civiliniams tarnautojams atlyginti įstatymo“ str. 3^a aiškiai pasakyta, jog vykstantiems su karo laivu į užsienį dienpinigiai mokami „Kelionės išlaidoms atlyginti įstatymo 7 str. nustatytais normomis, taigi tomis *pilnomis* normomis ir reikia mokėti, nes, kalbamą įstatymą (str. 3^a) paskelbus po Ministerių Kabineto 1933 m. V. 2 d. nutarimo, pastarasis šiuose atvejuose nėra vykdytinas. Žodžiu, klausimas vis dėlto yra *aiškintinas*.

3) Visiškai sutinkame, kad atskaitymai, daromieji nuo vidaus dienpinigių, mokamų vykstantiems su karo laivu į užsienį, iš esmės yra neteisingi, nes šiaip ar taip kelionė yra daroma į užsienį, ir jeigu nuo užsienio dienpinigių atskaitymai nedaromi, tai tuo labiau jie neturėtų būti daromi nuo mokamų šiuo atveju vidaus dienpinigių, kurie dargi yra žymiai mažesni. Patartina todėl klausimą kelti oficialiai. komandos keliu, — taip, kad susirašinėjimas pasiektų Kariuomenės Tiekimo Valdybą.

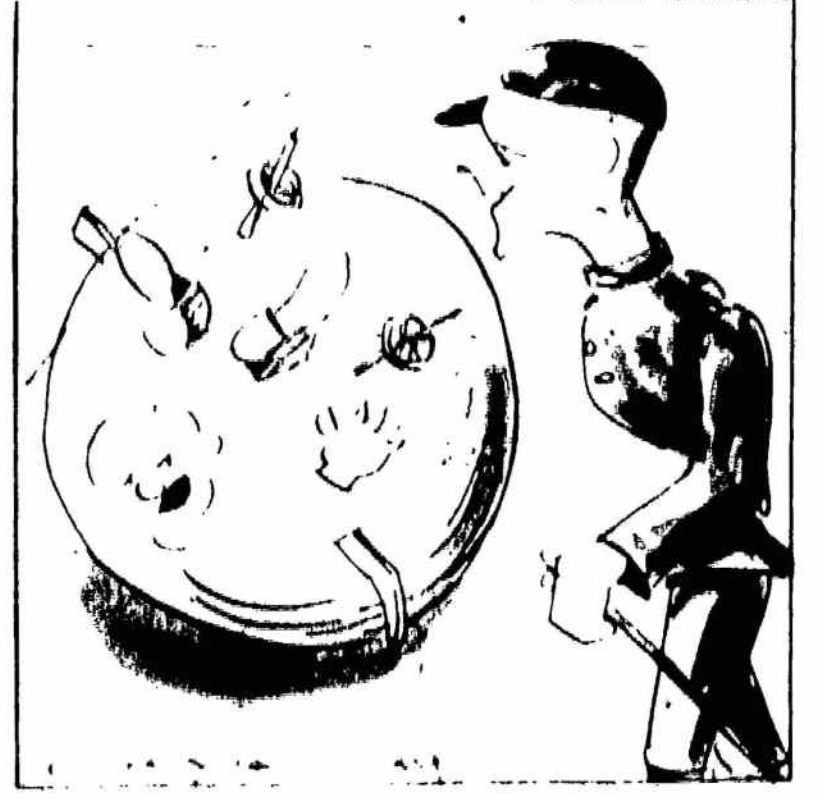
T. V ir K. Vils. Dar toli gražu iki paskaitomo eilėraščio. Trūksta net pačių elementariųjų žinių. Mėginkite šiaip raštelių.

Ant. Gen. Nejtikina; dirbtinos aplinkybės ir stengtasi kuo toliau nuo tikrovės. Skaičiuotojas to nepakęs.

L. Prus. Reikia vengti pamoksliško tono. Tada eilėrašitis netenka viso grožio.

N. Kriv. Tas pats.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS. „Kario“ 4 nr. Redakcijos atsakymuose 132 psl. įsibrovė klaida: atsakyme civ tarn. St. Paketūrai, 13—14 eilutėse iš viršaus, atspausdinta: „—kad nereikėtų nemokėti priedo už mėnesio dalį“, o turi būti: — „kad nereikėtų mokėti priedo už mėnesio dalį“.

Pirmojo laipsnio vargai

Eiliniui Ruklai net gyslos suvirpėjo iš džiaugsmo, kai per vakarinį patikrinimą kuopininkas perskaitė pulko įsakyme, jog jis už gerą tarnybos ėjimą ir sąžiningą pareigų vykdymą pakeliamas į grandinio laipsnį. Tuoju po patikrinimo papirosų pagalba prikalbino kuopos siuvėją užkelt ant pečių auksą. Tik sušvito, tik sutvisko grandinis, ir beliko nekantariai laukti sekmadienio, kad galėtų išeiti ir miestui pasirodyti. Pagaliau po ilgai slinkusių užsiemimo dienų, atėjo jo ir Agnieškos mylimiausioji diena. Pats pirmasis įsirašė į miestą su leidžiamu rašteliu. Nusiblizgino batus, apsivilko miline ir, sustojęs ties veidrodžiu, su džiaugsmu gėrėjosi savo laipsniu.

— O kad taip dar balta apikaklė? E? — grožėjosi. Ir ėmė taisytis pačią balčiausiąją — kaulinę.

Tuo metu, kai grand. Rukla, siūdamas apikaklę, mintimis sklendė po miesto sodą, kur jo Agnė lauks, jo draugai, kurie taip pat vylėsi gaut pakėlimą, iš pavydo sumanė iškrėsti gr. Ruklai draugišką išdaigą. Kai šis sušilęs skubino baigt apikaklę, jie paslapčia jo milinei darė „degradavimo“ operaciją: atpiaustė laipsnius ir vos laikomai prilipdė klizais.

— Na, skyrininke, paskubėk į miestą laipsnio nudžiovinti.

Gr. Rukla į tai nieko neatsakė, skubiai baigė darbą ir išėjo.

Nekantariai laukė praeinančių kareivių, ypač naujokų, kurie, iš tolo padus kaldami, pridėdą ranką prie matiko. Jis tokius pasveikinimus priimdavo kaip dovaną. Kiek pavaikščiojęs prospektu, nutarė eiti į miesto sodą, kur tikėjosi rasti Agniešką, tuo labiau, kad ėmė stiprokai snigti ir pastogę susirasti būtų netaip jau bloga. Snaigės krito ir gulė ant galvos, pečių, krūtinės. Grandiniui Ruklai rodė, kad jos daugiausia lipo prie laipsnio ir stengėsi jį paslėpti. Jis karts nuo karto nežymiu rankos judesiu jas nuvalydavo, kad sutiktieji eiliniai matytų, jog jis grandinis. Bet sniegas buvo taip smarkus, jog sunku buvo spėti braukyti. Ir vienu tokiu brūkštelėjimu jis kartu su sniegu nubraukė ir laipsnį, to visai nepastebėdamas. Tik jo veidas susiraukė, kai pro jį praeidami trys kareiviai nepasveikino, nors jis taip buvo pasiruošęs atsveikinti. Jie jo ne tik nepasveikino, bet praeidami žūliai žvairėsi į jo antpečius ir praeję pradėjo kvatotis. Nepatiko jam šių kareivių negerbiškas darbas, bet jis buvo ir

tuom patenkintas, kad bent jo laipsnį matė.

[tempęs žvilgsnį į tolį, smarkesniu žingsniu spaudė prospektu, vis nekantraudamas sutikti daugiau praeinančių kareivių. Ir tikrai, pasisukęs už kampo dviejų žingsnių atstume išvydo du karo policijoz puskarininkius. Jo ranka automatiškai brūkštelėjo per antpečius ir kartu su sniegu nubraukė paskutinįjį laipsnį, kurs sužibo šaligatvio sniege. Gr. Rukla, tik padaręs tą veiksmą, susiprato, kad tai buvo per žymiai padaryta. Įtempė krūtinę ir pakėlęs ranką prie kepurės, muškė koją. Bet žandarai suko stačiai į jį.

— Kodėl tamsta be teisės grandinio laipsnį nešioji?

— Esu grandinis Rukla, — atkirto smarkiai.

— Tai kodėl iš baimės laipsnius nukapstei?

Rukla žiūrėjo į žemėje gulinti laipsnį ir negalėjo suprasti, kaip tai atsitiko.

Eil. Gareckis

PIRMĄ KARTĄ MIESTE

Jonai, kiek dabar laiko?

— Tegu juos šimts pypkių, ir aš nepažįstu tų modernių laikrodžių...

BEREIKALINGAS RŪPESTIS

Didelės audros metu, pribėga vienas laivo keleivis prie kapitono šaukdamas:

— Kapitone, kapitone!.. Mūsų laivas skęsta!..

— Rado ko jaudintis! Ar tavo laivas skęsta?.. — atkirto kapitonas, ramiai traukdamas pypkę. D-va

VALGYKLOJE

Ei, Jurgiau, kam tą katinėlį vaikai?

— Tas biaurybė mano visą pietų porciją pagrobo.

KARINĖS ŽINIOS

ANGLIJOS LAIVYNO PLANAS. „Lietuvos Aidas“ (l. m. Nr. 9) rašo, kad Anglija, atnaujinusi 1914 metais nutrauktas jūrų ginklavimosi lenktynes, skuba statyti naują laivyną.

Dabar ne mažiau kaip 100 naujų laivų baigta arba pradėta statyti. Naujasis laivynas pralenks tiek britų Viduržemio laivyną, tiek vadinamąjį „naminį laivyną“ (Home Fleet), skirtą pačiai Anglijai ginti. Atsiminus, kad tie du laivynai yra dvi vyriausios Britų imperijos flotilijos, galima numanyti tą galybę, kurią dabar Anglija stato.

Šiais metais naujiems karo laivams statyti bus išleista apie 150 milijonų svarų sterlingų.

Naujai statomąjį laivyną sudarys: 7 drednautai, 22 kreiseriai, 5 lėktuvnešiai, 3 linijiniai laivai, 29 naikintojai, 15 povandeninių laivų, 3 minininkai, kelios dešimtys laivų palydovų, laivų dirbtuvių, naujojo tipo labai pavojingų motorinių torpedinių laivų. Prie to skaičiaus, greičiausiai, bus prijungta apie 50 naujų mažų naikintojų, kaip atsakymas į Vokietijos sprendimą savo povandeninių laivų skaičiumi pavyti britų tonąž.

Iš 7 naujų drednautų 5 bus po 35.000 t ir turės po 10 patraukų 14 colių kalibro. Kiti 2 drednautai bus galingiausi pasaulyje, turės po 45.000 t su 16 colių kalibro patrankomis. Naujieji kreiseriai bus po 10, 9 ir 8.000 tonų, turės 6 colių patrankas. Naujieji naikintojai turės po 10 torpedų mėtyklių, vietoje dabar turimų 4.

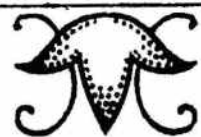
Šiais metais bus pastatyta apie pusę naikintuvų, nes jie greičiausiai pastatomi. Šiais metais nesuskubs pastatyti nė vieno drednauto, kurių statybai reikia 3 metų. Bus pastatyti 3 kreiseriai, 6 dideli povandeniniai laivai ir 2 linijiniai laivai.

Kitais metais bus pastatyti 2 drednautai, 4 lėktuvnešiai, 15 kreiserių ir kita pusė naikintuvų.

1940 metais Anglija ketina būti jūrose tokia stipri, kokia ji dar nėra buvusi istorijoje. Anglija susigražins kitų valstybių tarpe tą pirmavimą, kurio ji iš dalies yra netekusi.

VOKIETIJOS AVIACIJOS KARININKŲ RENGIMAS. Vokietijos karo aviacija turi 4 mokyklas, kuriose rengiami karininkai. Į mokyklas priimami sveiki jaunuoliai, iki 24 m. amžiaus. Po 6 mėn. tarnybos kariūnai pakeliami į grandinio laipsnį, dar po 2 mėn. tarnybos — į puskarininkio, antrųjų tarnybos metų pradžioje į karūžo laipsnį. Trečiais tarnybos

Lietuvos padangių sargyboje. Jul.
Miežlaiškio nuotr.

Iš mūsų paveikslų kareivinėse. Jul.
Miežlaiškio nuotr.

metais po atitinkamų egzaminų įvyksta pakėlimas į vyresniojo karūžo laipsnį, o po 3 metų tarnybos mokykloje ir atitinkamų egzaminų mokyklos auklėtiniai keliami į leitenantų laipsnį. Mokiniai gauna nemokamai butą, maistą, aprangą ir gydymą. Be to, dar mokama per mėnesį (litais): kariūnui — 36 lt, grandiniui 54 lt, puskarininkui 258 lt, karūžui — 381 lt, vyresn. karūžui — 447 lt. Atlyginimai atrodo labai dideli, tačiau tenka atsiminti, kad ir pragyvenimas Vokietijoje irgi brangus. Kariūnai patys turi įsigyti sau uniformą (apie 360 lt). Iš tėvų ar globėjų kariūnai turi gauti po 60 lt, be to, pakeliamieji į karininkus karūžai turi turėti 1680 lt įvairiems reikalingiems karininkui daiktams įsigyti.

AUTOMAŠINA KOMANDOMS PERDAVINĖTI. „Krasnaja Zvezda“ rašo, kad JAV armijoje priimtas specialus automobilis, tarnaujantis masiniam kariuomenės telkimui perdavinėti vadovaujančio viršininko komandas. Į mašinos įrengimą įeina mikrofonai, radijo garsinė aparatūra su atskiru radijo generatoriniu varikliu, varomu benzina. Garsiakalbiai po 100 vatų, kiekvienas sumontuoti ant tam tikrų pakeliamų stiebų po 6.

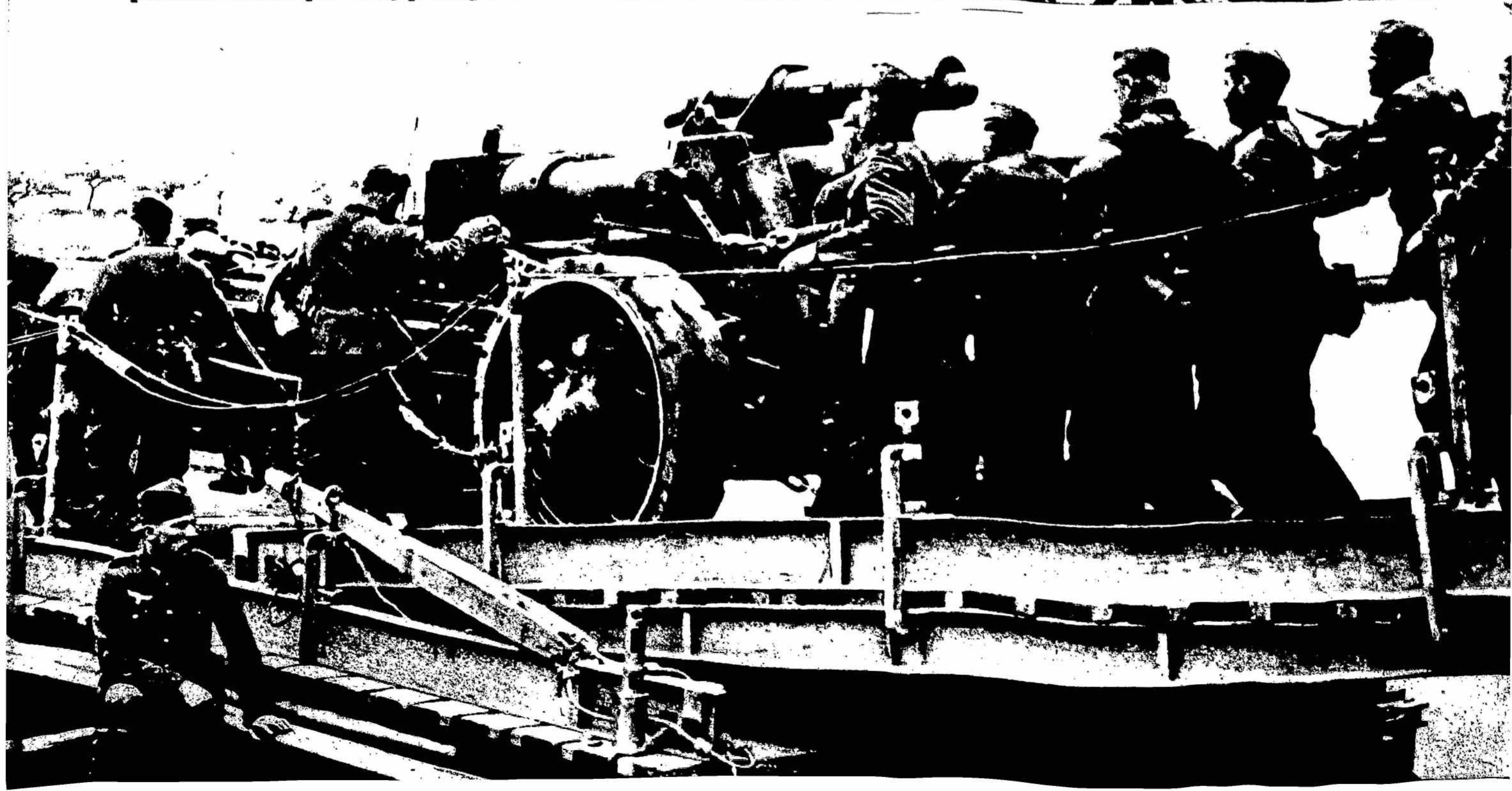
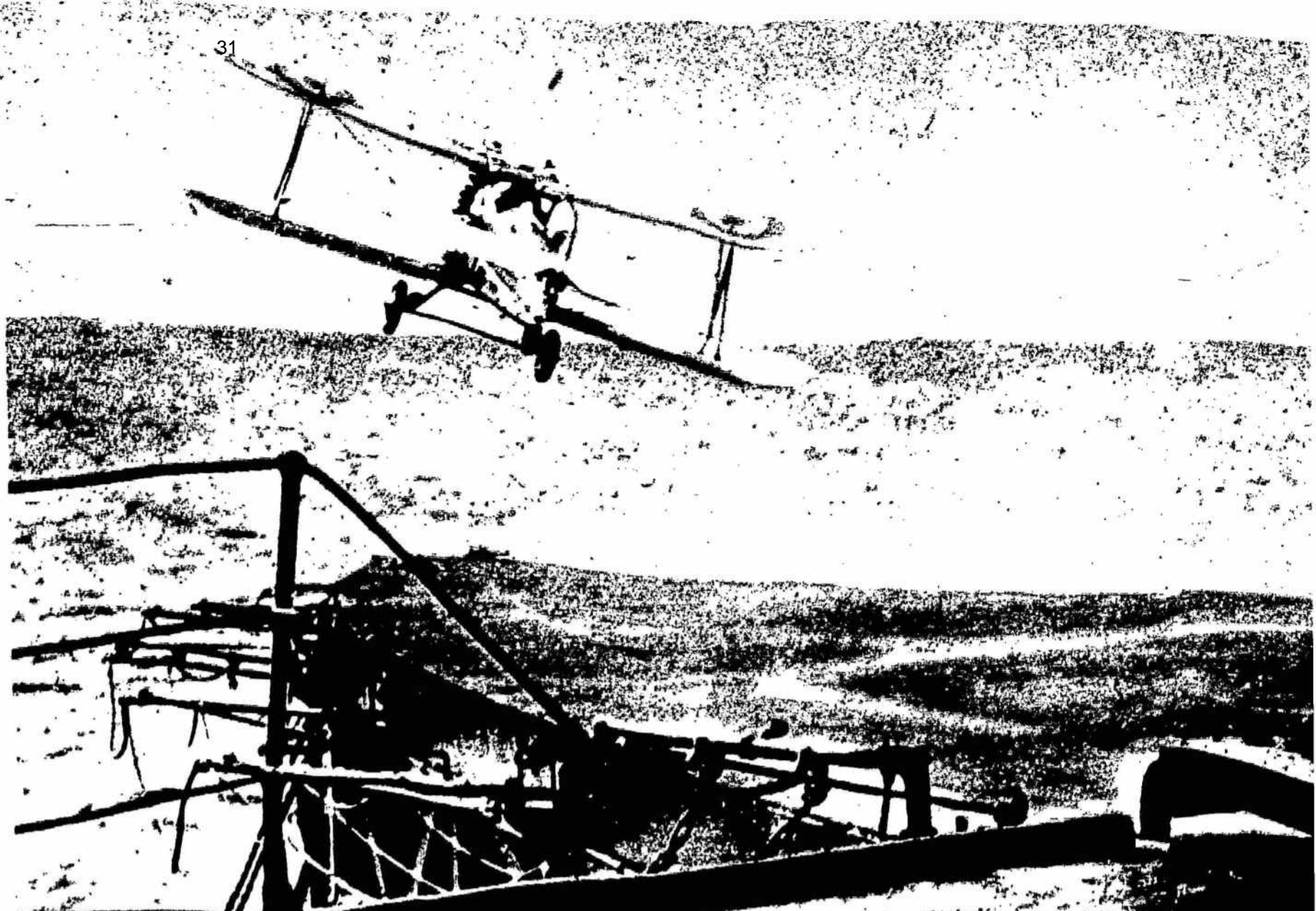
Garsiakalbiai, įrengti mašinos sienose, gali aptarnauti 5.000 žmonių auditoriją. Jei garsiakalbiai pakeliami į 20 pėdų aukštį, jie leidžia girdėti viršininko komandas 100.000 žmonių telkiniui. Garsiakalbių pakėlimui vartojami sudedamieji metalinių vamzdžių stiebai, kurie išnaršytam pavidale vežiojami toje pačioje mašinoje. Komandų perdavimo stoties įrengimų darbams reikia vienos valandos laiko.

NAUJAIŠ ŽVALGYBOS TANKAIS, kaip praneša „Militär Wochenblatt“, apsiginklavo šveicarų kariuomenė. Tankai yra Vickers-Carden-Loyd sistemos 4 t svorio. Tankų įgula — 2 žmonės; ginkluoti vienu 7,54 mm kulkosvaidžiu; greitis keliais 50 km per val.; degamosios medžiagos atsarga 200 km; šarvų storis 9 mm.

Karo lėktuvas pakyla nuo lėktuvnešio anglų laivyno manevruose.

Prancūzų kariai prie lauko virtuvės manevrų metu.

Vokiečių kariuomenės sunkusis artilerijos pabūklas keliasi pionierių pastatytu tiltu.

89. 40. 264

KARLS

„Spindulio“ gilia spa